

ƏDALƏT

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 22 (6115) 13 iyun 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

Prezident zavodun açılışında iştirak etdi

Bax:səh-2

Üç gün iş olmayacaq

Milli Qurtuluş Günü ilə əlaqədar 3 gün iş olmayacaq. Adalet.az xəbər verir ki, bu il Milli Qurtuluş Günü - 15 iyun bazar gününə təsadüf edir. Əmək Məcəlləsinin tələbi-nə əsasən, 16 iyun qeyri-iş gününə olacaq. Bu il 14 iyun şə-nbə gününə təsadüf edir.

Beləliklə, 14, 15 və 16 iyun qeyri-iş günləri olacaq.

Mənzili olub orada yaşamayan şəxs sabit tarif ödəyəcək

"Məsələn, deyək ki, vətəndaş elektrik enerjisinə ayda 5 manat pul ödəyir. Buraya elektrik enerjisinin is-tehsalına, onun payla-nılmasına, ötürülməsi-nə və s. çəkilən xər-cilər daxildir".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin

Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin iclasın-da "Elektroenergetika haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı energetika nazirinin müavini Samir Vəliyev deyib. "Yeniliyə əsasən, elektrik enerjisinə görə ödənilən və-sait iki hissədən ibarət olacaq. Məsələn, hər hansı 10 bina-nın 8-də yaşayış var, amma ikisində yaşayış yoxdur. Amma transformator məntəqəsi qurulmalıdır. Onun xərci tarifi-nin içində olmalıdır. Yenilik ondan ibarətdir ki, onun xərci ayrıl-sın. Hansı ki, iki mənzildə yaşamırlar, onlar da ayda həmin sabit tarifi ödəyəcəklər. Bu, binada yaşayanların yükünü azaldır. Bu qanun layihəsinin hazırlanması zamanı beynəlxalq təcrübədən istifadə olunub", - deyə nazir müavini bildi-rib.

Azərbaycan və Türkiyə arasındakı bağ çox dərin və köklüdür

Azərbaycan və Türkiyə arasındakı bağ çox dərin və köklüdür. Bağlarımızı daha da möhkəmləndirmək adına bu gün burada toplaşmışıq.

Adalet.az xəbər verir ki, bunun Türkiyənin ailə və so-sial xidmətlər naziri Mahinur Özdemir Göktaş jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, bu gün Xəzər Universitetində tələbələrle baş tutan görüşün məqsədi iki ölkə arasında bağları dərinləşdirmək və gən-cərlə fikir mübadiləsi aparmaqdır:

"Bu il Türkiyədə ailə ili elan edilib. Bu gün burada da toplaşmaqda əsas məqsəd gənclərə də ailənin önəmini vur-ğulamaq və onların inkişafında rolumuzun olmasına çalış-maqdır. Gənclərlə bir araya gəlməkdə çox xoşbəxtik".

Zelenski çağırış etdi: "Rusiyadan qorxmayın!"

Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski müttəfiqlərini Rusiyaya təzyiq artırmaqdan qorxmamağa və "yeni qə-rarları" təxirə salmamağa çağırıb.

Adalet.az xəbər verir ki, o, bu barədə özünün "Telegram" kanalında yazıb.

Onun sözlərinə görə, Rusiya "artıq təzyiqə layiqdir". "Biz qorxmamalı, Rusiya üçün vəziyyəti çətinləşdirə bil-əcək yeni qərarları təxirə salmamalıyıq. Bunsuz onlar əsl dip-lomatiyaya getməyəcəklər. Bu, ilk növbədə ABŞ və digər dünya liderlərindən asılıdır", - Zelenski yazıb.

Azərbaycan 4 ölkənin XTQ-si ilə birgə təlim keçirəcək

Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan və Pakistanın Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin (XTQ) iştirakı ilə cari ilin sentyabr ayında Azərbaycan ke-

çiriləcək "Sonsuz-Qardaşlıq-IV" çoxmillətli təliminin iyunun 10-da yekun planlaşdırma konfransı təşkil edilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Müdafiə Nazirliyi mə-lumat yayıb.

Bildirilib ki, Bakıda keçirilən konfransda iştirakçı ölkələ-rin XTQ mənsubları təlimin gedişatını və təşkilatı məsələlə-ri müzakirə edərək müxtəlif aspektlərə dair maraq doğuran sualları cavablandırıblar. Görüş zamanı xüsusi təyinatlıların birgə əməliyyat hazırlığı və qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyətlərinin təşkili diqqət mərkəzində olub.

Təlimin praktiki mərhələsi üçün ətraflı planlaşdırma apa-rılıb və müxtəlif ssenarilər üzrə icra olunacaq tapşırıqlar mü-zakirə edilib.

Konfransda, həmçinin hərbi əməkdaşlıq və təcrübə mü-badiləsi kimi vacib məsələlərə də toxunulub.

Qeyd edilib ki, "Sonsuz-Qardaşlıq-IV" çoxmillətli təlimi iştirakçı ölkələrin birgə əməliyyat qabiliyyətlərini artırmaq və regional təhlükəsizliyin gücləndirilməsinə töhfə vermək məqsədi daşıyır.

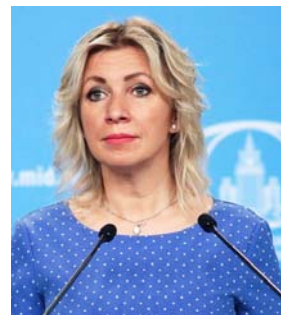
"Rusiya Qarabağı rəsmən Azərbaycanın ərazisi kimi tanıyır"

Rusiya Qarabağı rəsmən Azərbaycan ərazisi kimi tanıyır.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Za-xarova deyib.

"Rusiya bu bölgəni rəsmən Azərbaycan ərazisi kimi tanıyır. Medinski tarixi aspektindən, so-sial-mədəni xüsusiyyətlərindən və xalqın dərdindən danışib", - o qeyd edib.

Qeyd edək ki, Vladimir Me-dinski "Russia Today" kanalına müsahibəsində Qaraba-ğı mübahisəli ərazi kimi təqdim edərək "Əgər biz cəbhə xəttində münaqişəni dayandırsaq və real sülhə razı ol-masaq, sadəcə olaraq hansısa atəşkəs bağlasaq, o za-man vəziyyət bir vaxtlar Ermənistanla Azərbaycan ara-sındakı mübahisəli bölgə olan Qarabağı xatırladacaq. Əgər real sülh olmasa, o zaman bu bölgə (Rusiyanın ye-ni əraziləri-red.) "nəhəng Qarabağa" çevriləcək", - de-mişdi.

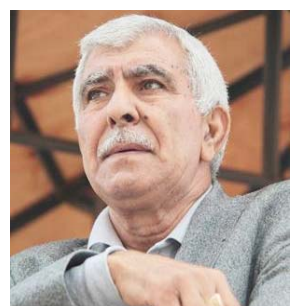
günün LƏTİFƏSİ

Zakir Fəxrini 15 sutka həbs edirlər. Kamera olanlardan biri soruşur ki, "sə-ni nə üstə həbs ediblər?"

Zakir Fəxrini:
- Qu quşlarına çörək atdı-ğımı görə.

Kamera yoldaşı təəcüblə:
- Quşlara çörək atmağa görə də adamı həbs edirlər?

Zakir Fəxrini:
- Əşi mən Opera Balet teatrında "Qu gölü" baletindəki quşlara çörək atırdım.

Prezident zavodun açılışında iştirak etdi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda "Nobel Food Industry" MMC-nin müxtəlif növ və çeşiddə qəlyanaltı məhsullarının istehsalı zavodunun açılışında iştirak edib.

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və "Azərsun Holding"ın Müşahidə Şurasının sədri Əhməd Gözəl müəssisənin fəaliyyəti barədə dövlətimizin başçısına məlumat verdilər.

"Azərsun Holding"ə məxsus "Qafqaz" konserv zavodu və "Shervan" MMC-nin həmtəsisçiliyi ilə istismara verilən bu müəssisədə müxtəlif növ və çeşiddə qəlyanaltı məhsulları - popkorn, çerez və quru meyvə istehsal olunacaq. Məhsulların yerli istehlakçılara təqdim edilməsi ilə bərabər, müxtəlif ölkələrə ixracı da nəzərdə tutulur.

İllik istehsal həcmi 9600 ton olan zavodda dünyanın aparıcı ölkələrinin müasir avadanlıqları quraşdırılıb. İstehsalatda istifadə ediləcək günəbaxan, badam, fındıq kimi məhsullar yerli xammal hesabına təmin olunacaq. Ümumi sahəsi 7 hektardan çox olan müəssisədə 210 nəfər daimi işlə təmin ediləcək.

Zavodun ümumi investisiya dəyəri 38 milyon manat təşkil edir ki, bunun da 5 milyon manatı Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu tərəfindən ayrılmış güzəştli kreditdir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda istehsal, o cümlədən emal müəssisələrinin qurulması, onların fəaliyyətinin iqtisadi cəhətdən səmərəliliyi, rəqabətədavamlı məhsulun istehsalı və çeşidinin genişləndirilməsi ümumilikdə ölkə iqtisadiyyatının inkişafında böyük rol oynayır.

Yerli xammal əsasında istehsalın genişləndirilməsi isə daxili bazarın sabit saxlanılması ilə yanaşı, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasına da xidmət edir, ixrac potensialını daha da artırır.

Bütün bunlar "Made in Azerbaijan" brendi ilə məhsulların xarici bazarlara çıxarılması məsələsində olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu yeni zavodun yaradılması ölkəmizdə sahibkarlığın təşviqi, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi kimi məsələlərin Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri olduğunun göstəricisidir.

“Azərbaycan dövləti qadınların hüquqlarının təmini istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirir”

Azərbaycan dövləti qadınların hüquqlarının təmin olunması və onların cəmiyyətdə rolunun genişləndirilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirir. Ölkəmizdə qadınlar öz mədəni-elmi potensialları ilə ictimai-siyasi proseslərdə yaxından iştirak edir, dövlət qurumlarında layiqincə təmsil olunurlar.

Bu fikirlər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türk Dövlətləri Təşkilatının ailə məsələləri və sosial siyasət sahəsinə məsul nazirlərinin və qurum rəhbərlərinin "Müasir cəmiyyətdə qadının rolu: dayanıqlı inkişaf və ənənəvi dəyərlər" mövzusunda ikinci iclasının iştirakçılarına ünvanlandığı məktubda yer alıb.

Dövlətimizin başçısı, həmçinin bildirib ki, zəngin orta q tarixi-mədəni köklərə malik türk xalqlarının həyatında ailə həmişə sosial nizamın bünövrəsini təşkil edib.

"Bütün şanlı keçmişimiz boyunca qadınlar həm ailənin mənəvi dayağı olmuş, həm Vətənin müdafiəsini özlərinin müqəddəs vəzifəsi bilmiş, həm də yüksək ictimai mövqelər qazanaraq cəmiyyətin tərəqqisinə töhfə vermişlər. Müştərek əxlaqi sərvətlər xəzinəmizin yaşadılmasında onların müstəsna xidməti vardır", - deyərək Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, hazırkı global çağırışlar dövründə Türk Dövlətləri Təşkilatı miqyasında ailə məsələləri və sosial siyasət sahəsində əlaqələrin dərinləşdirilməsi ölkələrimizdə ailə institutunun qorunması və gücləndirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır, ənənəvi dəyərlərlə uzlaşan dayanıqlı inkişaf və inklüzivlik yolunda yeni imkanlar açır.

Əli Əsədov IV Daşkənd Beynəlxalq Investisiya Forumunda iştirak edib

Azərbaycanın Baş naziri Əli Əsədov Özbəkistana rəsmi səfəri çərçivəsində IV Daşkənd Beynəlxalq İnvestisiya Forumunda iştirak edib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Nazirlər Kabineti məlumat yayıb. Forumu açan Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ölkəsinin iqtisadi və investisiya imkanları barədə məlumat verib. Tədbirdə çıxış edən Baş nazir Ə.Əsədov Azərbaycanın iqtisadi inkişaf göstəriciləri və əlverişli investisiya mühiti haqqında bəhs edib.

Qeyd edilib ki, ötən il Azərbaycanın iqtisadiyyatı

4,1% artıb: "Qeyri-neft-qaz sektoru 6,2% artıb. Azərbaycanın xarici borcu ÜDM-in 7 faizindən də azdır, maliyyə ehtiyatlarımız isə xarici borcumuzu 14 dəfə üstələyir".

Azərbaycanda əlverişli investisiya mühitinin yaradılması istiqamətində görülən tədbirlər barədə məlumat verən Baş nazir vergi yükünün azaldılması, inzibati maneələrin aradan qaldırılması, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, investorların hüquq və mənafelərinin qorunması, mülkiyyət toxunulmazlığının təmin edilməsi məqsədilə ar-

cilic bazasının təkmilləşdirilməsi, investorların hüquq və mənafelərinin qorunması, mülkiyyət toxunulmazlığının təmin edilməsi məqsədilə ar-

dıcıl işlərin aparıldığını deyib.

Nizamnamə kapitalı 500 milyon ABŞ dolları olan Azərbaycan-Özbəkistan investisiya fondu vasitəsilə aparılan səmərəli işbirliyinə toxunan Ə.Əsədov fondun xətti ilə bu gün müxtəlif sahələri əhatə edən bir sıra perspektivli layihələrin nəzərdən keçirildiyini qeyd edib.

Sonda Daşkənd Beynəlxalq İnvestisiya Forumunun bundan sonra da investisiya sahəsində əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi üçün mühüm platforma rolunu oynayacağına əminlik ifadə olunub.

Azərbaycan XİN-dən Rusiya prezidentinin köməkçisinə cavab

Rusiya Federasiyası Prezidentinin köməkçisi Vladimir Medinski 9 iyun tarixində Russia Today kanalına müsahibəsi zamanı keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı faktların təhrif olunduğu, Qarabağ bölgəsini mübahisəli ərazi kimi təqdim edən açıqlaması təəssüf və təəccüb doğurur.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Rusiya Federasiyası Prezidentinin köməkçisi Vladimir Medinskiyə keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı iddialarına dair şərhində deyib.

"Təəccüblü hal odur ki, Rusiya Federasiyasının Prezidentinin köməkçisi, habelə

Rusiyanın Tarix Təhsili üzrə Qurumlararası Komissiyasının sədri olan Medinski Qarabağın heç zaman mübahisəli ərazi olmadığını bilmir. Xatırlatmaq istərdik ki, Qarabağ əzəli Azərbaycan torpağıdır.

Rusiya özü Qarabağı Azərbaycanın ərazisi kimi tanıyır. Eyni zamanda, sual doğuran məqam ondan ibarətdir ki, Minsk Qrupunun həmsədri olmuş ölkənin Prezidentinin köməkçisi dövlətinin bu məsələ ilə bağlı mövqeyini ya dərk etmir, ya da dərk etmək istəmir.

Təəssüf ki, Rusiya Prezidentinin köməkçisi Rusiya Ukrayna müharibəsini Qarabağda mövcud olmuş vəziyyətlə müqayisə edir. Azərbaycan heç zaman heç bir ölkənin ərazi bütövlüyünü pozmadığına görə və heç bir ölkəyə qarşı aqressiv müharibə aparmadığına görə belə

müqayisə yersizdir. Azərbaycan 2020-ci və 2023-cü illərdə öz suveren və beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış ərazilərində Vətən müharibəsi və antiterror tədbirləri həyata keçirib.

44 günlük Vətən müharibəsi və 1 gündən az olaraq davam etmiş 2023-cü il antiterror tədbirləri Azərbaycanın tam qələbəsi və Ermənistanın məğlubiyyəti ilə nəticələnib və beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq Ermənistanın işğalına son qoyulub.

Cənab Medinskiyə tövsiyəmiz odur ki, səlahiyyətinə aid olmayan məsələlərə dair yanlış iddialar səsləndirməklə dövlətlərarası münasibətlərə xələl gətirməsin", - deyərək A.Hacızadə bildirib.

Bu torpaq sahələrinə dair tənzimləmələr aparılacaq

Təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış evləri və ya çoxmənzilli yaşayış binalarının yerləşdiyi torpaq sahələrinə dair tənzimləmələr aparılacaq.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə məsələ Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin iclasında müzakirə olunan Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində öz əksini tapıb.

Qanun layihəsinə əsasən, təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış evləri və çoxmənzilli yaşayış binalarının (bundan sonra - yaşayış sahələrinin) yerləşdiyi torpaq sahələrində yeni yaşayış sahələrinin tikintisi aşağıda müəyyən edilmiş hallar əsasında məqsəduyğun hesab edilmədikdə hə-

min torpaq sahəsinin əvəzinə müvafiq məqsədlər üçün torpaq sahələri dövlət ehtiyatı fondu torpaqlarından, bu mümkün olmadıqda isə mütənasib dəyər-də bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlardan ayrılacaq.

Tikilinin mülkiyyətçisi bununla razılaşmadıqda və ya yuxarıda nəzərdə tutulmuş torpaq sahəsi olmadıqda məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin yerləşdiyi torpaq sahələri dəyəri mülkiyyətçiyə ödənilməklə rekvizisiya qaydasında alınacaq.

Təbii fəlakət, texnogen qəza və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin əvəzinə yeni yaşayış sahələrinin hə-

min torpaq sahələrində tikilməsi aşağıdakı hallar olduqda məqsəduyğun hesab edilməyəcək:

-məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin yerləşdiyi torpaq sahələrinin gələcəkdə baş verə biləcək təbii fəlakət nəticəsində yaşayış sahələrinin tikintisi baxımından yüksək riskli ərazi olduğu müəyyən edildikdə;

-məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin yerləşdiyi torpaq sahələrinin təyinatı tikinti aparılmasına icazə vermədiyi və ya kommunikasiya xətlərinin mühafizə zonala-

rında yerləşdiyi müəyyən edildikdə. Yuxarıda nəzərdə tutulmuş hallar tikili mülkiyyətçilərinin müraciəti əsasında və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) yuxarıda göstərilən hallar barədə qərar qəbul edəcək və həmin qərarı 3 gün müddətində tikilinin mülkiyyətçisinə göndərəcək.

Müraciətin və araşdırmanın nəticəsi olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) yuxarıda göstərilən hallar barədə qərar qəbul edəcək və həmin qərarı 3 gün müddətində tikilinin mülkiyyətçisinə göndərəcək.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, yanğın, digər qəza və təbii fəlakət hadisəsi nəticəsində tikili dağıldıqda, dağılan gündən ən gec iki il keçənədək tikilini bərpa etməyə və ya həmin sahədə yeni tikili ucaltmağa başlanarsa, həmin torpaq sahəsindən istifadə hüququ saxlanılır.

Yaşayış məntəqəsinin planlaşdırma və tikinti layihələrində həmin torpaq sahəsindən başqa məqsədlər üçün istifadə edilməsi nəzərdə tutulduğu hallarda dağılmış tikililərin bərpası üçün bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada başqa torpaq sahəsi verilir.

Nicat

Sahibə Qafarova Azərbaycanın TÜRKPA-ya sədrliyi barədə hesabat verib

TÜRKPA Assambleya Şurasının iclası çərçivəsində aparılacaq fikir mübadiləsi, qəbul ediləcək qərarlar təşkilatın məqsədlərinin həyata keçirilməsinə töhfə verəcək.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu TÜRKPA-nın fəaliyyətində olan sədri, Milli Məclisin spikeri Sahibə Qafarova Astanada iyunun 12-də TÜRKPA Assambleya Şurasının iclasında çıxış edərkən deyib.

O, çıxışında Milli Məclisin təşkilata sədrliyi dövründə görülmüş işlər haqqında hesabatı tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Sahibə Qafarova vurğulayıb ki, ötən dövrdə parlamentlərarası əlaqələrin möhkəmləndirilməsi, TÜRKPA-nın fəaliyyətinin daha da gücləndirilməsi istiqamətində bütün addımlar atılıb.

TÜRKPA-nın başqa beynəlxalq platformalara bənzəmədiyini, eyni kökdən olan, ortaq milli-mənəvi dəyərləri bölüşən qardaş xalqlarımızın təmsilçilərini eyni çətin altında birləşdirən bir təşkilat olduğunu deyən Milli Məclisin sədri bildirib ki, qardaş ölkələrimiz arasındakı əməkdaşlığın gündən-günə inkişaf etdiyi bir dövrdə TÜRKPA-nın səmərəli fəaliyyəti ölkələrimiz arasında birliyin və həm-

rəyliyin genişlənməsinə parlament dəstəyini təmin edir. Təşkilat həm də türk dünyasının vahid mövqeyinin beynəlxalq parlament platformalarında əşidilməsinə imkan yaradır.

Spiker Sahibə Qafarova deyib ki, Milli Məclisin quruma sədrliyi 13-cü Şura iclası zamanı qəbul edilən Fəaliyyət Planı əsasında həyata keçirilib. Ötən dövrdə daimi komissiyaların iclasları Fəaliyyət Planına uyğun olaraq muntəzəm şəkildə keçirilib, üzv ölkələrin qanunvericiliyinin yaxınlaşdırılması istiqamətində fəaliyyət davam etdirilib. Vahid hüquqi məkanın formalaşması prosesinin önəmli aspekti olan model qanunların hazırlanması istiqamətində fəaliyyət böyük sayla davam etdirilib. O cüm-

lədən, seçki və referendumların müşahidəsi işi uğurla həyata keçirilib ki, bu da üzv ölkələrin dövlət strukturları ilə Assambleya arasında əməkdaşlığın güclənməsinə, üzv ölkələrdə demokratik seçki ənənələrinin daha da inkişafına töhfə verir.

Hesabatda həmçinin ölkələrimizdə qadınların və gənclərin rolunun artırılması, üzv parlamentlərimizin qadın və gənc təmsilçiləri arasında əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi baxımından TÜRKPA-nın Qadın Parlamentarilər Qrupunun və Gənc Parlamentarilər Qrupunun işi əhəmiyyətli qiymətləndirilib və bu sahədə keçirilən tədbirlər təqdir edilib. TÜRKPA çərçivəsində ayrı-ayrı parlament komitələrinin çoxtərəfli əməkdaşlığı və

dialogu da ümumi işimizə mühüm töhfə kimi qiymətləndirilib.

Milli Məclisin sədri çıxışında vurğulayıb ki, praktiki əməkdaşlığın, qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin daha da genişləndirilməsi baxımından parlamentlərimizin aparaatları arasında işbirliyi vacibdir. Bu baxımdan TÜRKPA çərçivəsində ötən ilin iyununda Bakıda parlament Baş katiblərinin birinci görüşünün keçirilməsinin əhəmiyyəti diqqətə çatdırılıb.

Qeyd olunanlarla yanaşı, Milli Məclisin təşkilata sədrliyi dövründə TÜRKPA-nın beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı və gücləndirilməsi, digər təşkilatlarla münasibətlərinin daha da təkmilləşdirilməsi işinin də uğurla davam etdirildiyi qeyd olunub. Bu kontekstdə TÜRKPA-nın üzv parlamentlərin qarşılıqlı əməkdaşlıq təşkilatı olmaqla yanaşı, həm də ortaq maraqlarımızın beynəlxalq platformalarda parlament diplomatiyası vasitəsilə müdafiəsi və təbliği baxımından da xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyi vurğulanıb.

Daha sonra təşkilati məsələlər müzakirə olunub və müvafiq qərarlar qəbul olunub, həmçinin təşkilata sədrlik Qazaxıstana keçib.

Tikintiyə icazə verilməsinə dair yeni qaydalar tətbiq ediləcək

Tikintiyə icazə verilməsinin ümumi qaydalarına əlavələr edilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu məsələ Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin iclasında müzakirə olunan Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində öz əksini tapıb.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, tikintiyə dair sənədlərin təhlili təmin edildikdən sonra müvafiq icra hakimiyyəti orqanı (qurum) aşağıdakıları təmin edir:

- tikinti layihəsinin şəhərsalma sənədlərinə (qüvvədə olan müfəssəl plan, belə plan olmadıqda və ya onun müddəti bitdikdə, tikintiyə icazə verilməsinin mümkünlüyünün şəhərsalma sənədlərinə uyğunluğun təmin edilməsi, o cümlədən ərazilərin zonalaşdırılması, tikintinin növü və miqyası ilə bağlı müfəssəl qaydalara və yaşayış məntəqələrində yanaşı sahələrdə tikinti aparılmasının əsas şərtlərinə) uyğun olub-olmaması barədə rəy verilməsi;
- yuxarıdakılara müvafiq olaraq tikinti layihəsinin şəhərsalma sənədlərinə uyğunluğu barədə rəy müsbət olduğu təqdirdə tikintiyə icazə ilə fəaliyyət sferasına (maraqlarına) toxunulan digər aidiyyəti qurumlara rəy bildirilməsi üçün sorğu göndərilməsi.

Qanun layihəsinə əsasən, yuxarıdakına əsasən rəyin bildirilməsi üçün sorğunun göndərilməsi ilə bağlı tələb təbii fəlakət, texnologiya və ya hərbi əməliyyat nəticəsində (işğaldan azad edilmiş ərazilər istisna olmaqla) məhv olmuş, yaxud yararsız vəziyyətə düşmüş yaşayış sahələrinin əvəzinə dövlət vəsaiti hesabına inşa ediləcək yeni çoxmənzilli yaşayış binasının tikinti layihəsinə şamil edilməyəcək.

Nicat

Sabit tarif necə tətbiq olunacaq?

"Sabit tarif xərc əsaslı metodologiyanın tarif elementlərindən biridir". Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin bu gün keçirilən iclasında "Elektroenergetika haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin direktor müavini Rövşən İsmayilov deyib.

O bildirib ki, sabit tarif elementinin tətbiqində əsas məqsəd əlavə tarif elementini yaratmaqla maliyyə yükünü artırmaq deyil: "Belə ki, bu, özü-özlüyündə metodoloji yanaşmaya zidd olar. Çünki təchizat subyektlərinə tariflər vasitəsilə daxilolmalar həmin təchizat xidməti ilə bağlı yol verilən tarif xərcləri səviyyəsində məhdudlaşdırılır. Belə olduğuna görə hər hansı tarif elementlərinin tətbiqi bu və ya digər formada icazə verilən tarif xərclərini artırma baxımından sabit tarifi tətbiqində əsas məqsəd tarif elementlərinin təchizat xərclərinin xarakteri baxımından, yəni, sabit və dəyişkən xərclər baxımından doğru şəkildə strukturlaşdırılması, o cümlədən, xərclərin istehlak tariflərinə ədalətli şəkildə ötürülməsinin təmin olunmasıdır.

Məsələn, iki abonentimiz var. Onlardan birinin bir, digərinin iki mənzili var, istehlak səviyyəsi eynidir və buna görə də bu günə olan istehlak tarifi üzərindən baxdıqda, bir və iki mənzili olan abonent eyni həcmdə ödənişini aparır. Çünki hər ikisinin istehlakı eynidir.

Bu dolayısı ilə üç mənzilin infrastruktur xərcləri iki abonent arasında bölüşdürülür. Bu məsələdə biz bölgünü daha ədalətli şəkildə təmin etməyi sabit tarif tətbiqində görürük. Çünki sabit tarif elementinin tətbiqi sabit xərclər

bilavasitə aidiyyəti abonentlərə aid olmuş olacaq". Nazirin müavini Samir Vəliyev bildirib ki, Azərbaycanda kommunal xidmətlər sahəsində tariflərin tənzimlənməsinin təkmilləşdirilməsi tarif metodologiyasının tətbiqi istiqamətində atılan növbəti mühüm addımdır: "Bu yanaşmanın, yeniliyin əsas məqsədi tariflərdə xərclərin daha dəqiq əks etdirilməsidir. İstehlakçının statusundan kommunal xidmətlərin istifadə səviyyəsindən asılı olmayaraq, daha ədalətli yanaşma tətbiq olunacaq".

Qeyd edək ki, "Elektroenergetika haqqında" qanuna təklif edilən dəyişikliyə əsasən, sabit tarif elektrik enerjisinin istehlak səviyyəsindən asılı olmayan sabit xarakterli xərclərin tənzimləyici tərəfindən müəyyənləşdirilən hissəsinin qarşılanması məqsədilə hər bir istehlakçı üzrə tətbiq olunan aylıq tarif elementidir. "Qaz təchizatı haqqında" yeni qanun layihəsində də sabit tarifi tətbiqi nəzərdə tutulur.

Sabit tarif qazın istehlak səviyyəsindən asılı olmayan sabit xarakterli xərclərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyənləşdirilən hissəsinin qarşılanması məqsədilə hər bir istehlakçı üzrə tətbiq olunan aylıq tarif element olacaq.

Nicat

Səxavət Məmməd

Cənubi Qafqazda "uçan gərginlik": Təyyarə yarışında qazanan tərəf KİM OLACAQ?

Dünyada gedən silahlanma Cənubi Qafqazdan da yan keçir. 44 günlük müharibədən sonra Ermənistan tərəfi məğlubiyyətin səbəbkarı kimi Rusiyanı gördü. Rusiya ilə müəyyən mənada münasibətlərdə soyuqlaşma yaşandı. Ermənistan silah alışımda daha çox Hindistan və Fransaya üz tutdu. Bunun obyektiv səbəbləri də var. Çünki Rusiya Ukraynada apardığı müharibəyə görə müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmirdi.

Məsələyə obyektiv yanaşsaq, Azərbaycanın aviaparkını yenilənməsi Ermənistanın silahlanmasına görə deyil. Açıq şəkildə demək lazımdır ki, Azərbaycanın aviaparkı köhnə id i və Azərbaycan uzun zaman idi ki, aviaparkını yeniləməyi düşünürdü. Düzdür, Azərbaycanın aviaparkında MiQ-21, MiQ-29, Su-24, Su-25 hərbi təyyarələri var. Bu təyyarələr həm yeni təmirdən çıxıb, həm də modernləşdirilib. Müharibə vaxtı da ciddi nəticələr göstərib, ancaq aviaparkın yenilənməsi şərt idi. İddialı bir ölkənin aviaparkındakı ən yaxşı təyyarələr MiQ-29, Su-25 olmamalıdır. Məsələyə bir qədər dərinlənə yanaşsaq, Rusiya-Ukrayna müharibəsi Azərbaycanı da əlinə fürsət verdi ki, Rusiyadan yox, hərbi təyyarələri fərqli ölkələrdən alsın. Əgər Rusiyanın başı Ukraynadakı müharibəyə qarışmasa idi, ruslar Azərbaycana təzyiq edərək ən azı Su-30, Su-35-lər satmaq istəyəcəkdi. Yeri gəlmişkən, bu yöndə onların təzyiq etdiyi barədə məlumatlar da var.

Azərbaycan aviaparkını yeniləmək üçün strateji müttəfiqlərdən biri Pakistana üz tutdu. Azərbaycan öncə 16 ədəd "JF-17C Thunder Block 3" çoxməqsədli döyüş təyyarəsini sifariş verdi. Daha sonra isə bu təyyarələrin sayı 40-a çatdırıldı. İddialar var ki, Azərbaycan Çindən J-10CE döyüş təyyarəsi almağı da planlaşdırır. Ancaq Pakistandan alının JF-17-lərin sayının 16-dan 40-a çatdırılması, bunun nə qədər real olub-olmayacağını sual altına qoyur.

Azərbaycanın aviaparkını sürətlə yeniləməsi, şübhəsiz ki, Ermənistan tərəfini də narahat edir. Düşünürəm ki, təkcə Ermənistanı da yox. Ermənistanın da yeni təyyarələr almaq iddiası var. Məsələyə endən ki, Ermənistan aviaparkını iki ölkə vasitəsi ilə yeniləyə bilər: biri Hindistan, digəri isə Fransa. Hətta iddia olunur ki, Hindistan tərəfi Ermənistanı Su-30MKI-lar satmaqda maraqlıdır. Hətta Hindistanın Ermənistanı bu yöndə təzyiq etdiyi də iddia olunur. Az ehtimal olsa da, Ermənistanın Fransadan "Rafale" döyüş təyyarələri ala bilər. Ancaq bunun reallığı payı bir qədər aşağıdır.

Döyüş təyyarələri almaqla işin bitdiyini demək və düşünmək, yüngül desək, axmaqlıq olardı. Onca aerodromlar döyüş təyyarələrinə uyğunlaşdırılmalıdır. Bundan əlavə, döyüş təyyarələrindən də önəmli pilotların yetişdirilməsi vacib amildir. Ermənistan ərazisinin kiçik və bu ərazinin də, əsasən, dağlıq olması Ermənistanın əl-qolunu bağlayan əsas amillərdəndir. Azərbaycan ərazisi Ermənistandan böyük olsa da, Azərbaycan İrandan hava məkanını alaraq manevrləri həyata keçirə bilirdi. Yeri gəlmişkən, müharibə vaxtı İran o hava məkanını bağlamışdı. Ermənistan, əgər Su-30MKI, yaxud "Rafale" alsaydı, onun hava məkanını maneə üçün əlverişli deyil. Mütləq şəkildə Ermənistan hava məkanını kirayələməlidir. Ona görə də Hindistanın xüsusi təzyiqi olmasa, Ermənistanın aviaparkını yeniləməyi istəyinə düşəcəyi inandırıcı görünür.

Ermənistan hazırda daha çox hava hücumundan müdafiə sistemləri, haubitsalar, reaktiv yayılım atəş sistemləri, dronlar və antitronlarla daha çox maraqlanır. Hindistanın dronlar və xüsusi-antitron sistemləri sahəsində apardığı tədqiqatlar Ermənistanın diqqətini daha çox çəkir. Ona görə də Ermənistan daha çox bu istiqamətə yönələcək. Ancaq Azərbaycanın Pakistandan aldığı döyüş təyyarələri Hindistanı hərəkətə gətirib. Hindistan Pakistana rəqəbatını Cənubi Qafqazda da dava etdirir. Yeri gəlmişkən, Hindistan dünyanın 90-dan çox ölkəsinə silah satır, ancaq Hindistanın ən böyük silah alıcısı Ermənistandır. Bir neçə il də bunun davam edəcəyi gözləniləndir.

Son günlər Hindistandan Ermənistanı generallar səfər edir. Hətta Ermənistanın Hindistandan aldığı ATAGS artilleriyasının təlim atışları da həyata keçirilib. Yeri gəlmişkən, Hindistandan Ermənistanı gələn general Hindistan ordusunun 52-ci zirehli korpusun komandiridir. Həmin korpus tank, artilleriya və zirehli maşınlardan ibarətdir.

Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan hər nə qədər sülhdən danışsa, hətta Rusiya əleyhdarı kimi də görünərsə, əməldə bunun tam əksini nümayiş etdirir. Rusiya ilə Ermənistan arasında siyasi əlaqələr, diplomatik səfərlərin sayında ciddi artım olmuş görünür. Yəni Paşinyanın bir əli Rusiyanın "əyində"dir.

Açıq şəkildə demək lazımdır ki, "Qarabağ kartı"nı Rusiya yenidən işə salmaq niyyətindədir. Rusiya təkcə Ermənistandakı müxalif düşərgənin dili ilə yox, elə öz rəsmilərinin dili ilə də bu məsələyə ehyam vurur. Azərbaycan müstəqil olandan bu yana keçmədiyi kataklizmlər qalmayıb. Ancaq Paşinyanın bir Qurban bayramı təbrikinə insanların çoxu stıydı. Hətta bunu sülhün işarəsi kimi təqdim edənlər də oldu.

Azərbaycanda və Ermənistanda bir çoxları iddia edirlər ki, Rusiya zəifləyəcəyi təqdirdə, Cənubi Qafqaz rahat nəfəs alacaq. Düzü, bunun tam əksini düşünürəm. Tarixdə də baxsaq, indiki adla Rusiyanın başqa regionlarda hər ağzı ovulduğunda bu regiona bəla gətirdiyinin şahidi olmuşuq. Bu regionda Rusiya təhdidi qalır, hətta deyərdim ki, son dövrlər bu təhdid açıq müstəviyə keçmək üzrədir. Hərbi baxımdan güclənməkdə fayda var, ancaq təkcə hərbi sahəyə fokuslanaraq digər sahələri gözdə tutmaq özü də bir təhdid sayılmalıdır.

Adalet.az Kulis.az-a istinadən yazıçı, Millət vəkili Aqil Abbasla müsahibəni təqdim edir.

- Yaxın vaxtlarda səhhətinizdə problem yaranmışdı. İndi necəsiniz?

- Yaxşıyam. Yaşım 70-i keçib, qocalıq əlaməti idi. Müalicə olundum, keçdi getdi.

- Tez-tez Ağdama gedirsiniz. Ağdam azad olunanadan sonra ora ilk dəfə gedəndə hansı hissləri keçirdiniz?

- Sözle ifadə etmək mümkün deyil. Şəhərə girəndə kiçik oğluma zəng elədim. "Ağdama girirəm" deyib ağladım. Telefonu söndürdüm ki, cavabını eşitməyim. Yoxsa lap pis olardım. Nə qədər zəng elədi, götürmədim. Həyətimizə girəndə zəng elədim ki, həyətdəyəm, yenə ağladım və telefonu söndürdüm. Hər yer dağılımışdı. Bir dəfə mənə soruşdular ki, orada evinizi tapa biləcəksən? Demişdim ki, it iyləyib yiyəsini tapan kimi mən də it kimi iyləy-iyələy həyətimizi tapacağam. Heç kim inanmadı. Birbaşa həyətimizə getdim. Heç kimi qrupdan ayrılmağa icazə vermirdilər. Mənə hörmət eləyib icazə verdilər. Ancaq nə tapdım - daş qalaqlarını...

- Hətta demişdiniz ki, ev verilsə, gedib orada yaşayacağam.

- Hansı əsərinizdən sonra hiss elədiniz ki, artıq məşhursunuz?

- Hələ lap cavan yaşlarımda Qədir Rüstəmovə həsr elədiyim "Evləri köndələm yar" adlı bir povest yazmışdım. "Ulduz" jurnalında çap olunmuşdu. O povest çıxandan sonra 10 minə yaxın məktub almışdım. Sonra başladım fərqli mövzularda yazılar yazmağa. Ancaq mənə ən böyük şöhrəti "Dolu" gətirib.

- Deputat olmağa necə qərar verdiniz?

- 2005-ci ildə namizədliyimi ver-

Sonra Prezident Sərəncam imzaladı ki, köçən adamlara torpaq sahəsi verilsin.

- Siz deputatlıq dövrünüzdə təyin olunduğunuz yerdə hansı dəyişikliklər eləmisiniz?

- Məktəblərin tikilməsini plana saldırmışam. Hindarx kəndində mini futbol stadionu tikdirmişəm ki, uşaqlar gəlib orada rahat futbol oynasınlar. Doğulduğum kənddə öz hesabıma kitabxana tikdirmişəm. Hələ onda deputat deyildim. Doğulduğum kəndin məktəbi pis vəziyyətdə idi.

mədim. Elməddin Sərdar adında bir qazi var. 16 yaşında vurub, yaralanıb. Mənə bir hadisə danışdı. İmrətin həyatında bir dostu ilə dalaşılar. Camaat aralayıb. Ancaq pis söyüş söyüblər. O deyib mən səni öldürəcəm, bu deyib mən səni öldürəcəm. İki gün sonra dalaşdığı oğlana güllə deyib. Çiyinmə qaldırdım ki, güllələrin altından çıxarım. Yolboyu deyirdi ki, Elməddin, nə yaxşı ki, güllə mənə dəydi, sənə dəysəydi, elə biləcəkdilər ki, mən vurmuşam. Deyir, elə qucağımda da öldü. O mənim üçün açar oldu, romanı bir aya yazıb qurtardım. O romanı təyərədə də yazırdım, siqaret qutusu-na da yazırdım, salfetə də yazırdım. Romanın adını Pələngin ölümünə görə "Dünyanın ən gözəl ölüsü" qoymuşdum. Sonra xanımım oxuyanda dedi ki, Markesin bu adda əsəri var. Romanın adının "Dolu" olmasını da o dedi.

- Əsərə film çəkilməsi ideyası sizdən gəldi?

- Yox. Heç ağıma da gəlməzdi. Əbülfəz Qarayev zəng elədi ki, Prezident sənə filmə pul ayırıb, ssenari yazmaq lazımdır. Bir-iki adama dedim ki, bunu ssenari eləyin. Yazdıqları xoşuma gəlmədi. Özüm yazdım. Sonra film çəkildi.

Elxan Cəfərov çox yaxşı rejissor-dur. İndi birini də yazmışam zəfərlə

- Deyirlər siyasətdə dost olmur. Siyasi aləmdə dostlarınız var?

- Var, amma əsas dostlarım ədəbiyyat sahəsindədir. Mən ütlü də nışa bilmirəm. Elə siyasətçi dostları-mın da bu tərəfə xoşuna gəlir. Bir cavan deputat var. Bir sözü xoşuma gəlmədi. Dedim ki, qələt eləyir. Hamı çaşib qaldı. Özümdən asılı olmadı. Amma o mənim sözümdən incimədi. Durdu məni öpdü, dedi ki, Aqil müəllim, düz deyirsən.

- Bu yaxınlarda Şah İsmayilla, Çaldıranla bağlı məsələ yenidən gündəmə gəldi. Siz bu barədə nə düşünürsünüz?

- Şah İsmayıl Azərbaycan xalqının ən böyük sərkərdəsidir və təmiz türkdür. Müqəddəs saydığımız adamlara söz atılanda, əlbəttə ki, bizim heysiyyatımıza toxunur. Ərdəşənə də gərək o sözü deməyəydi. Burdan yola çıxıb sünni-şie davası salmaq nə bizə xeyirdi, nə də Türki-yəyə.

Mənim tanıdığım adamların arasında Azərbaycanı sevən çox adamlar var, ancaq türklər bizi bizim onları sevdikimiz qədər sevmirlər. Bir dəfə onların ziyalıları ilə oturmuşdum. Məlum oldu ki, onlar bizim heç bir şair-yazıçımızı tanımırlar. Dedim ki, o vaxt insanlar Na-

Aqil Abbas: "Deputat qazandığının hamısını evə apara bilmir"

- Ağdama ilk köç olanda mən müraciət eləyəcəyəm. İki otaqlı ev olsa, bəsimdir. Xanımım da danışmışam, o da razıdır. Əslində, elə təklif də ondan gəlmişdi. Biz bir nümünə olaq ki, deputat Ağdama köçdü.

- Niyə köçün məcburi olmalı olduğunu düşünürsünüz?

- Fateh Sultan Mehmet İstanbulu fəth eləyəndə İstanbul xristiyan şəhəri idi. Onda əmr eləyir ki, türkmən kəndlərini İstanbula köçürün. Onda türkmən bəyləri etiraz eləyir. Çünki onlar tərəkməçiliyə öyrəşmişdilər. Ancaq əmrəndən sonra İstanbula gəlib oranı müsəlman şəhəri eləyirlər. İndi Ağdama da təbii ki, ağdamlılar gedəcək. Mənə o qədər müraciət eləyən var ki. Üç kənd tikilib, ikisi istifadəyə verilib. O kəndlərin üstündə adamlar dava salır. Ev-eşiklərinə qayıtmaq istəyirlər. Ancaq köçmək istəməyeni də məcburi şəkildə köçürmək lazımdır. Haradan gəlmişdinsə, qayıt ora.

- 90-cı illərdə Ağdamdan köçürüldüyünüz vaxtları necə xatırlayırsınız?

- Mən Bakıda yaşayırdım. Universitə girəndən sonra Bakıda yaşamışam. Ağdamda bir bacım, bir qardaşım, bir də atam yaşayırdı. Bacımla qardaşım gecə düşəndə Bayat kəndində qalırdılar, gündüz qayıdıb gəlirdilər.

Amma atam həmişə Ağdamda qalırdı. İşğal vaxtı atam işdə olmuşdu. Şıxbabalı kəndində baş mühəsib işləyirdi. Fred Asifin uşaqları gəlib deyiblər ki, dayı, Ağdama giriblər. Ara yoldan Ağcabədiyə tərəf çıxartmışdılar. Yoxsa atam bilmirdi. Atama bir tapança vermişdim. Demişdim ki, qəfil erməni girər, səni əsir götürər, sonra ölürük. Altın çəke bilmərik. Amma erməni giren kimi özünə at, bilək ki, ölmüsən. Biri var adam ölə, biri də var əsir düşsə. Bütün günü fikirləşsən ki, indi ona nə əzablar verirlər. Şükür ki, atam özünü öldürməmişdi. Uşaqlar gəlib çıxartmışdılar.

dim. Deputat körpüdür. Xalqın sözünü hökumətə, hökumətin sözünü xalqa çatdırır. Mən dərin siyasətçi deyiləm. Amma istər-istəməz qoşulmuşuq. 20 ildir ki, deputatam. Xalqın səsinə parlamentə çatdırmağı bacarmışam.

- Yaxınlarda deputat Səyyad Aran müsahibəsində demişdi ki, 5 min manat maaş alıram. Bu maaşla necə dolanırsınız? İşə metro ilə gedirsiniz. Siz necə, dolana bilərsiniz deputat maaşı ilə?

- Dolanıram, niyə dolanmıram? Deputatdan istək çox olur. Telefonumu açsanız yüz mesaj oxuyarsınız. Biri deyir dərmanpulu, biri deyir çörəkpulu. Bəziləri də yalandan yazır. Deputat qazandığının hamısını evə apara bilmir. Amma ailəsini dolandırır bilir. İki oğlum var, ikisi də işləyir. Onlarla bir evdə yaşayırıq. Səyyadın o sözü ilə razı deyiləm. Bahalı maşında gəzmirəm. Əvvəllər parlamente "07" ilə gedirdim. Sonra oğlanlarım dedi ki, ata, hamı orada bahalı maşın sürür. Mənim üçün maşın, sadəcə, bir vasitədir.

- Deputatların bəzisi çox yaxşı yaşayır, bəziləri də onlardan daha aşağı səviyyədə.

- Bəzi deputatlar iş adamı olublar. Xeyli pul qazanıblar. Bəziləri də mənim kimi jurnalistikadan gəlirlər. Ancaq bu mənə heç vaxt narahat eləmir. Mən heç vaxt kiməsə baxıb qiblə eləməyəm.

- Tez-tez polemika yaradacaq fikirlər deyirsiniz. Qorxmursunuz ki, bunlar sizə problem yaradar?

- Ürəyimdə nə varsa, onu deyirəm. Problemlər vardır, ancaq bu o demək deyil ki, mən danışmamalıyam.

İnsanlar Xocalıda kəndlərə köçmüşdülər. Onlara torpaq sahəsi ayrılıbmışdı. Hansısa monopolist gedib orada 600 hektar bir, 200 hektar bir torpaq götürmüşdü. Demişdim ki, belə olmaz axı, kəndə gedən adamın torpaq sahəsi olmalıdır. Kəndli torpaqla yaşayır. O məsələdə mənə çox problem yaradırlar.

də idi. Mən xahiş eləyəndən sonra Heydər Əliyev Fondu orada məktəb tikdi.

- İnsanlar vəziyyətlərinin yaxşılaşması üçün tələblər irəli sürür. Sizcə, uşaqpulu verilməlidir?

- Əlbəttə. Uşaqpulu verilməlidir. O vaxt bu qanun çıxarılanda sui-istifadə elədilər. Məsələn, imkanlı adamın ailəsinə o pul verilməməlidir. Ancaq imkansız ailələrə verilməlidir. Mənim fikrimcə, uşaqpulu verilməlidir.

- Yerli kanallar, proqramlar barədə nə düşünürsünüz?

- Verilişlərin hamısı bir-birinin təkrardır. Biri ərin qoyub qaçıb, biri arvadın. Mən də parlamentdə dedim ki, bütün günü arvad boğuşması verirlər. Belə şeylər millətin əxlaqına zərərdir. Azərbaycanda neçə arvad ərin qoyub qaçar? Olsun 10 nəfər. Sən bunu 10 milyona şamil eləyə bilməzsən axı. O qədər göstərirlər, evdə baxanda fikirlişir ki, o qoyub qaça bilir, mən niyə qaçmayım? Avropa çalışır ki, bizdə ailə dəyərləri pozulsun. Bunun üçün pul buraxırlar. Ailə dəyərləri dağılanda, Azərbaycan olmayacaq.

- Bəziləri deyir ki, sosial verilişlər müəyyən məsələləri həll eləyir, bəziləri də deyir ki, bunun üçün hüquq-mühafizə orqanları var.

- Mənim o verilişlərdə bir şeydən xoşum gəlir ki, xəstə adamlara kömək eləyirlər. Evi olmayana sığınacaq verirlər. Çox vaxt da həkimləri dəvət eləyirlər.

Ancaq o verilişləri başqa, arzuolunmaz tərəfi də var. Deyir, milçək bir şey deyil, amma yenə də ürək bulandırır. Boşanmaların artmasında bu tip verilişlərin ciddi təsiri var.

- Bayaq dediniz ki, mənə ən böyük məşhurluğu "Dolu" gətirdi. Necə başladınız o romanı yazmağa?

- Ağdam işğal olunanadan sonra romanın mövzusunu beynimdə gəzdirirdim. 15 il fikirləşdim, yazı bil-

məli - "Dolu 2". Onu da Mədəniyyət Nazirliyinə vermişəm. Deyəsən, qəbul eləyiblər. Onu da elə Elxan Cəfərov çəkməlidir. Ayrı adam çəksə, razı olmaram.

- Neçənci ildən AYB-nin üzvüsünüz?

- 1985-ci ildən.

- Sizcə, AYB ədəbiyyatı yaşadır, yoxsa gənclərin qabağını kəsir?

- AYB adamın əlindən qələmi tutub alır ki, yazma? Bu qədər sayt, qəzet, jurnal var. Yaz da nə qədər istəyirsən. AYB gənclərə əl tutur. Prezident təqaüdü verir. Əvvəllər ev də verirdi, indi o səlahiyyəti yoxdur. AYB əjdaha deyil ki, suyun qabağını kəssin. Azad Yazarlar Ocağı təsis eləmişdilər, heç qeydiyyatdan da keçə bilmədilər. Get keçirt, sən də bir AYB yarat, sən də qrant al, iş gör.

AYB mənə heç vaxt nəyisə sifariş eləməyib. Belə qurumlar müxtəlif adlarla dünyanın bütün ölkələrində var.

Anar Azərbaycan xalqının pasportudur. Pasportu tez-tez dəyişməzlər. Ətrafındakılar da gənclərdir. Rəşad Məcid, Çingiz Abdullayev, Elçin Hüseynbəyli və başqaları.

- Anardan sonra sədr olaraq kimi görürsünüz?

- Rəşad Məcid.

- Hazırda hansı əsər üzərində işləyirsiniz?

- Ağdamla bağlı yazılar yazıram. Niyə yazıram? Çünki yeni doğulanlar Ağdamın xarakterini bilmirlər. Yazıram, bilsinlər ki, Qarabağ camaatının xasiyyətinə, xarakterinə bələd olsunlar. Sonra Ağdama köçəndə bunları mənimləyə bilsinlər.

- Sizcə, sizə niyə Xalq yazıçısı adı verilmir?

- Mən onsuz da xalqın yazıçısıyam. Verərlər, verməzlər, bunun dəvəsini aparmıram. Nə yalan deyim, hərdən bu məni narahat eləyir. Ancaq mənim başqa ordenlərim var. Bunu da verərlər də.

zim Hikməti orijinaldan oxumaq üçün latın qrafikasını öyrənmişdi. Amma sizin heç birinizin bizə sevginiz yoxdur. O boyda Türkiyədə cəmi bir ermənişünas var.

- Tez-tez idman saytlarından yazılarınızı oxuyuram. Futbola maraq necə yaranıb?

- Futbolu çox sevirəm. O vaxt hamı kimi mən də "Neftçi"ni sevirdim. Sonra "Qarabağ"ı sevdim. Çünki özüm də qarabağlıyam. Hər şeydən əvvəl gərək liqamız güclü olsun. "Qarabağ" "Bayer"lə oynayırdı. Fərqə baxın da. Çempionat yavaş-yavaş dirçəlir.

Bir məsələ də var. Tovuzda stadion dolur, amma Bakıda dolmur. Bölgədə insanların futbola marağı daha çoxdur. Ancaq bugünkü çempionat Bakı çempionatıdır.

- Gənc müəlliflərdən kimləri oxuyursunuz?

- Aqşin Yeniseyi, Şərif Ağayarı, Ulucay Akifi, Seymur Baycanı, Zahir Əzəməti, Qisməti oxuyuram.

- Sizcə, bizdə hansısa yazıçı Nobel ala bilər?

- Nobel siyasi mükafatdır. İnanmıram ki, onu Azərbaycana versinlər. Gərək millətine, dövlətinə söysən. Kimə istəyirlər, ona verirlər.

- Yadıma gəlir, o vaxt Əkrəm Əylislinin "Daş yuxular"ı çap olunanda onun haqqında da deyirdilər ki, Əkrəm Nobel almaq istəyir.

- Əkrəmə demişdilər ki, belə bir əsər yaz, Nobele təqdim eləyək, o da yazdı. Ancaq vermədilər. Sonradan kitablarını yandırdılar-filan. Kitab yandırmaq mənasız şeydir. Əkrəm çox gözəl yazıçıdır, gözəl dili var. Ancaq gərək "Daş yuxular"ı yazmayaydı. Yazmışdıda da gərək bəzi şeyləri deyeydi. Azərbaycanlı erməninin evini niyə dağıtsın ki? Əksinə, onlar eləyib nə eləyibse. Bunlardan da yazsa idi, nəse olardı. Ancaq Əkrəmin əleyhinə heç vaxt heç nə yazmamışam, yazmaram.

Xatırlayırınsınızsa ötən ay Paşinyan İrəvan Dövlət Universitetində tələbələrə görüşdü. Görüşün gərgin keçməsi və millətçi tələbələrə sualları Ermənistan baş nazirini əsəbləşdirdiyini isə erməni mediası gündəmə çevirdi. Deməli, görüşdə tələbələrdən biri sual verir ki, Qarabağın "itirilməyini" 2018-ci ildə dəqiq bilsəydiniz, yenə də inqilab edib hakimiyyətə gələrdinizmi? Paşinyan da cavab verir ki, bəli, çünki Qarabağı "itirməsəydik", əsl müstəqil dövlət ola bilməzdik.

dən çox xoşbəxt yaşayırdılar. daşnak-faşist əlaltısı Qaregin Njdenin "türk dövlətlərinə və xalqlarına qarşı düşmənçilik və ədavət ideologiyasının yayıcıları Xankəndində yeni ilan yuvası qurmasaydı, erməni əhalini öz planlarına alət etməsəydi, beyni yuyulmuş ermənilər də Azərbaycan torpağına, Azərbaycana qarşı səfərbər olub, qanlı müharibələr, soyqırım, faciə, deportasiya yaratmasaydılar, Azərbaycan torpağına iddia qaldırmasaydılar əminəm, 5 min erməni də gəlib Xankəndidə, Qarabağda, Azərbay-

Aygünün, 16 yaşlı Həsənova Turanənin 2 yaşlı Zəhra Quliyevanın və digər körpələrin açısını bizə yaşadanda rahat yaşayacağımızı umurdunuz? Nə tez unutdunuz ki 2020-ci ildə Bərdəyə, Gəncəyə, Tərtərə, Ağdamın, Ağcabədinin, Füzulinin kəndlərinə atıldığını mərmilər nəticəsində ölənlər 12 günahsız körpəni? Etmə, bulma - misalı... Əslində ölənlər 2 erməni uşağının da qatili siz özünüzsünüz.

3. Qarabağda dağıdılmış kilsələr və xarabalığa çevrilmiş erməni qəbiristanlıqları, bu da "ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə xidmət etdimi?"

canlıların Ermənistanın bütün ərazisinə iddiaları da "ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə" xidmət etdimi?

Cavab 4: Azərbaycanın heç kimin 1 qarış torpağında gözü olmayıb. Öz torpağını işğaldan azad etmək isə dünya tərəfindən rəğbətə qarşılandı. Terrorçu, separatçı, işğalçı bilinən hər kəs dərsini aldı.

Əslində, Qarabağ uğrunda 5 min erməni də elə siz öldürmüşsünüz. 5 min həyat mənasız "böyük Ermənistan" təxəyyülünə qurban vermisi-

Rüstəm Hacıyev

Kaliforniyada iğtişaşlar hardan qaynaqlanır?

ABŞ prezidenti Donald Tramp güman edir ki, Kaliforniya ştatında miqrantların törətdiyi iğtişaşları kimlərsə maliyələşdirir. Bu barədə Tramp Fort-Breqedə keçirilən hərbi nümayiş zamanı çıxışında bəyan edib.

"Bu uşaqlar (etirazçı miqrantlar nəzərdə tutulur...R.H.)- həvəskarlar deyil, peşəkarlardır. Onları kimlərsə maliyələşdirir. Biz baş prokurur Pen Bondi və ədliyyə nazirliyi vasitəsiylə onun kimliyini öyrənməyə çalışırıq"-deyə amerkan lideri bildirib.

ABŞ prezidentinin sözlərinə görə, Kaliforniyada baş verən iğtişaşlar, ABŞ-a xarici müdaxiləyə yol açan, "sülhə, ictimai əsəyişə və milli suverenyyətə hücumdur".

Donald Tramp, "kimlərsə bu iğtişaşları maliyələşdirir" deməklə, çox güman ki, onun prezident kürsüsünə əyləşməsində əsas rol oynayan, dünənə qədər yaxın silahdaşı olan, milyarder İlon Maskı nəzərdə tutur.

Xəbər verildiyi kimi, bu günlərdə Donald Trampın xarici mallara tarifləri hədsiz dərəcədə artırması və miqrantların ölkədən çıxarılmasıyla bağlı verdiyi fərmanlarla bağlı, İlon Maskla aralarında yaranmış fikir ayrılıqları, sonuncunun prezident administrasiyasında tutduğu vəzifəsindən istefa verməsiylə nəticələndi.

Bundan sonra milyarder, Trampın prezident seçilməsində əsas rol oynadığını və təzliklə onun yerinə keçəcəyini bəyan etdi. Təbii ki, bundan sonra, Trampın aralarında olan münasibət faktiki olaraq qarşıdurmağa çevrildi.

Kaliforniyada baş verən iğtişaşlar, İlon Maskın "vurulması" üçün ən yaxşı bəhanə ola bilər. Lakin, mümkündür ki, Tramp vəziyyətdən istifadə edərək, əzəli "düşmanı" Çin Xalq Respublikasını və Rusiyanın xüsusi xidmət orqanlarını da ittihamlara əlavə etsin.

Hər bir halda, ABŞ prezidentinin bəyanatının altından başqa məsələlərdə çıxma bilər.

Gizli laboratoriyalarda 42 ton metamfetamin ələ keçirilib

Meksikanın Hərbi Dəniz Qüvvələri Nazirliyinin rəhbərlik etdiyi təhlükəsizlik qüvvələrinin Miçoakan ştatında keçirdiyi birgə əməliyyat zamanı narkotik laboratoriyaları aşkar edilib.

Adalat.az xəbər verir ki, bu barədə Meksika Müdafiə Nazirliyinin saytında dərc edilmiş təhlükəsizlik orqanlarının birgə bəyanatında deyilir. "Milli Təhlükəsizlik Strategiyasının həyata keçirilməsi çərçivəsində Miçoakan ştatının Madero və Morelia bələdiyyələrində gizli metamfetamin laboratoriyası kimi istifadə edilən 5 obyekt aşkarlanıb. Əməliyyat zamanı 42,24 ton metamfetamin ələ keçirilib", - məlumatda vurğulanıb. Axtarışlar zamanı hər birinin tutumu 200 litr olan 44 çəllək metilamin, ümumilikdə 8800 litrə yaxın prekursor, həmçinin sintetik narkotik vasitələrin istehsalı üçün müxtəlif avadanlıqlar müsadirə edilib. Cinayətkar qruplara dəymiş iqtisadi zərər təqribən 1,06 milyard peso (indiki məzənnə ilə təxminən 55,6 milyon dollar) təşkil edib.

Miqrantların qiyamı Trampı kürsüsündən aşırı bilər

ABŞ-ın Los-Anceles ştatında, miqrantlarla milli qvardiya arasında qarşıdurmalar davam edir.

Donald Trampın inaqurasiyasından sonra, senatda demokratik azlığın lideri Çak Şumer bildirmişdi ki, "gec tez Amerika Trampa qarşı ayağa qalxacaq". Düzdür hələ ki, etirazlar yalnız bir ştatda cərəyan edir, lakin Nyu-York və digər iri şəhərlərdə də, milyonlarla miqrantların yaşadığını nəzərə almaq olmaz. Miqrantların ayağa qalxmasına, tez-tez xaricilərin axtarışına çıxan polis reydləri səbəb olub. Polislər prezident Trampın sərhədlərin gücləndirilməsi və qeyri-qanuni miqrantların ölkədən çıxarılması fərmanını ilə bağlı reydlərə başlayıblar. Kaliforniya meqapolisi kütləvi iğtişaşlara bürünüb. Şəhər polisinin şefi Cim Makdonnell çarəsiz şəkildə bəyan edib ki, "Vəziyyət artıq nəzarətdən çıxıb". Əsasən Meksikadan olan miqrantlar, şəhərin mərkəzi küçələrini bağlayıblar. Küçələrdə barrikadalar qurulub, onlarla avtomobil, o cümlədən polis maşınları yandırılıb. Mağazaların vitrinləri sındırılıb, qarət olunur. Belə bir vəziyyətdə hüquq mühavizə orqanları yalnız özlərini qorumağa çalışırlar. ABŞ prezidenti Donald Tramp bu əraziyə əlavə olaraq milli qvardiyanın 2 min əsgərini göndərib və lazım gələrsə, ordu yeridəcəyini bildirib.

Rüstəm Hacıyev

Erməni politoloqa cavab: "5 min erməninin qatilini bir görsəydiniz, bir anlasaydınız..."

Digər tələbə isə Paşinyanı tənqid edir ki, siz "tarixi Ermənistan" ideyasından əl çəkməyə çağırırsınız, amma 300 min kv.km ərazisi olan "tarixi Ermənistanı" geri qaytarmaq haqqında düşünüb addımlar atmasaq, indiki Ermənistanı da itirəcəyik.

Paşinyan bu suala da məntiqli cavab verib ki, 29 743 kv.km ərazisi olan əsl Ermənistanı inkişaf etdirək, buna gücümüzü, enerjiimizi sərf edək, miflərlə özümüzü və gələcəyimizi zəhərləməyək.

Erməni ictimaiyyəti artıq hər gün müxtəlif səpgili açıqlamalar verərək, onu "Qarabağı satmaqda", "Azərbaycana işləməkdə" ittiham edir.

Bu trendə Ermənistan parlamentinin keçmiş deputatı, politoloq Arman Abovyan da qoşulub. O da Paşinyanın açıqlamasını kəskin tənqid edib. Bildirib ki, Qarabağın müvəqqəti itirilməsini "ölkənin suverenliyinin və müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi" hesab edənlərə bir neçə sual.

1. Deməli, beş min erməninin ölümü "Ermənistanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsidir"?

Cavab 1: Azərbaycanı təmsil edə biləcək jurnalist olaraq Abovyanın Paşinyana ünvanlanmış suallarına cavab verməyi öz üzərimə götürərək soruşuram:

1987-ci ilə qədər Qarabağdakı ermənilər yaşadığı ölkədən, onlara olunan böyük güzəştəcnə məskunlaşdıqları məkanın gözəlliyin-

canda qırılmazdı. Necə yerlər, su səhngi suda sınıb. Özge torpağını işğal etməyə çalışanlar heç vaxt, heç yerdə "duz-çörək"lə qarşılanmır.

2. 4 oktyabr 2020-ci il tarixində Martunidə Türkiyə-Azərbaycan işğalçıların hədəfə aldığı artilleriya zərbəsi nəticəsində 9 yaşlı qız və onun 2 yaşlı qardaşı həlak olub. Onlarla erməni uşağının ölümü "ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə xidmət etdimi?"

Cavab 2: I Qarabağ müharibəsi dövründə Xocalı soyqırımı zamanı süngüyə keçirdiyiniz, parçalayıb itlərə atdığınız, qatil Zori Balayanın sözü ilə desək, divara mıxladıgınız, ocağda yandırdığınız 63 uşağın, ümumilikdə 210 uşağın hesabını kimdən almalıyıq?

Bəs, atəşkəs rejimi elan edildəndən - 1994-cü ildən sonra müxtəlif vasitələrlə, terror əməlləri ilə öldürdüyünüz 34 uşağın qisasını kimdən almalıydıq? 9 yaşlı Fariz Bədəlovun, 16 yaşlı Pakizə Məhərrəminin, Şahmalyeva

lari, bu da "ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə xidmət etdimi?"

Cavab 3: Bütün dünya bilir, Rusiyanın, Azərbaycanın arxivləri də təsdiq edir ki, haylar Qafqaza 1813-28-ci ildə Çar Rusiyası tərəfindən köçürülüb. Eləcə də Qarabağa. Hətta bunu siz hayların 1978-ci ildə ucaltdığınız abidə kompleksi də təsdiq edir. Axı Qarabağda hayları də şifrə edən qəədim abidə, kilsə olmayıb, oğurluqla Alban tarixi tikilirlər özünüze yamaq üçün çox əziyyətlər çəkirdi.

Özgenin torpağını işğal edib orada özünüze tarixi vətən yaratmaq istəyiniz isə üreyinizdə qalır. İşğal dövründə tıkdiklərinizin hamısı buldozerlərlə dərin xəndəklərə gömülür. Sizin tarixiniz Qarabağı boş ver, heç Qafqazda yoxdur.

4. Türkiyə-Azərbaycan tandemi tərəfindən Ermənistanın strateji ərazilərinin işğalı, erməni kəndlərinin atəşə tutulması, azərbay-

niz. 5 min Ermənistan vətəndaşı əlində silah Qarabağda nə gezirdi? Livandan, Suriyadan köçürüb Qarabağa yığdığınız haylar bilmirdi ki, ora Azərbaycan ərazisidir, siz erməni ziyalıları axı, bunu bildiriniz?

"Bu suallara cavab verin və sonra özünüze sual verin: Paşinyan hakimiyyəti hansı ölkənin müstəqilliyini gücləndirməkdən danışır? Bir şey mənə deyir ki, bura Ermənistan deyil".

Normal tarix bilən, normal olaraq Ermənistanın və ermənilərin tutduğu yolun, işğalçılıq və terror meyilliyinin sonunun nə olacağını Paşinyan bilir. Bilir ki, xəstə təxəyyüllü ermənilər Türkiyədən, Azərbaycandan, Rusiyadan, Gürcüstandan, İrandan fantastik "böyük Ermənistan" əraziləri tələb etdikcə ermənilər qırılmağa məhkumdurlar.

Paşinyan "Qarabağ Azərbaycanıdır" deməklə, bu qırğının qarşısını aldı. Paşinyan siz "böyük Ermənistan" xəstələrinə anlatmaq istəyir ki, 29 743 kv.km ərazinizdə dinməzəcə oturun ki, başqalarının gülləsinə tuş gəlməyin. Daha 5 min erməninin qatili olmayın, 100 minlərlə soydaşınızı yerindən -yurdundan etməyin ...

Bax, gerçəyi anlamağa bacarın, siz torpaq iddia etdiyiniz heç bir ölkəni zəif sala, onlardan torpaq qamarlaya bilməzsiniz. Bu gerçəyi bir anlasaydınız...

Əntiqə Rəşid

Əmək hüquqlarını pozan şirkət 20 min manat cərimələndi

Əmək hüquqlarının pozulması hallarına qarşı mübarizə davam etdirilir. "R+C-TRANS" MMC tərəfindən işçinin əmək hüquqlarının pozulması faktı ilə bağlı Masallı rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Masallı rayon prokurorluğundan Adalat.az-a verilən məlumata görə, araşdırma zamanı qeyd olunan hüquqi şəxs tərəfindən əmək qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən (bağlanmadan) şəxsin Masallı rayonu ərazisində müvafiq işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi müəyyən edilib.

Faktla bağlı Masallı rayon prokurorluğunda Azərbaycan Respublikası İnzibati

ti Xətalər Məcəlləsinin 192.1-ci (əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi) maddəsi ilə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat başlanaraq baxılması üçün aidiy-

yəti üzrə hüquqi şəxsin ünvanına, Sumqayıt Şəhər Məhkəməsinə göndərilib və məhkəmənin qərarı ilə hüquqi şəxs 20 min manat məbləğində inzibati cərimə edilib.

Eyni zamanda Cəmiyyətin direktoru Məmmədov Rəzaxan Şiralan oğlu barəsində həmin Məcəllənin eyni maddəsilə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat başlanaraq baxılması üçün aidiyyəti üzrə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin Lənkəran-Astara Regional şöbəsinə göndərilmiş və vəzifəli şəxs müvafiq qərarla 3 min manat məbləğində cərimə edilib.

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Hamı kənddən qaçır...

... Dünyanın çox gözəl yerləri var, amma mənə görə dünyanın ən gözəl yeri kənddir. Məsələn, mən kəndimizi - Bəhmənlini dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biri olan Parisə belə dəyişməyəm.

Soruşa bilərsiniz ki, niyə? Niyəsi də bundan ibarətdir ki, kəndimiz dedə-baba yurduudur, heç harada, hətta İstanbulda o rahatlığı tapa bilmirəm, amma Bəhmənlidə tapıram! Mənə görə dünyanın ən gözəl yeri elə öz kəndimizdir. Bir qədər tərifdən sonra keçirəm əsas mətləbə. Bu yaxınlarda bir gədəbəyli dostumla görüşdüm və gördüm ki qanı lap qaradır. Soruşdum ki, qardaş, qanın niyə belə qaradır? Dostumun dərdi açıldı, nə açıldı. Dedi ki, bilir-sən, qardaş 30 il bundan əvvəl bizim camaat kef edirdi.

Kənddə hamı əkirdi, biçirdi, bəy kimi dolanırdı. Mal-qoyun saxlayırdıq, kartof əkirdik, işlərimiz çox rəvan gedirdi. Kartofu ilboyu dərin quyuda, qaranlıq yerdə saxlaya bilirdik. Hər ailə ildə 10 tona yaxın kartof götürərdi. Və bazarda da bizə sərf eləyən qiymətə sata bilirdik. Onun pulu ilə taxıl və digər zəruri məhsullar alıb ilboyu bütün yeyib-ichmək problemimizi həll edirdik. Amma sonradan hər şey dəyişdi. Bakı bazarlarına bizi buraxmadılar.

Kiloqramı bir manata satdığımız kartofu səhər saat 4-5 radələrində alverçilər məcburən bizdən 30-40 qəpiyə alırdılar. Əgər o qiymətə verməsək, mallarımız xarab olur və geri də qaytara bilmirdik. Bax beləcə camaatın əl-qolu işdən soyudu. Ona görə də kəndimiz yavaş-yavaş boşaldı. Yaşlı insanlar evlərin qapısını bağlayıb Bakıya qohum-larigilə gəldi, gənclər isə Rusiyaya üz tutdular. İndi kənddə bir-iki ailə qalıb ki, onlar da yaşlı nəslin nümayəndələridir. Nə kartof əkən var, nə də mal-qoyun saxlayan.

Ona görə bazar-dükənləri İranın, Rusiyanın, Misirin və digər ölkələrin kartofu ağzına götürüb. Amma Gədəbəy kartofunun özgə bir dadı var. Onu da satmağa imkan vermədilər. Çox təəssüf ki, yerli məhsulun istehsalına ölkəmizdə maraq göstərilmir. Ona görə də xarici məhsullar bazarlara doldurulub. Bəs bunun qarşısını kim almalıdır? Bax bunu bilmirik. Bildiyimiz odur ki, bizim əlimizi, qolumuzu bağladılar.

Mənim ata yurdumda bir hektar yerimiz var, amma əkib-becərmirik, oranı ot basıb və iki ildir ki, kəndə də getmirik. Amma şərait yaratsalar kartof da əkərik, mal-qoyun da saxlayarıq. Təəssüf ki, aidiyyəti qurumlar bu şəraiti yaratmır, ona görə də kəndimiz boşalıb və ora qa-yıtmaq istəyənlər yoxdur, olsa da çox azdır!!!

Tıxaclar aradan qaldırılır...

Bakı şəhərində bir qayda olaraq səhər və axşam saatlarında tıxaclar yaranır. Təbii ki, bu da sürücülər saatlarla yollarda vaxt itirməsinə və əlavə yanacaq yandırmaqla xərcə düşməsinə səbəb olur. Ona görə də Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşları mövcud nöqsanların aradan qaldırılması üçün qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirir.

İdarənin Yol Patrul Xidməti Alayının beşinci tağımın əməkdaşları demək olar ki, bir qayda olaraq səhər və axşam saatlarında xidmət apardıqları avtomobil yollarında nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinə diqqət yetirir və avtomobil axınına tənzimləyir. Heç şübhəsiz ki, bu vəzifənin yerinə yetirilməsi mövcud problemlərin həll edilməsində önəmli əhəmiyyət kəsb edir. Bununla yanaşı, tağım əməkdaşları "dayanma" və "durma" qaydalarına əməl olunmasına da böyük önəm verir, həmin sürücülər barəsində qanunamüvafiq tədbirlər görür. Bir faktı da qeyd edək ki, yol polisi əməkdaşları həm də, texniki nasazlığa görə avtomobil yolunda qalmış nəqliyyat vasitələrini həmin yerdən vaxtında götürür. Heç kimə sirr deyir ki, nasaz avtomobillrin yolda qalması həm də digər avtomobillər üçün qəza şəraiti yaradır. Beşinci tağımın komandiri Nurlan Əliyev deyir ki, biz mütəmadi olaraq xidmət apardığımız yollarda hərəkətin təhlükəsizliyi ilə bağlı qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçiririk. Bu tədbirlər zamanı qaydaları pozan sürücülərlə məarifləndirici söhbətlər edirik. Xüsusilə də avtobus dayanacaqlarını zəbt edən və avtobusların dayanacağa daxil olmasına imkan verməyən sürücülərlə belə söhbətlərimiz tez-tez olur. Bu bu söhbətlər və təbliğat vasitələri nəticə verməyəndə onları inzibati məsuliyyətə cəlb edirik. İndi biz axşam növbəsində işləyirik bu növbədə sərxoş sürücülərə və avtoxuliqanlara qarşı mübarizəni daha da gücləndirmişik. Kobud qayda pozuntularına yol verən belə sürücülər heç vaxt diqqətimizdən yayınmır. Hər bayramda olduğu kimi Qurban bayramı günlərində də gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq. Və bizim əsas məqsədimiz odur ki, xidmət etdiyimiz saatlarda yol-nəqliyyat hadisələri baş verməsin, ölən və xəsarət alanlar olmasın. Ona görə də, bir də sürücülərdən və hərəkət iştirakçılarından xahiş edirik ki, bayram günlərində diqqətli olsunlar, birmənalı olaraq yol hərəkəti qaydalarına əməl etsinlər!

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN AŞIQLAR BİRLİYİNDƏ YENİ LAYİHƏYƏ START VERİLİR

Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin 2025-ci il üçün kiçik qrant müsabiqəsinin qalibi olan

Azərbaycan Aşıqlar Birliyində "Qərbi Azərbaycan aşıqlarının daстан repertuarı" adlı yeni layihənin icrasına hazırlıq işləri görülür. 2024-cü ildə uğurla həyata keçirilmiş "Qərbi Azərbaycan aşıqlarının musiqi repertuarı" adlı layihənin bir növ davamı kimi nəzərdə tutulan bu layihənin həyata keçirilməsində əsas məqsəd Azərbaycan aşıq sənətinin inkişafında Qərbi Azərbaycan aşıq mühitlərinin mühüm rol oynamasına diqqət yönəltmək, öz dedə-baba torpaqlarından didərgin salınaraq bu gün Azərbaycanın müxtəlif guşələrində məskunlaşmış aşıqların yaradıcılıq fəaliyyətinə əlavə stimül verməkdir.

Layihədə əsas diqqət Qərbi Azərbaycan aşıqlarının daстан repertuarına, Qərbi Azərbaycan aşıq mühitlərində yaradılmış daстанlara yönəldiləcək. uradayaradılmış və aşıqların repertuarında zaman-zamanmühüm yer tutmuş daстанlar kitab halında nəşr olunaraq saz-söz ictimaiyyətinə çatdırılacaq ki, həmaşığı sənətinin inkişafında Qərbi Azərbaycan aşıqmühitlərinin nə qədər böyük rol oynadığı barədə dahageniş təsvir yaransın, həm də aşıqlar, xüsusilə dəgənc aşıqlar bu daстанlarla yaxından tanış olmaqimkanı qazansınlar.

İnsanlar çox əsəbidir...

Dünyada bu gün çox mürəkkəb proses gedir. Təbii ki, bu da insanların səhhətinə bu və ya digər dərəcədə mənfi təsir göstərir.

Həmin təsirlərdən biri də son dövrlərdə insanların həddindən artıq əsəbi olmasıdır! Aydındır ki, müasir texnika və texnologiyanın da adamların əsəblərinə təsir göstərməsi heç kimə sirr deyildir! Əlbəttə, stress, gərginlik, narahatlıq olan yerdə heç şübhəsiz əsəbilik də qaçılmazdır. Müayinədən keçən hər on nəfərdən yeddisində bu dediyimiz əlamətlər mövcuddur.

Belə də olanda bu xəstəliyə düşər olan insanlar davamlı olaraq müayinə və müalicə olunmalı, diqqətdən kənarda qalmamalıdır. Burdan belə bir məntiqi nəticə hasil olur ki, sağlam həyat tərzini yaşamaq, davamlı olaraq idmanla məşğul olmaq, təmiz havada gəzmək lazımdır!

Hər bir insan öz sağlamlığını qorumalıdır! İkinci əsas məsələ ondan ibarətdir ki, həddindən artıq əsəbi olan insanlar mobil telefonlardan, sosial şəbəkələrdən az istifadə etməlidirlər! Bir sözlə, hər bir şəxs öncə özü sağlamlığını qorumalı, rahat yaşamaq üçün səsdən, hay-küydən uzaq olmalıdır!

Yüksək sürət can aldı...

Yol-nəqliyyat hadisələri bir çox səbəblərdən baş verir. Yeni sürücü yol hərəkəti qaydalarını pozarsa, bu o deməkdir ki, qəzalar qaçılmazdır.

Gənclər isə avtomobilin sükani arxasında əyləşən kimi, onu yüksək sürətlə idarə etməyə daha böyük maraq göstərir! Bu isə bir çox halda qəzalarla nəticələnir. Əlbəttə, avtomobilə mənzil başına sağ-salamat çatmaq hamının arzusu-

dur. Amma bəzən sürücülərin sürət həvəsi üzündən bu arzu yarımcıq qalır! Bir neçə gün bundan əvvəl Qazax rayonunda dörd dost yeyib- içəndə sonra avtomobilə əyləşərək gəzməyə gediblər. Sükən arxasında əyləşən gənc nəqliyyat vasitəsinin yüksək sürətlə idarə edib.

Və nəticədə avtomobil idarəetmədən çıxıb, qarşıdakı marketə çırpılıb. Qəza zamanı avtomobildəki gənclərin dördü də hadisə yerində dünyaların dəyişiblər. Bax bu da yüksək sürətin acı faciəsi.

Ona görə də, sükən arxasında əyləşərkən məsuliyyətli, diqqətli olmaq lazımdır ki, ağır qəzalar baş verməsin. Və bu hadisə avtomobilləri yüksək sürətlə idarə edən digər gənclərə də bir ibrət dərsi olmalıdır. Ki, nəqliyyat vasitələrini yüksək sürətlə idarə etməsinlər!

Bahalıq olacaq...

Bu il yaz bir o qədər də normal keçmir. Yəni leysan yağışlar, güclü külək, dolu kənd təsərrüfatına, o cümlədən meyvəçiliyə böyük ziyan vurub. Heç kimə sirr deyil ki, belə bir qeyri-sabit. hava şəraitində məhsul bol ola bilməz! Son günlərdə isə ölkə ərazisində qarın və güclü küləyin olması meyvəçiliyə daha böyük zərbə vurub.

Belə ki, güclü külək Aran rayonlarında, eləcə də Quba, Qusar, Xaçmaz rayonlarında ərik, alça, giləs, gavalı ağaclarında meyvələrin hamısını yerə töküüb.

İndi bazalarda və marketlərdə keyfiyyətli yerli adını çəkdiyimiz meyvələri tapmaq çox çətinləşir. Xaçmazdan Bakıya meyvə gətirib satan Səfər kişi deyil ki, bu il giləs, ərik, albalı çox baha olacaq.

Çünki fasiləsiz yağın yağışlar və güclü külək meyvələri yaman günə qoyub. Buna görə də həmin meyvələrin qiyyəti yaranıb! Demirik meyvə olmayacaq, meyvə olacaq, amma baha qiymətə satılacaq!

Onların böyük sevinci

İnsanlar öz yurdlarında, vətənlərində özlərini daha güclü hiss edirlər.

Onlar isə 30 il torpaqları ermənilər tərəfindən işğal edildiyinə görə vətən üzünə həsrət qalıblar. Nəhayət, 30 ildən sonra Füzuli rayonunun Horadiz şəhərindəki 2 nömrəli məktəbin direktoru Ləman Əliyeva və qohumları viran olunmuş, dağıdılmış yurdlarına gəliblər. İndi o yerdə bir bina belə yoxdu.

Amma onlar çox böyük sevinc hissi ilə o yurddakı ağacın gölgəsi altında, otun, yaşıllığın üstündə gözəl süfrə açıb xoş anlar yaşayırlar.

Ətrafda kədərli bir musiqi də səslənir. Yəni atasını, anasını itirmiş bu insanlar vətənə onlarsız qayıtdıqlarına görə kövrək anlar yaşayırlar. Amma yenidən vətənə dönməyi, ora ayaq basmalarını xoşbəxtlik sayırlar. Ləman xanım deyir ki, bu yerləri bizə Ali baş komandan, Prezident İlham Əliyev və Azərbaycan ordusu, əsgərlərimiz qaytarıb. Şəhidlətimizin, qaliblərimizin, qazilərimizin qarşısında baş əyirik, çünki bu sevinci bizə onlar yaşadıb.

Hər güldə, çiçəkdə, çəməndə, daşda, torpaqda onların qoxusunu, ətrini hiss edirik və izlərini görürük. Dünyada vətənə dönməkdən şirin heç nə yoxdur. Buna görə bir Allaha, bir də əsgərlərimizə, şəhidlərimizə, qazilərimizə minnətdarlıq!!!

EMİL FAİQOĞLU

ƏDALƏT •

13 iyun 2025-ci il

İstər rayon icra hakimiyyəti aparatında, istərsə də yerlərdə - kənd və qəsəbələrdə vətəndaşlarla müntəzəm görüşlər keçirmək xalqla ünsiyyətin, vətəndaş- iqtidar həmrəyliyin və funksional fikir mübadilələrinin ən faydalı formasıdır. Bu görüşlər hansı şəraitdə, hansı münasibətlər və istəklər çərçivəsində olur-olsun, ən vacib məsələ olan nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına, yeni ideyaların istiqamətlənməsinə, nəticədə cəmiyyətin inkişafına xidmət göstərir.

Son dövrlər respublikanın şəhər və rayonlarında keçirilən bu cür səyyar qəbulla davamlı və yenilənmiş xarakter alaraq yaxşı nəticələr verir, ən əsası xalq və iqtidar birliyinin inam və etibarını təsdiqləyir. Göyçay rayonunda da pla-

bul 2025-ci ilin əvvəlindən bəri sayca 20-ci geniş tərkibli tədbir idi. Bundan əvvəl Qaraxıdır, Qaraməryəm, Biğir, Qarabağlar, Ləkçıplaq, Çaxırlı və digər kəndlərdə keçirilən səyyar qəbulla barədə məlumatlar vermişdik. Üngütü

manda, vətəndaş məmnunluğunun artırılması və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə sakinlərə "Rəqəmsal İcra Hakimiyyəti" portalı vasitəsilə onlayn müraciət etmək, həmçinin təklif və rəylərini bildirmək imkanlarının mövcud olduğu xatırlandı.

Səyyar qəbulda çıxış edən Göyçay Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Potu kənd inzibati dairəsi üzrə nümayəndəsi vəzifəsini icra edən R. Cabbarov Üngütü kəndinin əhalisi, kəndin sosial-iqtisadi inkişafı, məşğulluq vəziyyəti və ərazidə həyata keçirilən işlər barədə məlumat verdi.

Səyyar qəbulla: Uğurları möhkəmləndirən etimad stimulları

nauyğun şəkildə keçirilən səyyar qəbulla fəaliyyətin nəticəsi baxımından nümunəvi görüşlərdir. Əslində hər həftənin II günü rayon icra hakimiyyəti aparatında ənənəvi ümumrayon qəbulla da keçirilir. Bu qəbulla gələnlər də şəhərlə yanaşı, kəndləri də əhatə edir. Ancaq artıq rayonun hər bir kəndində qəbaqcadan elan olunmaqla keçirilən səyyar qəbulla auditoriyası daha geniş və fikir müxtəlifliyi şəklində qurulur.

Eləcə bu günlərdə rayonun Potu kənd inzibati ərazi dairəsinə daxil olan Üngütü kəndində vətəndaşlarla növbəti səyyar qəbul keçirilməsini də bu mənada xüsusi vurğulamaq lazımdır. Üngütü kəndində keçirilən bu dəfəki səyyar qə-

kəndində keçirilən səyyar qəbul da xarakter etibarı ilə ümumi uğurlara köklənən faydalı tədbirlərdən biri idi.

Qəbulda təbii ki, həmişəki kimi Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Natiq Ağayev, rayon icra hakimiyyəti aparatının müvafiq şöbə əməkdaşları, eləcə idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri, kənd sakinlərinin nümayəndələri iştirak edirdilər.

Qəbulda ənənəvi olaraq rayon icra hakimiyyətinin başçısı Natiq Ağayev ölkəmizdə sosial-iqtisadi sahədə əldə olunan nailiyyətlər, eləcə də Göyçay rayonunda aparılan abadlıq quruculuq işləri və əhalinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində görülən tədbirlər barədə iştirakçılara ətraflı məlumatlar verdi. Rayon rəhbəri bütün bu məsələlərin uğurlu həllində sakinlərin yüksək fəallıq göstərdiyini xüsusi vurğuladı. Eyni za-

Daha sonra kənd sakinlərinin müxtəlif mövzularda, əsasən də Üngütü ilə bağlı müraciətləri dinləndi. Çıxış edənlər ölkəmizdə aparılan quruculuq işlərindən, dövlətimizin, cənab Prezident

İlham Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasətindən qürurla danışdılar. Sakinlər hər yerdə olduğu kimi doğma kəndləri Üngütünün də gözəl gələcəyinə inanmışdılar.

Sonda kənd sakinləri göstərilən qayğı və diqqətə görə ölkə rəhbərliyinə və rayon icra hakimiyyəti başçısına təşəkkürlərini bildirdilər.

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

Zəif yuxu beyindəki sinir əlaqələrini pozur

Corciya Universitetinin amerikalı alimləri yeniyetmələrin yuxu keyfiyyəti ilə onların beyinlərinin işləməsi arasında əlaqə olduğunu müəyyən ediblər.

Adalet.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, yuxunun xroniki olmaması özünə nəzarət, qərar qəbul etmək və emosional tənzimləmədən məsul olan prefrontal korteksə sinir əlaqələrinin effektivliyini azaldır.

Təcrübədə 2800-dən çox yeniyetmə iki həftə ərzində yuxularına nəzarət etmək üçün fitnes izləyiciləri taxıb və sonra beyin MRT müayinəsinə keçib. İş-tirakçılığın valideynləri övladlarının davranış xüsusiyyətləri haqqında məlumat veriblər.

Nəticələr aydın korrelyasiya göstərib: yuxu nə qədər pis və qısa olsa, beyin əsas sahələri arasında funksional əlaqələr bir o qədər zəifdir.

Tədqiqatçıları xüsusi narahat edən məqam oğlanların yuxusuzluqdan daha çox əziyyət çəkəməsi və davranış problemlərinin daha çox olması idi.

Elm adamlarının sözlərinə görə, yeniyetməlik beyin inkişafı üçün kritik bir dövrüdür.

Alimlər gələcəkdə potensial davranış və psixi sağlamlıq problemlərinin qarşısını almaq üçün yeniyetmələr üçün xüsusi yuxu gigiyenası proqramlarının hazırlanmasına çağırırlar.

Bu şəxslər qrip virusuna qarşı yüksək risk qrupuna daxildirlər

"Qrip peyvəndi uşaqlar üçün profilaktik baxımdan mühüm əhəmiyyət daşıyır".

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri 93 FM dalğasında yayımlanan "Sağlam radio"-da pediatr Regina Nemətova açıqlayıb.

Onun sözlərinə görə, xüsusilə 6 ay - 5 yaş arası uşaqlar, habelə immun sistemi zəif və xroniki xəstəliyi olan pasiyentlər qrip virusuna qarşı yüksək risk qrupuna daxildirlər.

"Bu yaş qrupunda qrip daha tez-tez bronxit, pnevmoniya, otit, həmçinin febril qıcolmalar və digər ağırlaşmalarla nəticələnə bilər. Qrip virusu hər il dəyişən olduğu üçün peyvəndin tərkibi mövsümə uyğun yenilənir və peyvəndin hər il yenidən vurulması tövsiyə olunur. Səhiyyə Nazirliyi hər payız mövsümündə ölkəyə qrip əleyhinə peyvəndləri gətirir və bu preparatlar dövlət poliklinikalarında uşaqlar və böyüklər üçün tam ödənişsiz təqdim olunur. Peyvəndin vurulması ən optimal olaraq sentyabr və ya oktyabr aylarında aparılmalıdır ki, immu-

nitet mövsümü virusların yayılma dövrünə qədər formalaşsın".

Pediatr qeyd edib ki, qrip peyvəndi uşaqlarda xəstəliyin qarşısını almaqla yanaşı, həmçinin xəstəlik baş verdikdə onun daha yüngül keçməsinə şərait

yaradır: "Həm fərdi qorunma baxımından, həm də kollektiv immunitetin formalaşması üçün vaksinasıya vacib addımdır. Valideynlərə tövsiyə edirik ki, hər il uşaqlarını vaxtında peyvənd etdirlsinlər. Bununla da, həm öz ailələrini, həm də ətrafdakı digər uşaqları qorumağa töhfə versinlər. Unutmayaq ki, peyvənd - xəstəliklə mübarizədə ən effektiv və elmi əsaslı vasitələrdən biridir".

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

Ekosistemlərin formalaşmasında Azərbaycan nümunəsi

Bu xoş məramın əsası ondan ibarətdir ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi meşələrimizin qorunması və bərpası ilə yanaşı yeni meşələrin, yaşıllıqların salınması üçün uzun müddətli proqram layihələrin hazırlanıb həyata keçirilməsində nümunə göstərməyə çalışır. Aydın məsələdir ki, tək bir ölkənin, bir regionun deyil, bütövlükdə planetimizin gələcəyi dünya ekosistemlərinin formalaşmasından, xüsusilə də meşələrin normal mövcudluğundan asılıdır. Elə bu səbəbdən də respublikamızda həmin istiqamətlərdə çox işlər görülür.

Əbəs yerə deyil ki, keçən il COP 29 kimi nüfuzlu beynəlxalq tədbirin keçirilməsi məhz Azərbaycan Respublikasına etibar olunmuşdu. Bütün dünya Azərbaycanın planetimizin bugünü və gələcəyi üçün narahatlığını və həssas münasibətini gördü.

Nazirliyin müvafiq strukturları yuxarıda qeyd etdiyimiz proqram layihələrin elmi-praktik şəkildə həyata keçirilməsini yüksək səviyyədə təşkil etməkdədir. Meşəçilik anlayışının bütün istiqamətləri üzrə ən vacib olan tədbirlər davam etdirilir. Bu sahə həm də geniş miqyas almaktadır. Axı meşələr respublikamızın hər tərəfində bərabər paylanmamışdır. Diqqət, qayğı və nəzarət o həddə çatıbdır ki, əvvəllər adından də adi bir iş və vəzifə kimi baxılan meşəçilik indi xüsusi yanaşma tələb edən strateji məsələyə çevrilib.

Bu sahədə maarifləndirmə məsələsi də gücləndirilir. Ən maraqlı və diqqət çəkən məsələ budur ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirinin özü bütün tədbirlərin həyata keçirilməsi və dinamikasında maraqlıdır.

Bakı-Qazax yolunun hər iki istiqamətində (Şamaxı və Hacıqabul), Bakı-Quba magistralında, eləcə digər respublika daxili yolların 20-25 il əvvəllərdəki ətraf görüntülərini xatırlayırırsınız?

Budur, çəkilən zəhmət, qayğı və diqqət, tapşırılan işə vətəndaşlıq mövqeyi ilə yanaşma öz bəhrəsini verməkdədir. İndi bu yolun kiçik meşə zolaqları göz oxşayır, rahatlıq və sevinc bəxş edir.

Təbii, bütövlükdə götürəndə respublikamızda mövcud meşələr ürək istədiyi qədər bol deyil, əksinə hələ ki azlıq təşkil edir. Bilirsiniz ki, meşələrin özü də respublikanın müxtəlif bölgələrində müxtəlif tərzdə yayılmışdır. Bu bölgələrə xas olan xüsusiyyətlərdən biri müxtəlif təbii sərvətlərin - mineral xammalın, suyun, enerjinin, torpaqların yerləşməsidir. Onların arasında meşə sərvətləri heç bir digər təbii sərvətlərə xas olmayan çoxşəhəli funksiyaları yerinə yetirir. Meşələr yeganə təbiət kompleksi hesab olunur ki, onlar su, hava, torpaq kimi biosferanın çox vacib komponentlərinin sabitləşdirilməsinə şərait yaradır.

Respublikamızda meşələrin əksər sahələri, təxminən 85%-i Böyük Qafqazda, Kiçik Qafqazda və Talış dağ bölgəsində yerləşir. Ancaq bu meşələr həmin bölgələrdə heç də bərabər şəkildə bölünmüşdür. Elə Nazirliyin də məqsədi meşələrin nəinki mövcud regionlarda, bütövlükdə respublika boyu yayılıb inkişaf etməsində mühüm layihələri reallaşdırmaqdır.

Azərbaycan meşələrinin çox hissəsi qiymətli ağac cinslərindən ibarətdir. Bu meşələrin müxtəlifliyi, onun yayılması, iqlim, torpaq, müxtəlif hündürlük qurşaqlarından və digər şəraitlərdən də çox asılıdır. Aydındır ki, dağ meşələri düzən meşələrinə nisbətən daha həssas ekosistemdir. Meşələrin ekoloji funksiyası biosferin də daxil olması şərti ilə dağ meşələrində daha səmərəli olaraq bürəzə verilir.

Onlardan ən əsası susaxlayıcı, suyu nizama salıcı, torpaq qoruyucu, uçurumlardan, sellərdən mühafizəedici, iqlim nizamlayıcı və sanitariya-gigiyenə xüsusiyyətləridir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mövcud qurumları bütün vacib məsələləri intensiv şəkildə həyata keçirmək ənənəsini əz edərək uğurlar qazanırlar. Regional meşə idarələrinin fəaliyyətindəki əsaslı dönüşlər də bunu bir daha sübut edir. Qısa vaxt ərzində müşahidə etdiyimiz İsmayılı, Şəki, Qax, Zaqatala, Balakən, Bərdə, Masallı-Lənkəran, Quba və digər rayonlarda fəaliyyət göstərən müvafiq qurumların nümunəsi qarşıya qoyulmuş məqsədlərin həyata keçirilməsinə stimula yaradır. Eləcə, əksər Dövlət qoruqlarındakı ciddi intizam və fəaliyyət göstəriciləri də son dövrlərin xarakterik mənzərəsidir.

P.S. Ekologiyanın qorunması, meşələrin həyati əhəmiyyəti bütün dünyanı düşündürən məsələdir. Bu kontekstdə ən yüksək fikirlər eləcə türk xalqlarına da mənasıdır. İkisini xatırlatmaq istəyirəm. "Yakılan bir orman parçası düşməna terk edilmiş Vatan toprağıdır" (Türk ata sözü); "Kim hardasa yaşıllıq bir ağac kəsirsə, bilsin ki, o həm də mənim qollarımı kəsir..." (Ulu Öndər Heydər Əliyev)

Əbulfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

"Bayquş və qarovulçu"nun müəllifinə MƏKTUB

Bəri başdan deyim ki, bu yazı-
nı yazmaq mənim üçün son də-
rəcə ağır və həm də yük altına çı-
yın vermək kimi gəldi. Çünki
oxuduğum bir hekayə bütün iç
dünyamı ələk-vələk elədi. Uşaqlı-
ğım, kənddə keçən günlərim, da-
ha çox da 30 il vətənsiz qaldığım
zaman kəsiyi elə bil ki, bir anın
içində gəlib durdu gözümün qa-
bağında. Elə bil ki, yer qabardı
və həmin o zaman kəsiyi yerin
altından çıxdı üzə. Təsəvvür edin
ki, normal bir düşüncə sahibi bu
hekayəni oxuyanda mənim təkcə
ifadə edəcəyim münasibətin
özünü yox, həm də o münasibə-
tə qədərki bütün zamanı ipə-sa-
pa düzmək imkanını ovcunda sı-
xıb saxlaya bilməz. Bilirsiniz ni-
yə? Mənə görə onu ovucda ona
görə tutub saxlamaq mümkün
deyil ki, hekayənin sənə, mənə,
bütövlükdə oxucuya yaşatdığı
heç də mif deyil. Bədii təxəyyü-
lün bəhrəsi olsa da, o, həm də
reallığın diktəsi, bir az da təsviri-
di. Və...

Ötən şənbə gününün "Ədəbiy-
yat" qəzetində yazıçı-publisist
İmamverdi İsmayilovun "Bayquş
və qarovulçu" hekayəsini oxudum.
Həcmi cəmi 3 qəzet səhifəsidir.
Amma ortaya qoyduğu və məni bir
oxucu kimi həmin o mövzunun
əhatə dairəsindən çıxmağa imkan
verməyən müəllif qələmi o qədər
nüanslardan ustalıqla bəhrələnilir ki,
hekayənin hər abzası, hər cümləsi
məne təkrar bir də oxu deyir. Çün-
ki oxuduğum abzaslardakı hadisə-
lər və bu hadisələrin uzaq və yaxın
keçmişlə bağlılığı, milli dəyərlərə
söykənən inanc, üstəlik zaman-za-
man qanımıza, ruhumuza hopmuş
və bizimlə birlikdə bu günə gəlib
çıxmış deyimlər, məsəllər, eləcə
də miflərin özü o qədər yerində və
dəqiqliyi ilə təqdim edilir ki, oxu-
duqca yaddaş da təzələnir. Sanki
insan, bu məqamda isə oxucu ola-
raq mən yaddaşıma yenilənmə
əmrini verirəm. Ona görə də hekayə-
ni çox sadə bir mövzusu, çox bö-
yük bir həqiqəti asta-asta çatdırır
bizə. Hər sətir, hər cümlə bir zama-
nı, bir həyat həqiqətini yavaş-ya-
vaş vərəqlədir...

Hekayə adından da göründüyü
kimi, iki ünvanın, qarovulçunun və
bayquşun ayrı-ayrılıqda yaşantıla-
rını və həm də ayrı-ayrılıqda dün-
yaya, insanlara, yerə, göyə, Allaha,
bir sözlə, bütün kainata münasibə-
tini və sonda həm də bir-birlərinə
münasibətlərini təqdim edir bizə.
Mən hekayənin adını oxuyanda
Şeyx Nizamini xatırladım. Onun
məşhur poemadakı səhnələr
yadıma düşdü. Lakin yazıçı-publi-
sist İmamverdi İsmayilovun heka-
yəsinə qayıdanda burda tamamilə
fərqli bir coğrafiyanın səyahətçisi
oldum. Çünki hekayənin qəhrəma-
nı yaşlı bir kişi bayquşu öldürmək,
məhv etmək tapşırığını alıb. Bax hə-
min o kişi bir bağda qarovulçu işlə-
yir. Əslində bu bağın sahibi onun
dostunun oğludur. Zamanında çox
böyük imkanları olmuş qarovulçu
həyatın burulğanında çox şeyləri
itirib və günlərin birində dostunun
oğlu buna ömrünün uzatmaq, başını
qatmaq üçün gəlib bağında qaro-

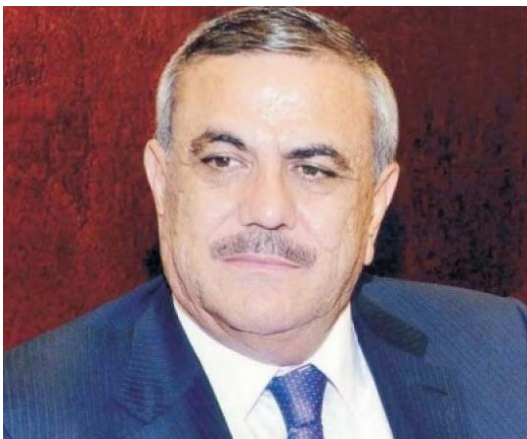
vulçu olmasını təklif edir. Özü də o
qədər mehribanlığla, tam səmimi-
yətlə qarovulçu yox, burda birgə
yaşamağı diləyib ondan. Dostunun
ruhuna ehtiramını ifadə edən qaro-
vulçu haqqın itirilmədiyini, insanlı-
ğın ölmədiyini bağ sahibinin tim-
salında içindən keçirdir və Allahına
şükürlər edir. Bağda tam sərbəst,
istədiyi bir rahatlıqla yaşayır. O gün
nə qədər ki, bağın olduğu ərazinin
beş addımlığında, yəni iki ev aralı-
da bir bayquş peyda olur. Onun sə-
si bağ sahibini narahat edir, əsəbi-
ləşdirir və bir səhər işə gedəndə
qoca qarovulçuya bayquşu öldür-
məyi tapşırır. Bax, o andan başla-
yır bütün hekayənin cizgiləri. Mən
burda başqa bir söz
demək istəyirəm. Bax,
həmin o andan başla-
yır baş vermiş və baş
verəcək bütün hadisə-
lərin ekranda bir-bir
təqdimatı. Sanki kadr-
lar gedir və kadr altı da
yazıları oxumağa büt-
tün diqqətimiz yönəlir.
Çünki...

Bu qoca kişi bayqu-
şun səsinə eşidəndən
və tapşırıq alandan öz
həyatını gətirir gözü-
nün önünə. Qızının bir
soysuza, heç vaxt qə-
bul etmədiyi bir gədəyə qoşulub
qaçması, bununla da onun ata öm-
ründən zərbə vurmağı, ana üreyini
param-parça etməsi, bir sözlə, bir
ailə faciə-dramının yaşanması, nə-
ticədə qızı qoşulub qaçan ananın
ömür-gün yoldaşının qolları üstün-
də dünyasını dəyişməsi, son pıçıl-
tısında da qızını xatırlatması... Bu
bir epizoddur. Yəni qarovulçunun
həyat dramının bir epizodudur. Bu
epizoddan sonra onun xoş günləri,
nəvəsi ilə bağlı məqamlar gəlir.
Amma burda da bir təzad var. Çün-
ki nəvə babanı qınayır. Onun keç-
mişdən qopa bilməməsinə irad tu-
tur və vurğulayır ki, bayquşu öldür-
mək lazım deyil. Bu, köhnə, yanlış
bir inandır. Bayquş əslində bəy
quşdu, öz həyatını yaşayır, qaran-
lıqda ova çıxır. Bax, bu məqamda
babanın keçmiş inancları, keçmiş
günlərindən gələn bayquş ulartısı
onun daxilində bir savaşı açır, bir
günlə dünyanın üz-üzə gəlir. Bu mə-
qamda növbəti epizod başlayır. O
da üzbuş bağın qarovulçusunun
əyyaş həyatı, içki düşkünlüyü olması,
bir insan kimi evə də, cəmiyyətə də,
ailəyə də gərəksizliyi, məişəti,
əxlaqı, bir sözlə, üfunət daşıyıcısı
kimi təqdim olunur. Doğrudur, son
anda o da qarovulçunun ona vəd
etdiyi bir cecə arığına görə onunla
birlikdə bayquşu öldürməyə hazır
olduğunu bildirir...

Hekayənin bu epizodlarının fonu-
nda isə müəllifin həm sətirləti,
həm də birbaşa sərgilədiyi reallıq
çıxır ortaya. Bu reallıq da Allahın
yaratdıqlarının yer üzündə törətdik-
ləridir. Yəni "törədənlərin" içərisin-
də ən qəddarı, ən yırtıcısı, ən
amansız, hətta ən insafsız insan-
dır. Çünki digər canlılar öz həyatla-
rını yaşayır, öz missiyalarını yerinə
yetirirlər. Hətta öz balında boğul-
maqda olan arı da səbirlə özünü
təmizləyib, o balın içərisindən çı-

xır. İnsan isə qurulanı, tikiləni, ya-
radılanı yerlə-yeksan edir, xaraba-
ya çevirir. Təkcə yerin üstündə de-
yil, altında da, səmada da dağıtma-
ğa meyillidir.

Bu mənada müəllif bizə bir sual
ünvanlayır. Əgər insanın dağıtdığı
hər bir yuva üçün, hər bir kənd, şə-
hər üçün Allah bir bayquş yarat-
saydı, görəsən dünyada bayquşla-
rın sayını müəyyənləşdirmək müm-
kün olardı? Axı bayquşların sı-
ğındığı yeri onlara daha çox insan-
lar "bağışlayır". Tək-tək hallarda
təbii fəlakət bayquşların işinə yara-
yır. Deməli, bax, bu nöqtədə insa-
nın bayquşun xidmətində olduğu
da üzə çıxır. Ona görə də bayquş

insanın məzmununu da, mahiyyə-
tini də bilir. Və insanı izlədikcə
sanki onun fikirlərini oxuyur, içini
görür və gecələr onu öldürmək
üçün əlinə tufəng alıb gələn qaro-
vulçunu da, onun əyyaş qonşusu-
nu da bir az qəzəbli, bir az ittiha-
medici, bir az həqarətlə damğala-
yır. Yəni onların kimliyini, vücudu-
nu sanki bəyan edir. Deyir ki, siz
kimsiniz və etdiyiniz hərəkətin ma-
hiyyətini, mənasını öz cılız ağılınızla,
gülcünc məntiqinizlə ört-basdır
etməyə, haqq qazandıрмаğa çalış-
sınız. Amma unudursunuz ki, mən
de Allah yaradıb, mənim də
etdiklərim sizin girdiyiniz, bürün-
düyünüz mələk donundakı xisləti-
ni didikləmək, hər kəsə göstər-
mək üçündür.

Bu yerdə bir anlıq sanki şok ya-
şayırsan. Çünki bayquşun dediklə-
ri onu öldürməyə gedənlərin əməl-
lərindən daha önəmli və daha haqlı-
dır. Əslində burda mənə görə
bayquşu öldürməyə getməzdən
öncə qocanın gördüyü yuxu oxucu-
nu sonluğa hazırlayır. Hekayənin
necə bitəcəyinə kökləyir. Çünki o
yuxusunda görür ki, bayquş onun
qarşısına bir yumurlanmış, bükül-
müş nəşə atır. Diqqətlə baxanda
görür qızıdır. Tanınmaz və göz-
ləri çıxarılmış halda olan qız atanı itti-
ham edir, niyə onu axtarmadığını,
niyə üstündəki ləkəni yumadığını,
niyə onu da, onu qaçıranı güllələ-
mədiyini soruşur. Anasının vaxtsız
ölümünə görə çəkdiyi əzabı dilə
gətirir. Atasına yaşatdığı töhmətə
görmə üzlükdüyünü deyir. Bir sözlə,
sanki qız etdiklərinin peşmanlığını
yaşayır və bu peşmanlığını etiraf
etməklə bərabər, həm də daha ağır
və sərt cəzaya layiq olduğunu dilə
gətirir. Bu məqamda onu yenə
bayquş caynağına alıb aparır. Çün-
ki o qız hərəkəti ilə atanın, ananın
doğulduğu ocağın bütün nizamını

pozur, bütün həyatını əzaba çevi-
rib. Bayquş da onu yaşatdığı əzab-
ların ödənilməsi üçün götürüb
gedir.

Yuxudan ayılan ata nə qədər
özünü toparlasa da, nə qədər müd-
rik kəlamlara, deyimlərə söykənsə
də, içində bir düyn qalır.

O düyn ki, onu titrədir, onun əl-
lərini əsdirir. Bayquşa tuşladığı tü-
fəngi ovcunda saxlaya bilmir. Güllə
açılır, həmin an ölmüş arvadı gə-
lib dayanır gözünün önündə. Deyir
ki, sən nə etdin, ay kişi? Niyə ağ
kəfəni qana boyadın...

Burada mütləq qeyd etməliyəm
ki, müəllif, mənə görə hekayəyə
bir az dastan, nağıl və bir az da
fantastika elementləri qatır... İsti-
fadə olunan atalar sözləri, məsəl-
lər, alqış və qarğışlar folklorumu-
zun işığını hekayənin canına hop-
durur... Və bir də bu hekayə mə-
nim, sənin və bütövlükdə bizim
bal kimi saf, ürəyə yatımlı, diqqət
çəkən bir dil nümunəsidir... Oxu-
duqca, xüsusilə dialoqları izlədikcə
məne elə gəldi ki, kənddə
adamların axşam- səhər cəm oldu-
ğu ağac dibində, yaxud naxır yo-
lunun üstündə edilən söhbətə qu-
laq asıram... Doğrudan da bütün
detallar, yəni işlənən sözlər ye-
rinə düşməklə bərabər həm də
vurğuladığım bal dilimizin bəri-
bərkətidir.

Elə bu səbəbdəndir ki, müəllif
hekayənin nağıl dilini məharətlə
yüyrək edir.

Yəni oxucunu yorulmaqdan,
darıxmaqdan uzaq tutur və cərə-
yan edən hadisənin cizgiləri özü
oxucunu hadisənin şahidinə çevir-
ir. Bu isə sonda oxucunun müəl-
liflə razılaşmasına şübhə yeri qo-
ymur. Deməli, mən bir oxucu ola-
raq Bəy quşu haqlı sayıram...

Məhz bu səbəbdəndir ki, ya-
zıçı-publisist İmamverdi İsmayilo-
vun "Qarovulçu və bayquş" heka-
yəsini oxuyub öz-özümə bir ricət
etdim:

- Doğulduğum kənddə çox nadir
hallarda bayquş səsi eşidilirdi və
onu da dərhal qovardıq. Amma 30
il o kənddə bayquş uladı. Mən onu
qova bilmədim. Və hər dəfə kən-
dimdə bayquşun uladığını düşü-
nəndə bunun bitməyən bir ağrı ola-
cağına köklənirdim.

Amma zaman göstərdi ki, o kən-
di də, bütövlükdə bayquşların ula-
dığı işğalda olan kəndlərimizi də
necə xilas etmək mümkündür.
Mümkün olmayanı Azərbaycan or-
dusu və onun baş komandanı ger-
çəkləşdirdi. Bu, mənim real tarixi-
mizə hekayənin təsiri ilə olan baxı-
şımdı. Amma hekayədəki reallıq
isə dünənle bugünün üzleşməsi,
qarşılaşmasıdır. Ənənə ilə, miflə,
dünyadakı xeyirxah və dağıdıcı
güclərin baş-başa gəlməsi. Bir
tərəfdə dünyanı, həyatı xilas etmək
istəyənlər, insanlara əl uzadanlar,
digər tərəfdən dünyada mütləq güc
olub şəriksiz sahiblik iddiası ilə da-
ğıdanlar və deməli, bayquşlara şə-
rait yarananlar...

**Amma sonuncular unudur ki,
onların etdiklərini bəy quşlar ar-
zu etmir, istəmir!.. Bayquşlar is-
təyir!**

Böyük Britaniya tədqiqat və inkişaf üçün 116 milyard dollar ayıracaq

Böyük Britaniyanın maliyyə
naziri Reyçel Rivz növbəti
həftə açıqlanacaq büdcə pla-
nı çərçivəsində elmi-tədqiqat
və inkişaf (R&D) sahəsinə 86
milyard funt sterlinq (təxmin-
ən 116 milyard dollar) vəsait
ayıracaq.

Adalet.az "Reuters"-ə isti-
nadla xəbər verir ki, bu barədə
ölkənin Elm, İnnovasiya və
Texnologiya Departamenti
(DSIT) məlumat yayıb.

Bildirilir ki, bu maliyyə pa-
keti 2029/2030-cu ilədək hər il
22,5 milyard funt sterlinqdən ar-
tım məbləğ təşkil edəcək və ye-
ni iş yerlərinin yaradılmasına,
eləcə də iqtisadi artıma təkan
verəcək. Vəsait yeni dərmanla-
rın hazırlanması, daha uzunö-
mürlü batareyalar və süni intel-
lekt sahəsində nailiyyətlər də
daxil olmaqla geniş spektrdə la-
yihələrin maliyyələşdirilməsinə
yönəldiləcək. Rryçel Rivz çər-
şənbə günü ümumilikdə 2 tril-
yon funt sterlinqdən çox dövlət
vəsaitini müxtəlif nazirliklər
arasında bölüşdürəcək. Bu qə-
rarlar hökumətdə ilk ilini qeyd
edən Leyboristlərin qarşısındakı
dörd ildə nələrə nail ola biləcə-
yini müəyyən edəcək.

Qeyd edək ki, bu açıqlama
R.Rivzin ötən həftə İngiltərənin
şimalı, Midlend və cənub-qərb
bölgələrində şəhərdaxili nəqliyyat
layihələrinə 15,6 milyard
funt sterlinq ayırmaq öhdəliyindən
sonra verilib.

Üzmək üçün ideal vaxt neçədir?

**Sakit və təhlükəsiz üzgü-
çülük üçün optimal vaxt sə-
hər saat 07:00-dan 12:00-a
qədər, axşam isə 16:00-dan
19:00-dəkdir.**

Rusiya mətbuatı xəbər verir
ki, bunu həkim-ekspert Mixail
Lebedev deyib.

Onun sözlərinə görə, bu
dövrərdə suda temperaturun
dəyişməsi səbəbindən infarkt
ehtimalını azdır:

"Yayda isti havanın tempe-
raturu ilə su anbarındakı sərin
suyun temperaturu arasında
ciddi fərq var. İsti çimərlikdən
nisbətən sərin suya sürətlə ke-
çərkən baş verən kəskin tem-
peratur düşməsi orqanizmdə
ciddi stress yaradır. Bu, damar-
ların spazmına səbəb olur, qan
təzyiqini artırır, ürəyi və beyni
ciddi şəkildə yükləyir. Nəticədə
keçici infarkt ola bilər, xroniki
xəstəlikləri olan insanlar xüsu-
silə diqqətli olmalıdırlar", - deyir
həkim izah edib.

Bunun qarşısını almaq üçün
kifayət qədər sadə təhlükəsizlik
qaydalarına əməl etməlisiniz.
İlk növbədə, çimərliyə baş çəkmək
və üzmək üçün düzgün
vaxt seçmək lazımdır.

**"İnsan orqanizmi üçün
təhlükəli olan ən yüksək gü-
nəş aktivliyi təxminən saat
12:00-dan 15:00-a qədər mü-
şahidə olunur. Bu zaman su
hövzəsinə yaxın olmamaq la-
zımdır. Sakit və təhlükəsiz üz-
güçülük üçün optimal vaxt
səhər saat 07:00-dan 12:00-a
qədər, axşam isə saat 16:00-
dan 19:00-a kimi dənizə gir-
mək məqsəda uyğundur", -
Lebedev bildirib.**

Əlövşet Qaraca Əliyev,
İqtisad elmləri doktoru,
professor

Hər zaman olduğu kimi, müasir dövrümüzdə də ətrafımızda elə alimlər, ziyalılar və məmurlar vardır ki, onların xidmətləri çox şəffaf olduğuna görə xalq qarşısında və ya mənsub olduğu cəmiyyətə qarşısında xüsusi hesabat vermələrinə ehtiyacı duyulmur. Çünki onların hesabatlarını onlar verməyə də belə, xalq görür və qiymətləndirir. Belə alim-ziyalılardan, ictimai xadimlərdən biri də Azərbaycan xalqının yaxşı tanıdığı, qiymətləndirdiyi və dəyər verdiyi şəxsiyyətlərdən olan professor, iqtisadçı alim, keçmiş siyasi xadim-deputat, İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru Nazim Müzəffərli (İmanov)dur. Həqiqətən də, Onun 70 illik yubileyiərəfəsində xüsusi hesabat verməsinə heç bir ehtiyac yoxdur. Biza elə gəlir ki, onu səxsən tanıyanlar, onun əvəzinə, onun adına, onun ömür yolunun yuvarlaq bir pilləsində məmnuniyyətlə hesab verə bilərlər.

Görkəmli elm adamlarının və ziyalıların ömür yolu illərlə deyil, yaratdıqları ilə, qoyub getdikləri və ya gedəcəkləri elmi mirasla, xalqın yolunda gördükləri işlər, zamanın ruhuna verdikləri nəfəs və yol göstərən işıqlı fikirlərlə dəyərləndirilir. İqtisad elmləri doktoru, professor, əqidəli ziyalı və ictimai xadim, Azərbaycanda iqtisad elmi düşüncəsinin müasir məkanını formalaşdıraraq əsas şəxsiyyətlərdən biri olan Nazim Müzəffərli (İmanov) 70 illik yubileyi bu baxımdan həm elm-təhsil, həm cəmiyyət, həm də dövlət üçün əhəmiyyət daşıyan hadisədir. Bu yubiley sadəcə bir yaş göstəricisi deyil, həm də iqtisadiyyatın və iqtisad elminin yeni inkişaf mərhələsinə doğru yürüşündə bir yeni nəfəs, bir atəşin döyünən ürək və müdrik zəkanın sönməz işığıdır.

Professor Nazim İmanov Milli iqtisadi fikir tarixinə yazılmış addır.

Nazim Müzəffərli-İmanovun elmi irsi, inzibati, siyasi və ictimai fəaliyyət trayektoriyaları bir-birini tamamlayan paralel vəhdətlərdir. Onun elmi fəaliyyəti ilə dövlətçilik maraqları arasında heç vaxt təzad olmayıb. Əksinə, iqtisadiyyatın dərin sirlərinə nüfuz edən alim hər zaman ölkənin milli maraqlarını elmi əsaslarla qoruyub, iqtisadi siyasətin düzgün formalaşmasına, xüsusilə post-münaqişə dövründə bərpa işlərinin elmi yönləndirilməsinə sanballı töhfələr verib.

2024-cü ilin dekabrında Prezident İlham Əliyevin "Rossiya-1" kanalına verdiyi müsahibədə Ermənistanın Azərbaycana vurduğu maddi ziyanın 150 milyard ABŞ dolları həcmində qiymətləndirilməsi ictimaiyyətin və beynəlxalq aləmin diqqətini cəlb etdi. Bu rəqəmin arxasında duran böyük elmi-intellektual zəhmətdə, şübhəsiz ki, Nazim İmanovun rəhbərlik etdiyi elmi qrupun, onun başında dayanan şəxsiyyətin məsuliyyətli rolu vardı. Həmin rəqəm sadəcə statistik göstərici deyildi - o, həm də Azərbaycan

canın ədalətli mövqeyinin, haqq səsinin dünyaya çatdırılması yolunda elmin necə səfərbər olunduğunun göstəricisi idi. Bu prosesdə Nazim Müzəffərli rəhbərlik etdiyi tədqiqat qrupu yalnız akademik təhlillə kifayətlənməmiş, tarixi ədalətin bərpası üçün konkret hesablama və iqtisadi əsaslandırma modeli ortaya qoymuşdur. Dövlət komissiyasının elmi məsləhətçisi kimi belə bir tarixi əhəmiyyətə malik sənədin hazırlanmasında onun verdiyi töhfə iqtisad elminin dövlətin siyasi-hüquqi strategiyasına necə transformasiya oluna biləcəyinin tənənləli nümunəsidir.

Post-konflikt dövrün iqtisadiyyatı elmdən dövlət siyasətinə gədən yoldur.

Professor Nazim İmanovun Azərbaycan iqtisad elminə gətirdiyi ən mühüm yeniliklərdən biri də post-konflikt ərazilərin bərpası istiqamətində yaratdığı elmi məktəbdir. Bu sahə üzrə konseptual əsasları o, hələ xeyli illər əvvəl həmkarı ilə birlikdə yazdığı "Post-konflikt ərazilərin bərpası: konseptual əsaslar" kitabında ortaya qoymuşdu. Həmin əsər Qarabağ müharibəsinin davam etdiyi dövrdə və zəfərdən xeyli illər əvvəl yazılmışdı. Bu əsər, bu konsepsiya Azərbaycan xalqının gələcək çağırışlarına ünvanlanmışdı. Bu əsər elmi proqnoz, gələcəyə strateji mesaj idi.

Hazırda erməni işğalından azad olunmuş ərazilərin iqtisadi bərpası, dayanıqlı məskunlaşdırma və yeni iqtisadi modelin qurulması istiqamətində aparılan elmi tədqiqat işləri məhz Nazim müəllimin başçılığı ilə ETN İqtisadiyyat İnstitutunun əsas elmi platformaları üzrə həyata keçirilir. Bu, elmin praktika-ya, tədqiqatın icraya çevrilməsi yolunda örnək hesab olunacaq bir uğurdur.

Professor Nazim İmanov Dünya miqyasında qəbul olunmuş fikir adamıdır.

Onun fikirləri yalnız milli sərhədlərlə məhdudlaşmayıb. Nazim İmanovun elmi əsərləri xüsusilə də "Azərbaycanın reytingi (beynəlxalq elmi müqayisələrdə)" və "İqtisadiyyatın sosialyönlüüyü: sağçı və solçu sistemlərdə" adlı kitabları təkcə Azərbaycanda deyil, beynəlxalq elmi dairələrdə də geniş əks-səda doğurub. O, iqtisadi modellərin ideoloji çərçivələrlə məhdudlaşmadığını sübuta yetirərək göstərmişdir ki, dövlətin iqtisadi siyasətinin səmərəsi konkret göstəricilərdə ifadə olunaraq, əhalinin rifah səviyyəsi ilə ölçülməlidir. Onun bu yanaşması strateq-alim mövqeyinin ifadəsidir. Alimin bu kimi tədqiqatları nəinki elmi ictimaiyyətin, hətta siyasətçilərin də iqtisadi idarəetmə problemlərinə yenidən baxmasına səbəb olmuşdur. Nəticə

odur ki, iqtisad elminin imkanlarına məhz Nazim Müzəffərli kimi alimlərin sayəsində dövlət idarəetmə orqanlarına yenidən etibar edilir və onun tövsiyələrindən istifadə edilir.

Professor Nazim İmanovun həyat yolunun Elmi-intellektual fəlsəfəsi təqdire layiqdir.

Professor Nazim İmanovun fəaliyyəti, elmi axtarışları, pedaqoji və idarəçilik qabiliyyəti onun fitri istedadından, zəngin daxili aləmindən və mübariz əqidəsindən doğur. Onun gənc yaşlarından başladığı elmi axtarışlar - 1982-ci ildə AMEA-da yazdığı namizədlik dissertasiyası, 1987-ci ildə Moskvada nəşr olunmuş və mükafata layiq

görülmüş "Təbiətdən istifadə sferasının iqtisadi münasibətləri" kitabı ilə başlayıb, indiki yüksək elmi-fəlsəfi düşüncə zirvəsinə qədər uzanan bir yol təşkil edir. Onun gənclik həyatında siyasi fəaliyyət və təcrübə də az yer tutmur. O, ölkənin Milli Məclisinin deputatı kimi Azərbaycan iqtisadi qanunvericiliyinin əsaslarını formalaşdıraraq islahatlarda iştirak edib, dövlət idarəçiliyində elmin fəal təmsilçisi olmuşdur.

Professor Nazim İmanov təkcə iqtisadçı alim deyil, həm də strateji düşüncəyə malik zamanla yarışan şəxsiyyətdir.

Professor Nazim Müzəffərli-İmanov sadəcə elmi tədqiqat nəticələri ilə tanınan alim deyil. O, həm də Azərbaycan ziyalisinin hansı məziyyətlərə malik olmalı olduğunu öz həyatı ilə sübut etmiş şəxsiyyətdir. Dövlətə, millətə, elmə və gənc nəsle bağlılığı ilə seçilən, hər addımında ədalət və yüksək düşüncə nümayiş etdirən bir aşıdır.

Onun yetişdirdiyi gənc alimlər, apardığı elmi tədqiqatlar, yaratdığı elmi məktəblər və yazmış olduğu əsərlər yalnız bu gün üçün deyil, gələcək üçün də möhkəm təməl rolunu oynayır.

Professor Nazim Müzəffərli 70 illik ömrünə elmi təmkin, milli ruh, strateji baxış və bəşəri dəyərləri sığdırmağı bacaran, ölkənin iqtisad elmini sadəcə rəqəmlər və cədvəllər yox, həm də insan və cəmiyyət taleyinə xidmət edən bir səviyyəyə yüksəltməyi bacaran nadir şəxsiyyətlərdəndir.

Professor Nazim İmanov incə yumura malik ictimai xadimdir.

Nazim İmanov təkcə elmi əsərləri ilə deyil, həm də incə yumoru, ironik təhlili və yüngül sarkazmı ilə seçilən yazıçı təbiətli bir ziyalıdır. "Milli Məclisin ağılalı gülməcələri" kitabı bunun ən gözəl nümunəsidir.

Bu kitabda Nazim müəllim hadisələri gülüş arxasında gizlədərək, elə dərin təhlillər verir ki, oxuyarkən həm gülürsən, həm də dərinlən düşünməyə vadar olursan. Biddiyimizə görə həmin gülməcələr seriyasını Nazim müəllim indi də davam etdirir. Əslində bu da xalqa fayda verməyin bir usuludur. Hadisələrin təkcə görüntüsünü deyil, mahiyyətini, səbəblərini və nəticələrini incə, xəfif yumurla təqdim edə bilmək də böyük bacarıqdır.

Nazim müəllim Zəfərdən sonrakı iqtisad elminin misiyasına da aydınlıq gətirmişdir.

Professor Nazim İmanovun həyat yolu işıqlı, nurlu bir yoldur. Bu yolda o, təkcə özünə işıq saçmayıb, başqalarına da yol göstərib. İqtisad elmi sahəsində yüzlərlə alim onun məktəbindən keçib. Elmi rəhbər kimi tələbələrinin təkcə mövzularına deyil, onların insan kimi formalaşmasına da təsir göstərib. Çünki onun üçün iqtisadiyyatda insan amili öndə olduğu kimi, elmdə də insan ilk sıradadır.

Nazim İmanovun yubileyi təkcə bir alimin, ziyalının, ictimai-siyasi xadimin yaşı ilə ölçülmür. Onun yubileyi bir ictimai-siyasi düşüncənin, bir elmi baxışın, bir həyat fəlsəfəsinin, bir vətəndaş yetişdirmə məktəbinin yubileyidir.

Qarabağda Böyük Zəfərdən sonra həyata keçirilən sosioloji araşdırmaların təşkili və təhlilində də Nazim İmanovun rəhbərliyi özünü göstərdi. ADA Universiteti və İqtisadiyyat İnstitutunun birgə keçirdiyi üçmərhələli tədqiqatların elmi rəhbəri kimi o, cəmiyyətin yenicənqurma proseslərinə münasibətini ölçdü, dövlət idarəetmə orqanlarına öz tövsiyələrini təqdim etdi.

Nazim müəllimin səxsində Zəkanın və vətəndaşlıq borcunun harmoniyası əks olunmuşdur.

Əsl alim yalnız bilən deyil, həm də dərk edən, tətbiq edən, öyrədən və istiqamət verəndir. Nazim Müzəffərli (İmanov) həm elmi nailiyyətləri, həm də cəmiyyətin ehtiyaclarını nəzərə alan fəaliyyətləri ilə bu anlayışın canlı təcəssümüdür. O, zəkani zəhmətlə, düşüncəni məsuliyyətlə, ideyanı missiya ilə birləşdirən, elmin təməl prinsiplərini Azərbaycanın dövlətçilik ideyalarına inteqrasiya edən bir şəxsiyyətdir.

Bu günlərdə 70 yaşını tamamlayan Nazim müəllim bir dövrün, bir elmi məktəbin, bir millətə xidmət fəlsəfəsinin adıdır.

Bu yubiley, sadəcə bir təqvim ili qeydinin deyil, zəkanın, əqidənin, elmi-intellektual fədakarlığın tənənesidir.

Bu böyük alimə sağlam ömür, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları və yetişdirdiyi gənclərin nailiyyətlərində öz adını görmək xoşbəxtliyi arzulayırıq.

Hörmətli professor Nazim Müzəffərli (İmanov), Sizə sağlam, işıqlı və uğurlarla dolu yeni yaşam onillikləri arzulayırıq.

Peyvənd olunan uşaqla olmayan uşaq arasında nə fərq var?

"Peyvənd olunmuş uşaqların həm fiziki, həm də psixi sağlamlıq göstəriciləri peyvənd olunmamış uşaqlarla müqayisədə daha stabildir və daha yüksək olur. Peyvəndlər uşaqları ağır yoluxucu xəstəliklərdən qoruyur və beləliklə, tez-tez xəstələnmənin və uzunmüddətli fəsadların qarşısını alır".

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri 93 FM dalğasında yayımlanan "Sağlam radio"da pediatr Regina Nemətova açıqlayıb.

Onun sözlərinə görə, beynəlxalq tədqiqatlara görə, peyvənd olunmuş uşaqlar daha az xəstələndikləri üçün məktəb və bağçaya davamiyyətləri daha yüksək olur.

"Sağlamlıq imkanlarının yaxşı olması, onların gündəlik aktivliklərini, oyun və təhsil fəaliyyətlərini daha rahat şəkildə davam etdirməsinə imkan yaradır. Bununla yanaşı, bədən müqaviməti yüksək olan uşaqlarda iştaha və yuxu rejimi də daha sabit olur. Peyvənd olunmuş uşaqlarda pnevmoniya, qulağa iltihab, rotavirus diareyası, meningit kimi ağırlaşmaların riski xeyli az olur. Peyvənd olunmamış uşaqlar isə bu cür xəstəlikləri daha ağır keçirir və bəzən xəstəxana şəraitində müalicəyə ehtiyac qalır".

R. Nemətova bildirib ki, psixi sağlamlıq baxımından da peyvənd olunmuş uşaqlar daha stabil olurlar:

"Tez-tez xəstələnən uşaqlarda xəstəxana mühiti, iynələr, uzunmüddətli müalicələr psixoloji narahatlığa, qorxu və gərginliyə səbəb ola bilər. Bu da uşağın gündəlik həyatına və sosial davranışına təsir edə bilər. Nəticə etibarilə, peyvənd uşağın ümumi fiziki və emosional sağlamlığının qorunması üçün etibarlı və elmi əsaslı üsuldur. Sağlam uşaq - cəmiyyətin sağlam gələcəyidir".

Çindəki yeni virus global epidemiyaya səbəb ola bilər

Çində aşkar edilən yeni növ koronavirusla bağlı xəbərdarlıq edilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə "TRT Haber" məlumat yayıb.

Bildirilib ki, fevral ayında Çində aşkarlanan və "HKU5-CoV-2" adlanan yeni virus kiçik mutasiya ilə insanlara yoluxa və yenidən global epidemiyaya səbəb ola bilər.

Məlumatla görə, yeni virus milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan COVID19-dan daha çox heyvan növünə yoluxma potensialına malikdir və növlərəarası sıçrayış riski daha yüksəkdir. Belə ki, "HKU5-CoV-2" həm tənəffüs yollarında, həm də bağırsaqlarda yoluxub çoxala bilər.

Sabir Rüstəmxanlı
Xalq şairi

Cığatəl xanım gerçəkdən sözü haqdan gələn bir şairdir

Müasir poeziyamızda Cığatəl xanımın heç kimə bənzəməyən, möhkəm, etibarlı bir yeri var. O bu mövqeyi həm sözü ilə - sözünün ifadə tərzı, çatdırılması ilə, həm də özünün bir insan kimi, xanım kimi duruşuyla qazanıb. Cığatəli uzun müddətdir tanıyıram. Dostuq.

Bir yerdə bir çox məclislərdə olmuşuq və olduğu bütün məclislərə, tədbirlərə ayrıca bir rəng qatıb, ruh getirib. Şübhəsiz o, Qazax-Borçalı şer, poeziya məktəbinə bağlıdır. Bununla yanaşı o həm də müasirlik ruhundan doğulmuş, yəni müasir həyatın qayğılarından, sevincindən, kədərindən, müasir həyatın ziddiyyətlərindən doğulmuş bir şairdir. Onun əsərləri bu günkü həyatın ruhundan gəlir. Həm də elə bu cəhətdən aşıq məktəbinə bağlıdır və özü də deyir ki, "mənim yazım haqdan gəlir". Cığatəl xanım gerçəkdən haqdan ilham alan və sözü haqdan gələn bir şairdir. Ədəbiyyatı, şeri hərə bir cür düşünə bilər. Biri söz bəzəməklə, qafiye quraşdırmaqla məşğul olur. Amma əsl ədəbiyyatda söz doğulmalıdır, haqdan gəl-məlidir. Belə doğulan poeziyanın bərbəzeyi yox, ruha necə təsir et-məyi önəmlidir. Əbətə poeziya həm də sözün bəzeyidir, obrazlı sözdür, metaforadır. Amma bütün bunlar təbbi bir şəkildə vəhdətdə olmalıdır. Cığatəlin şerləri haqdan, həyatdan gəldiyinə görə, insanla-rın üreyindən xəbər verdiyinə görə, bəzən birbaşa konkret hadisələrlə bağlı olduğuna görə oxuculara doğmadır, oxucular onu həvəslə dinləyir. Adət ənənələr, gündəlik qayğılar, xalqı narahat edən problemlər, məişətimizlə bağlı olan mə-sələlər onu narahat edən əsas mövzular olduğuna görə bu şerlər üreklərdə əks səda verir. Cığatəlin şerləri saz havasının davamı kimi, musiqi kimi doğulur. Onun şerlərini sazın müşayət eləməsi heç vacib də deyil, bu şerlər sanki elə saz havası üzərində dinlənilir. İnsan öz duyğu-larının səmimi yazanda və bunu poetik ucalıqda ifadə edəndə, sevincini də kədərini də məhz bu yüksək poetik ovqatla qələmə alanda şübhəsiz başqaları da bundan təsirlənir. Cığatəlin nəvəsinə yazdığı şer son dərəcə təsirlidir:

**Əlacsızdır dərdi-sərim
Aydan Gündən yox xəbərim
Uzun olur gecələrim
Gecə könlüm dan istəyir**

**Cığatələm döndüm neyə
Deyin sevsin fəlayə
Dərman neylər mən xəstəyə
Könlüm "Süleyman" istəyir**

Yaxud onun başqa "Allah əlimdən tutub" dediyi başqa bir şeri diqqət çəkir:

**Elə yapışmısan ki, yıxmağa çalışırsan,
Elə bil ayağımdan əjdaha, timsah tutub.
Boğularsan sularda, yerin çirkab, bataqlıq,
Bəsirətin bağlıdır, gözünü günah tutub!**

**Məkanın zülmət gecə, unutmusan sabahı,
Sən məni sevməyirsən, şeytanın Bismillahi,
Üzünün nuru gedib, üreyinin Allahı,
Küdurət içindəsen, sanki səni ah tutub..**

**Baxışların zəhirmar, gözün ilan yuvası,
Qarışqasan, başında fil olmaq iddiası,
Halına acıyıram, yazıxsan, intəhası,
Bir az da qınamıram, hülqumun tamah tutub..**

**Cığatəlin varlığı sənə olub dərd, qada,
Gör nə günə düşübsən, özünə bax aynada ,
Mən qalxdıqca göylərə, yellənirsən havada,
Burax ayaqlarımı, əlimdən Allah tutub !...**

Cığatəl doğurdan da əli Allahın əlində olan söz ustadlarından biridir. Haqq yolunda olan, Allah sevgisi ilə yaşayan, hər zaman düzlüyü və ədə-ləti axtaran bir şair çevrəsində olan insanların ruhunu duyduğuna, qəlbi-nin səsinə xəbər verdiyinə görə hər kəsin sevimlisinə çevrilir.

Cığatəl məhz bu sevgini qazanan bir şairdir. Onun şerləri aşıq şeri, klassik qoşma, garaylı janrında olsa da Cığatəlin ruhu, sözü, mövzuları müasirdir. O həm də gözəl insan, gözəl dostdur, dost məclislərinin yara-şığıdır. Cığatəl sinədəftərdir, bütün şerlərini əzbər bilir və dost məclislə-rində bəzən bədahətən şerləni səsləndirməsi ayrıca bir uh oxşayır. Aşıq sənətində, poeziyada adətən kişilər söz məclisində şer deyir. Cığatəl bu baxımdan istisnadır və qadın cəsareti ilə bu zirvəni də fəth edib. Şerləri-nin birində deyir ki, "Yaşasam yaddaşlarda qalım Cığatəl kimi" . Şübhə-siz o dostların, xalqın və ədəbiyyatın yaddaşında hər zaman Cığatəl ola-raq yaşayacaq.

Kamalə Abiyeva,
pedaqoq, şairə

Son zəng məktəb və valideynlər

Adam bir-neçə dəfə ali təhsil ala bilər, iş yeri-ni dəyişər. Bir-neçə dəfə aşıq olar, ailə qurar, ata, ya ana ola bilər və s. Bir dəfə doğulsaq da hər il doğum gününü qeyd edirik.

İllərlə eşitdiyimiz məktəb zəngi isə hər kəs üçün bir gün son dəfə səslənir. Sonralar ancaq xatırlayı-rıq bu günü. Mən də son zəngimi xatırlayıram ara-da. Müəllim və şagirdlərin sevimlisi, direktorumuz İsgəndər müəllimin hamıya nümunə gətirdiyi şa-gird, bütün tədbirlərdə birincilərdən olmağıma bax-mayaraq çox həyacanlıydım. Məzunlar adından çı-xış da mənə tapşırılmışdı. Hətta qəfildən uzun bir şeir də yazdım. 4 bəndi yadımdadı hələ də

**Gənclik illəriylə məktəb həyatı
üz-üzə dayanıb qəlbimdə mənim.
Biri uşaqlığın sırdaşı, dostu,
biri yaşanmamış ömür günlərim.**

**Bu gün kədərliyəm, bu gün gülürəm,
Kədərlə sevincim qarışıb tamam.
Görəsən, nə üçün deyə bilmirəm,
Hansından mən bu gün ayrılmalıyam?
Həyatın pozulmaz qanunları var,
Bu gün məktəblisən, sabahsa müəllim,
Bu elə qanundur illər boyunca
pozub dəyişdirə bilməyib heç kim.**

**Həyatın dəyişməz bu qanunuyla
mən də ayrılıram ən saf illərdən.
Özüm ayrılıram, ürək ayrılırm
dostlardan, məktəbdən,müəllimlərdən.**

Hamı kimi məktəbli geyimim vardı. Ağ önlüklü qəhvəyi donum da, əllərimin titrəməsi də yadımda-dı. O günün həyacanını, sevincini, göz yaşını illər ötsə də, həsrətlə xatırlayıraq.

Məktəb hamının xoşbəxt, qayğısız, eynihüquqlu olduğu yeganə yerdı. Həyatın bütün çətinliklərin-dən, başqalarının vuracağı bütün zərbələrdən xə-bərsiz olduğumuzdan müəllimin iradəni, töhmətini, lap elə bir şilləsinin dərd elədiyimiz yeganə yerdı.

Bir müəllim töhmətiydi dərdimiz, bir töhmətdən iç-in-için yanardıq. Hələ onda bilmirdik ki, bunu biz bir gün necə həsrət ilə anarıq...

Necə oldu məktəbə, müəllimə olan sevgi, hö-rmət? Niyə nisbətən yaşlı nəsil xoş duyğularla xatır-layır məktəb illərini? İndiki şagirdlərdə sevgi də, hörmət də azalıb. Məktəb illərinin xoşbəxtliyinə ni-yə kölgə düşüb? Çünki neçə ildə məktəbi, müəllimi göz-dən salmaqla, təhqir, tənqid etməklə məşğuluq. Və uşaqlarımıza laqeydlilik, hətta nifrət aşılayırıq ən saf günlərini yaşadıkları məkana. Təəssüf, min tə-əssüf...

Şagird ömrünün ən özəl, ən gözəl günü son dərs günüdür. Məzunlar son dərs gününü Son zəng və buraxılış gecəsi ilə qeyd edirlər. Adətən buna sinif rəhbəri təşkilatçılıq edir. Son zəngin necə keçiril-məsi şagirdlərlə, valideynlərlə müzakirə edilir və orta-q məxrəc tapılır. Hər ailənin gücü çatən bir məbləğ razılaşdırılır. Bir çox dövlət məktəblərində yerləşdikləri ərazidən asılı olaraq kasıb ailələr daha çox olur. Və hər bir sinif rəhbəri öz valideynlərini ta-nıyır. Əgər yaxşı pedaqoqdursa, bu problemi sakit-cə həll edə bilər. Yox, daha çox biznesmendirsə, alınmayacaq. 11 buraxılışım olub. Pul yığmamışıqmı? Yığmışıq. Amma pulu şagird və ya valideyn yı-ğır. Heç vaxt da söz-söhbət olmayıb. Ən gözəl son zəngimiz, buraxılış gecələrimiz olub. Ssenari də yazar, çıxışları da özümüz hazırlayırdıq.Heç vaxt da direktor bu işə qarışmayıb.

Ən dəyərli günü belə çirkin və qiymətsizcə mü-zakirəyə çıxardıq. Axı müəllimin də, valideynin də, cəmiyyətin də borcu, vəzifəsi bu günün özəlliyini yaşatmaqdır . Müstəqil həyata qədəm qoyanlara nə dedik bu münasibətlə?

Məktəb illərini hamı sevirdi. Nə oldu bu sevgiyə? Niyə övladlarımızı sevgizizliyə sürükləyirik?

Əvvəllər əlifba günləri də, son zəng də məktə-bərdə keçirilərdi. "Sonrakı ömrünüzdə nə qədər istə-səniz restorana gedə bilərsiniz, ancaq məktəbdə şagird formasında bir yerdə heç vaxt olmayacaqsız. Məktəb zəngi sizin üçün səslənməyəcək bir daha"-deyirdim şagirdlərimə. Razılaşırdılar. Valideynlər neynədi? Müəllimə bir dəstə gül almaq əvəzinə xü-

susi geyimlər tikdirdi, hər uşağın saç düzümü-filan. Sonra rəqslər, müəyyən hazırlıqlar, rəqs müəllimi, rejissor dəvət etmək və s. Niyə axı? Niyə uşaqlar bir ssenari yazsa, bir rəqsi öyrənə bilmir? Niyə öz gündəlik məktəbli geyimində son dərs gününə gəl-məməlidir? Əslində bu "niyə"lər daha ciddi prob-lemədir. Cavabsızdırsa, pul yığılacaq. Hələ buraxılış gecəsi də var. Restoranlar dəbə düşdü. Əlifba bay-ramları, ibtidai sinfin də buraxılışı restoranlara, ka-felərə daşındı. Niyə axı? 1-ci sinif şagirdi nədən Əlifba bayramını yaşına uyğun olmayan bər-bəzək-də restoranda keçirməlidir? Valideynlər "məktəbdə pul yığırlar" deyə deyindirildilər. Sonra nə oldu? İndi daha çox xərc çəkərək həvəslə restorana gedirlər.

11-cilər də məktəbdə keçirmək istəmir buraxılış gecəsini. Təbiidir. Məktəbdə otaq problemi var. Başqa yerdə qeyd eləmək daha rahatdır. Müəllimlər üçün də rahatdır. Yənə müəyyən çətinlik yaranır. Elə yer olmalıdır ki, hamının maddi imkanına uyğun

olsun. Bu məsələni də çözməli olursan, restoranda administratorla danışsən, xahiş edirsən. Başıma gəlib yəni.

46 işləmişəm. 11 buraxılış sinfim, dərs dedi-yim siniflərin də son zənglərində iştirak etmişəm. Son illərdə nə sinif götürdüm, nə son zənglərə gət-dim çox xahiş etsələr belə. Əslində işlədiyim mə-kəbdə, şagirdlərimlə problemim olmayıb.Qarşılıqlı sevgi və hörmət olub ancaq. Tanımadığım Validey-nlərin ciddi-cəhdlə sosial şəbəkədə məktəbə yarat-dıqları münasibətdən yoruldum.

İndi ay valideynlər, əgər öz işini sevmən mən yo-ruldumsa, görün nə qədər müəllim yoruldu.

Ona görə də sizi narahat edən məsələləri mək-təbdə həll edin. Bakı Baş Tİ, TN var, şikayət edin. Əminəm ki, direktor da müəllimlər də valideynlərlə ehtiyatla davranır. Bütün valideynlər eyni fikirdə ol-sa, direktor güzəştə getməli olacaq. Valideynlərin öz arasında birlik olmur, çoxu qiymətlə razılaşır, su-sur. Elə bilməyin ki, mən pul yığılmasını alqışlayı-ram. Qətiyyən! Sadəcə bu işdə ilk növbədə validey-nlərin, məzunların da günahı olduğunu deyirəm.

Yazını yazmağımın bir səbəbi də Son zəng üçün 150 AZN yığan 234 məktəbin direktorunun səsyazı-sı oldu. O məktəblə tanışlığım yoxdur. Bilirəm ki, di-rektor pul yığarsa, ona müəyyən məbləğ qalacaq. Direktor niyə pul yığır ki? Və 15-20 qonaq niyə gəl-ir? Gəlirsə, hədiyyə, və pul almağamı gəlir? Adə-tən İH-dən, TN-dən, Tİ-dən kiməsə gəlir. Belə çıxır ki, rüşvət üçün gəlirlər. Ümumiyyətlə, direktorun da, müəllimin də müəyyən bəhanələrlə pul yığmasını özünə qarşı ən böyük hörmətsizlik hesab edirəm. Müqəddəs dediyimiz peşənin sahibləri! Bu müqəd-dəsliyi qoruyun! Gəlin özümüdə də, günlərimizə də dəyər verək, hörmətsiz etməyək.

SONDA: Bütün söz-söhbətə rəğmən "Hər kə-sin ömründə tək bircə kərə bu səs nəğmə deyir-vida nəğməsi" dediyim son zəng günü əvəzsiz gündür.

Hörmətli müəllimlər və valideynlər! İllərlə zəhmətini çəkdiyiniz uşaqlar tam orta təhsilini başa vurur. Böyüyür. Onlara Böyük olmağı arzu-layaq! Zəhmətiniz hədəf getməsin! Əziz məzun-lar, sizə müstəqil həyatınızda uğurlar arzulayı-ram! Canınız, düşüncəniz sağlam olsun! Yolları-nız işıqlı olsun! Olduğunuz hər yerdə siz də işıq olun!

**Bu zəngin səsiylə gözümüz bir gün sevincdən,kədərdən dolarmış demə...
Məktəb illərinin sonunda ömrün
"Ayrılıq bayramı" olarmış demə...**

Aydınlarımızdan biri də Aydın Quliyevdir!

Xasiyyətimdi...dostları düşündə özüm də bilmədən qapını döyən xatirələrin bir ucundan tutub yola çıxıram. Və düşünürəm ki, bu yol harda bitəcək. Özüm özümdən baş götürüb gedirəm bu yolla. Nə məqsədimi, nə də hara getdiyimi demədən-bildirmədən dərələr-təpələr keçirəm. Dəmir çarıq geyinmiş dərvişlər kimi yolda yorulmaq, bezmək, ya da hardansa geri dönmək, peşmançılıq yaşamaq gəlmir ağılıma. Çünki xatirələr mənim təkəcə dünənəm deyil, həm də sabahıma körpüdür. Mən o körpüdən kimlərin keçəcəyini bilmirəm. Ancaq ümidliyəm ki, kimsə keçəcək o körpüdən. Çünki xatirələrimin həm şahidləri var, həm də iştirakçıları... Deməli, o körpü mütləq keçiləcək. Amma ona qədər

Bəli, biz hər gün qarşılaşırıq, hər gün də sarıllıq bir-birimizə. Ona görə ki, bizim ötən əsrin 80-ci illərindən başlayan bir həyatımız, daha doğrusu, bir ömür payımız var. O ömür payının fəsillərini mən öz içimdə belə adlandırmışam: tələbəklik - bu mənim üçün yaz fəslidir. 90-cı illər - bu, ömrün yayıdır. 2000-ci illərin ilk onluğundan sonrakı zaman kəsiyi-artıq payızdır. Bizdən asılı olmadan gələn payız. Kimsə bu bölgüyə öz arşını ilə qiymət verib qınaya bilər. Bu, onların özəl haqqıdır. Lakin mənim üçün gerçək olan budur. Bizim tələbəklik illərimiz təkəcə qanımızın coşğun dövrü deyildi, həm də ömrümüzün ümidli çağı idi. Hər birimiz ayrı-ayrılıqda cəmiyyətdə tutacağımız yeri xəyal etmişdik. Az qala o yerdə özümü-zü artıq hiss edirdik. Lakin 90-cı illər dəyişdi hər şeyi. Təkəcə bizlər yox, bütün ölkənin həyatı dəyişdi. Gəncliyimiz meydanlarda, səngərlərdə, iş axtarışında, çörək sorağında, təbii ki, həm də sığınacaq aramaqda idi. Şəxsən mən vətəndə vətənsiz yaşayırdım. Beləcə davam edirdi ömrümüz. Ona görə də bir-birimizdən xəbər tutmaq, bir-birimizin hayına çatmaq, yanında olmaq yuxu kimi gəlirdi

adama. Yuxular isə həmişə çin olmur axı...

Həyat bizim hər birimizi öz axarına alıb atmışdı müxtəlif səmtlərə. Mən Qarabağsız qaldığım üçün daha ağır, daha ümitsiz bir durumda idim. Ona görə də özümə çəkilib, necə dəyərlər, gözü-mü özümə yığıb yazı-pozu ilə təsəlli tapmağa çalışırdım. Bax onda yenidən qarşılaşdığım tələbəklik illərimin şahidlərindən və həm də sayğılı təmsilçilərindən biri olan Aydın bəylə.

"Azərbaycan" nəşriyyatında üz-üzə gəldik, bir anlıq baxışdıq. Sonra sıxdıq bir-birimizin əlini. Elə bil ki, dövlət universitetinin yataqxanasında görüşürdük. Və 80-ci ilin tələbələri idik...

Mən Qarabağda doğulmuşam, Aydın bəy Naxçıvanda. Amma hər ikimiz eyni yangı ilə, eyni təlaşla həm Qarabağda, həm də Naxçıvanda ermənilərin törətdiyi cına-yətlərdən üzüldür, onların cavabının veriləcəyi anı gözləyirdik. Bu səbəbdən də hər görüşümüzün mövzusu yalnız Vətən idi, Torpaq idi. Və bir də təbii ki, tələbəklik xatirələrimiz... İndinin özündə də o xatirələrin orbitindən, əhatə dairəsindən çıxa bilmirik. Mütləq uşaqlardan kimisə xatırlayırıq. Daha çox da Firudini. Çünki mənimlə Aydın bəyi yaxınlaşdırıb doğmalaşdırıran Firudin olmuşdu.

Onu da qeyd edirəm ki, yataqxana həyatı tələbələrin özəl macərə dünyasıdır. Şəxsən mən yataqxana mətbəxində o səliqəsizliyin içərisində hazırlanan yeməklərin, xüsusilə, böyük bir tavada qızardılan soğançalı kartofun dadını heç vaxt unutmuram. Ona görə ki, tavadan heç kəsə pay çəkilmirdi. Hamı dədə-baba qaydası ilə tavadan loxmasını götürürdü. Kim nə qədər istəyir bir o qədər də yeyir-

di. Və axırda da o tavanı yuyub-təmizləmək kiminsə "boyuna biçilirdi". Elə kartof qızartmasını ləzzətli edən bir səbəb də bu idi.

Tələbəklik illərimizdə bir çoxumuzun özəl qabiliyyətləri də üzə çıxırdı. Bax mən o zaman Aydın bəyin ictimai fəal olduğunu müşa-

hidə edirdim. Loru dildə desək, çılgın, hadisəyə reaksiya verən və fikrini deməkdən çəkinməyən cavan oğlan özü də hiss etmədən gündəm olurdu. İndi həmin o məqamları düşünəndə xatırlayıram ki, görürür Aydın bəyə ad qoyanlar onun yolunun aydınlığa doğru gedəcəyini, aydınlığa qovuşacağını fəhm etmişdilər. Ona görə də hadisələrə anında münasibət bildiren Aydın bəy hərəkətdə idi. Yəni yola çıxmışdı. Bu yol azadlığa gedən yol idi. 90-cı illərdə artıq bunu hamımız dərk eddik. Hamımızın dərk edib, qəbul etdiyi həmin azadlıq-aydınlıq yolunu məhz mənim də aid olduğum zamanın bir çox insanları o cümlədən də Aydın bəy artıq daha həssaslıqla, öncəgörmə ilə hiss etmiş, duymuş və o yolu qəbul etmişdilər. İllər də göstərdi ki, qurbanlar-

dan keçən bu yola işıq salanlar özləri də işıq olublar.

Bu da bir həqiqətdir ki, işığı görməyənlər də var, ondan gizlənənlər də var. Ən dəhşətli isə işıq gələn yere tıxac olanlardır. Elə mənim də həyatım boyu söylədiyim, ümid alıb güvəndiyim və yanlarında olmağa özümü həsr etdiyim adamlar, yeni aydınlar isə çəkinəcəkləri, qorxaq olmayıblar. Biləblər ki, işığın özü kimi onun pərvanəsi də olur, söndürəni də. Deməli pərvanəsi olan işıq söndürülməkdən qorxmamalıdır. Axı pərvanələr qanadlıdır. İşığın sorağını hər tərəfə yayır. Və deməli həm də o sorağa yeni pərvanələr gəlir!..

Bütün bunlar bir publisist düşüncəsi deyil. Nə də yazı adamının özünü müdrik göstərmək cəhdi də hesab oluna bilməz. Bu, sadəcə görüb, yaşayıb və nəticəsini bu gün də özündə, həyatında daşıyan bir yazı adamının indi uzaq olan ötən əsrin 80-ci illərinə baxışdır. Həmin illərdən bu günə yol gələn bir aydınımız barəsində bədi riçətdir. Və bir də o həm də bir qələm adamı olan şəxsin söykəndiyi sözə nəfəs verməsidir. Axı quru sözlər heç tükü də tərpətmir. Amma diri sözlər ürəyi qubarlandırır, ruhu cilalayır, yaşayır və yaşadır. Məhz bu mənada bu gün ömrünün 65-ci ilini diri sözlə, diri qələmlə cilalayan tanınmış publisist, dəyərli aydınımız baş redaktor olduğu "Bakı xəbər" qəzetinin timsalında sözün nəfəsini hamımıza çatdırır. O nəfəslə isidir, düşündürür və bəzən də yönəldir. Özünün və bütün aydınların yoluna tərəf.

Mən dəyərli tələbə yoldaşım, dostum, həmkarım Aydın Quliyevlə bağlı bir yubiley yazısı ortaya

qoymağa köklənmişdim. Amma hələ 5 il öncə - onun 60 yaşında yazdığım yazını yenidən oxuyandan sonra bu fikrimdən daşındım. Çünki Aydın bəy 50 yaşda da, 60 yaşda da hansı əqidedə, hansı yolda olubdursa, görmüşəmsə, elə 65 yaşında da o cürdür. Deməli, dəyişən rəqəmlərdir, illərdir. Dəyişməyən isə aydınlıqdır, aydınlarıdır və Aydınlıdır!

Zənnimcə, dəyişməyən Aydınla nələrisə əlavə etmək yox, tərif etmək yox, elə yanında olmaq daha ağıllı seçimdir. Bu, bir az təvazökarlıqdan uzaq olsa da, mənim də aydınlardan olmağıma işarədir. Və...

... Bizim hər gün görüşüb etdiyimiz söhbətin mövzularından biri də Aydın bəyin mənim şəirlərimdən biri barəsində söylədiyi fikirdir. Şeyrin məramı belədir ki, mənə görə dünyada ən ağır dərd, ən böyük faciə aradığın nömrəyə zəngin çatmamağıdır. Bu gün böyük məmnunluqla və şükranlıqla deyə bilərəm ki, bizim bir-birimizə zəngimiz çatır. Ümidliyəm ki, Aydın bəyin zəngi 100 yaşa da çatacaq.

P.S. Yazını gənc həmkarlarımdan biri ilə müzakirə edərkən ikimiz də eyni nöqtədə həmfikir olduq. Söhbət addan gedirdi - hər kəsin, hər şeyin adından. Adın ifadə etdiyi hər kəsdən və hər şeydən. Onda hər ikimiz bir məqamı xüsusi vurğuladıq :

- Bəzən insanın adı yada düşür... Yaşla, şəraitlə bağlı unudulur... Amma aydınları adlarının mənası da yenidən xatırladır!

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Ümid evinə doğru

Bütün hallarda insanı yönəldən, onun məramını, məqsədini diri tutan, ayaqda saxlayan daxili inamdı, yeni Ümid. Bu mənada səninlə üz-üzə dayanan, səni bərkə-boşə çəkən, bəzən haqlı, bəzən haqsız qınayan hər kəsin içində həmin o Ümid onun öz istəyinə, öz daxili aurasına görə formalaşır. Yeni kim necədirsə, əxlaqı, dünyagörüşü, mənəviyyatı hansı nüanslarla cilalanıbsa elə Ümidi də ona bab gəlir, onun oxşarı, lap bir az da kobud desəm tayı olur. Çox təəssüf ki, bəzən bu ölçülər bir-birinə elə sarmaşığı kimi sarılır ki, dayanıb təəccüb etməkdən, təəssüf etməkdən başqa əlindən heç nə gəlmir. Deməli, Allahın yaratdığı bəndə özünün içində yaratdığı ilə bir harmoniya təşkil edir və sonda da əlini dizinə cırıp gileylənməyə üzü də qalmır. Nə isə...

Bu, bir həqiqətdir ki, insan ümidlə yaşayır. Ona görə də min illərin bir deyimini hər zaman təkrarlanır. O fikiri kimin ifadə etdiyini, kimin ilk dəfə dediyini bilmirəm. Amma bu gün bildiyim odur ki, "Sonuncu ölən ümidli!". Bax, elə mənim də istəyim, məramım, lap açığı can atdığım həmin o pir bildiyim, and yerli bildiyim Ümid yeridi, Ümid evidi, Ümid ocağıdı. Bütün varlığımla o yerə, o evə, o ocağa pərvanəyəm.

Bilərəm ki, qanadları güclü, qaməti şax olan sevginin Ümidi də dəyənətlidi, güclüdü və o, insanın ruhunu da, ürəyini də özü ilə çəkib aparır, götürüb gedir öz evinə, öz yerinə, öz ocağına. Bax, bu məqamda özün də hiss etmədən bütün yaşantılarını gözünün önündən keçirirsən. Ağrıları da, intihar cəhdini də, sevincliyin məqamı da, hətta gördüyün yuxunu da təkrar çözürsən. Düşünürsən ki, bütün bunlar sənin Ümidlə arandakı məsafəni qısaldacaq. Sənin dözümlün, inadın, Ümidin əlini sənə tərəf bir az da uzadacaq. Nəhayətdə sən rolunu tamaşaçı kimi oynayan aktyor kimi çətin duruma düşməyəcəksən. Sənin tamaşaçının Ümid olacaq səni səsləyən Ümid.

Mən heç bir alqışa ehtiyac duymasan da, gerçəklik özü səni o alqışlara bükəcək, kipriklərini yaşa büküdü kimi, yanaqlarını təbəssümə büküdü kimi. Bir də görəcəksən ki, sənin dünyan öz rəngarəngliyi ilə, öz istisi ilə nə qədər doğmadı və sənin dünyanda sən qonağın da, sığındığın da, oxşadığın, baxışlarınla öpdüyün o varlıq həm də sənin Ümidindi. Sən onun külək dağdan saçını küləyin əlindən almaq üçün az qala təbiətə, yeni küləyə üsyan etməyə də hazır olursan. İstəmirsən ki, sən baxışından, sən nən nəfəsindən başqa ona toxunan, onu seyr edən, onu oxşayan başqa

bir nəfəs, başqa bir nəşə olsun. Bu, nə qısqanclıqdı, nə xudbəşənlik, nə də özündən razılıq. Bu heç bədgümanlıq da deyil. Yeni Ümidə güvənin, inamin yerdən göyə qəddərdir.

**Bir ocaq közərir, bir tüstü qalxır
Kökəlib diqqətim baş verənlərə...
Ürəyim susaraq kənardan baxır -
Qəmin divarına, daş verənlərə!..**

**Titredir ruhumu həzin bir avaz,
Gözümün kökündə sular lillənir...
Kədərəm dərin, ümidim dayaz -
Dilim tərpenməmiş ağrı dillənir...**

**Baxıb, vərəq- vərəq yaddaş dəftərin,
Kiprik ucu ilə sığallayıram...
Üzümə oxunan ömrün səhflərini-
Qəbul eləmirəm - cığallayıram...**

**Nədənsə bənzətdim dar ağacına -
Közəran ocağın tüstü dirəyin....
Səni and verirəm, gülüm, saçına -
Ovut, səni sevən şair ürəyini!**

İnsanın iç dünyasının bir istəyi də olub həmişə. Bu istək isə umacaq deyil, tələb deyil... Sadəcə bir ülfət, bir səmimiyyət, bir diqqət, lap elə bir iynə ucu boyda təbəssümdü. Bunu ona görə xüsusi vurğulayıram ki, dünyada elə adam yoxdur ki, onun ovunmağa, onun təsəlliyyə ehtiyacı olmasın. Şəxsən mən az qala

bütün gecə və gündüzü həmin o məni ovudacaq anı gözləyirəm, arzulayıram. Ona ehtiyacımı gizlədə bilmirəm. Çünki ovunanda hiss edirəm ki, yaşamaq həvəsim, yaşamaq istəyim Ümidə çevrilir, olan Ümidimi artırır. Deməli, məni ovudacaq həmin o nəsnə, yeni söz, hərəkət, kimlər üçünsə mənasız, gereksiz ola bilər. Heç ağillərinin ucundan da gəlib keçməz. O sən xilaskar mələk olduğunu sənə xatırladır. O sən Ümid olduğunu yadına salır. Ona görə də sən mənim gözlədiyim, axtardığım, aradığım, səsinlə, özünlə, bütövlükdə mənim ürəyimi bir anlıq da olsa ovudursan. Mənim ruhumu bir anlıq da olsa Ümid qapısından içəri keçirirsən.

Kimse bu hisləri, bu duyğuları müxtəlif yere yoza bilər. Kimse bunu öləri bir yazı kimi, gündəmin içində olmaq istəyi kimi də dəyərləndirə bilər. Amma bütün bu dediklərimə və verilən qiymətlərə baxmayaraq, mən hər kəsin bildiyi kimi, yalnız Allahdan və Səndən yazıram. Və yalnız Allahın və Səninin mənim həyatımda Ümid olmanızı təkrar-təkrar vurğuladığımı bilənlər bilir, bilməyənlərin də nə zamansa biləcəyinə şübhəm yoxdur. Ən azından ona görə ki, istəyimin adı Ümidli Sevgidi. Həmin sevgi ovutmağa da, yaşatmağa da qadirdi. Yəqin ki, bununla bağlı kimsə mübahisə etmə-

yəcək. Çünki hər kəsin qəlbində öz sevgisi, öz ümidi var və mən də hər kəsə öz sevgisi, öz Ümidi ilə baş-başa qalmağı, əl-ələ tutub könülləri rahat olan, ruhları sevinən Ümid evinə doğru yol getməyi arzu edirəm.

Və nəhayət:

**Gecikdim bu axşam, deyəsən bir az
Bəlkə də yubandım, ya da ləngidim...
Amma düşünməki edib sənə naz -
Dalğalı dəniz tək indi səngidim!..**

**Fikrim də, ruhum da həmişəki tək,
Qoşa izimizlə gəzib bu gün də!..
Yaddaşında canlat - xəlvet şəklün çək -
Məni o şəkildə göstər bu gündə!**

**Bir az da yorulmuş, bir az da küsgün -
Üzümə təbəssüm mehi dəyməyən...
Sənin dediyin tək, şükürsüz, üzgün -
Elə həmənküyəm - özün təkləyən!..**

**Tanrı sərhəddin də aşbıdı sevgim-
Çünki inadım da ölcüsüz olub!
Düşünmə, mən dünən səni az sevdim -
Bu gün Yer kürəsi sevgimlə dolub!**

Hə, mən yazımin sonuna gəlib çıxana qədər yəqin ki, sizlərə nə demək istədiyimi çatdırıa bildim. Və çatdırıa bilmədiklərimin də fərqi-nə varım. Amma gəlin birlikdə etiraf edək ki, mən Sevgidən və Ümiddən yazdım. İstədim ki, gözümlün önündə olan və ürəyimdə yaşayan, ruhumda mənimlə hər yeri dolaşan O mənə ÜMİD olduğunu bilsin!..

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Səmimi dost, gözəl insan, təcrübəli nəşir Müşfiq Qasimovun qəfil ölüm xəbəri bir göz qırpmında yayıldı və həmin andaca sosial şəbəkələrdə barəsində xoş sözlər, ifadələr, təəssüf dolu fikirlər səslənməyə başladı. Mən də Müşfiqi yaxından tanıyan bir şəxs kimi çox heyrətləndim, təəssüfləndim onun ölümünə.

Müşfiq müəllimin qardaşı, عزیز dostum, tanınmış nəşir, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü Elman Qasimovla növbəti söhbətimiz yenə Müşfiq barəsindədir. Bu yazımda Elman müəllimin söhbətindən bəzi fraqmentləri diqqətə çatdırmağa çalışdım:

Tanişlıq üçün deyək ki, Qasimov Müşfiq Şəmil oğlu 14 fevral 1969-cu ildə Zərdab rayonunun Körpükənd kəndində anadan olub. Birinci Qarabağ müharibəsində zabıt kimi iştirak edib. 2010-cu ildən Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Neşriyat-politqrafiya mərkəzində istehsalat və kommersiya direktoru vəzifəsində

yanardı ki, onun əl-ayağına, üst-başına toz dəyməsin. İllər keçdi, indi torpaq məni anama, qardaşıma toxunmağa qoymur. Bu da mənim ürəyimi ağrıdırmaq param-parça edir...

Mən ağrıların nə vaxt başladığını indi bildim. İndi bildim ki, عزیز bir adamınla oturub danışmaq istəyirsən, amma artıq həmin adam həyatda yoxdur, bax onda ağrılar da-

Bir vədəsiz yel əsdi, Tökü gülüm ağlaram

... Ruhun şad olsun, heyf sən-dən, mehriban qardaşım, gözümü yaşlı qoyan qardaşım, mənə oddan köynək geyindirən qardaşım, son-suza qədər qəlbimin içindəsen! Cənnətdə olan ilk bayramın mübarək olsun!

Elman müəllim müqəddəs dərdi ilə baş-başdır. Onu kiritmək, ona təsəlli vermək mümkün deyil, bir də axı nə deyəsen ki, qardaşı ölə bir insan üçün təsəlli olsun? Əslində isə Elman müəllimin təsəlliyyə-filana ehtiyacı yoxdur. Təsəllisi ondadır ki, Müşfiq iki tərbiyəli, mərifətli, saf əqidəli övlad tərbiyə edib. Bu övladlar ictimai həyatda öz yerlərini tutan, atalarının ülvə eməllərinə sahib duran insanlardır. Bir də Elman müəllimin ən böyük təsəllisi ondadır ki, Müşfiq az yaşasa da, təmiz yaşadı. Təmiz yaşadı ki, onun haqqında pis danışanda heç kim inanmasın. Mən qardaşımı ömürlük itimədim ki, bir gün yenə onunla

Türkiyədə səs salan Qazaxlı boks çempionu

Osmanlı Həsən Göyüş oğlu 2002-ci ildə Qazax rayonunun Daş Salahlı kəndində anadan olub. 2008-ci ildə Daş Salahlı kənd orta məktəbinin 1-ci sinifinə daxil olub, 2019-cu ildə həmin məktəbi bitirib. 2019-cu ildə Türkiyənin On doqquz Mays Universitetinin idman elmləri fakultəsinin tələbəsidir.

Müntəzəm olaraq 7 yaşından boksla məşğul olur. Övvəllər Azərbaycan Ordu İdman Klubunun tərkibində çıxış edib. Boks üzrə Azərbaycan birinciliyində 75 kq çəkiddə 2-ci və 3-cü yerləri qazanıb. 2019-cu ildən sonra Türkiyədə tələbələr arasında 1-ci yeri tutaraq çempion olub. Daha sonra Türkiyə çempio-

Böyük Erkekler arasında çempion olub. Türkiyədə vətəndaşlığı olmadığı üçün Avropa çempionatına aparmadılar. Mənim yerimə finalda nokaut saldıgım Emre Yaşarı Avropaya apardılar və çempion oldu.

Hazırda Azərbaycan Ordusunda xidmət etmək arzusundadır. İstəyir ki, idman formasından düşməsin və Ordu İdman Klubunun tərkibində idman karrierasını davam etdirdirsin. Yəqin ki, onun bu arzusuna Boks Federasiyası və əlaqədar təşkilatlar da müsbət münasibət bildirəcəklər.

Akif OSMANOV

«Eşşək sudan gələnə qədər» çəkilən FOTO

Rusiyada Qarabağ müharibəsinə görə, müsəlmanlara nifrət etdiyini bildiren erməni iş adamı 39 yaşlı Areq Şepixin oğurlanması səhnəsi 2 gündür geniş müzakirələrə səbəb olub. Daha dəqiq hadisə iyunun 3-də axşam saatlarında paytaxt Moskva şəhərinin Yaroslavski dəmir yolu vağzalında baş verib. Yayılan o ləzzətli videoda saqqallı beş nəfərin orta yaşlı bir kişini aparıb sayırışan işıqları olan qara avtomobilin baqajına itələdiyi görünür.

Qaçırılan Areq Şepixin anası deyib ki, oğlu Qarabağdakı müharibəyə görə

hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən həbs edilib. Duda-yev onu da vurğulayıb ki, "oğurlandı" deyilən erməni dəfələrlə etnik təmizləməyə və nasizmə açıq çağırış edib, dini və Allahı təhqir edib, həmçinin ekstremist fikirlər səsləndirib və azyaşlı uşaqları zorlamaq niyyətində olduğunu bəyan edib.

Təcridxanadan çıxan Şepixin isə deyib ki, məni oğurlayan maşının nömrələri saxta idi, miqalka qoşmuşdular, hər şey qanunsuz idi. "Məni, açıq şəkildə desək, oğurlayıb şəhərdən kənara apardılar. Çeçenlər mənim qulaqlarımı tapançanın dəstəyi ilə sındırdılar. Çox da işgəncə vermədilər, əsasən sorğu-sual etdilər".

P.S. Əslində dindar, Allahımın, peyğəmbərinin, müqəddəs kitabının təəssübünü şəkən çeçenlər bu erməninin haqq etdiyi dərsi ona veriblər. Bunu oğurlanmışdan əvvəlki və azadlığa buraxıldıqdan sonrakı fotoların müqayisəsi də ortaya qoyur. Qarabağa, azərbaycanlılara əsəbləşib bütün islam dünyasına təpik atan Areqin "eşşək sudan gələnə qədər" çırpıldığı göz qabağındadır. Yəqin ağılı olan, indən sonra nəinki islam dünyasının, heç Azərbaycanın da adını çəkməyə hünəri çatmaz. Ona görə yox ki, Rusiyada bizim xeyli pullu, imkanlı soydaşlarımız yaşayır və 5 ildir Areqin Azərbaycana qarşı küfurlərini dinləyir, amma şəriyi qalındılar. Yox, çox şadam ki, Areq çeçenləri, dağıstanlıları da bizim gözümüzə qatıb söyüb, təhqir edib. Yoxsa, 5 yox, 15 il də keçsəydi Areqə Rusiyadakı soydaşlarımız gözün üstə qaşın var deməyəcəkdi. Sağ olsun, Areqə dərs verənləri!

Əntiqə RƏŞİD

Bir vədəsiz yel əsdi... yaxud, sel gedər, daş qalar, el gedər qardaş qalar

çalışırdı. Əsl ziyalı kimi böyük nüfuz sahibi idi. Bir oğul və bir qız atası idi. Müşfiq müəllim 9 mart 2025-ci ildə qəflətən dünyasını dəyişdi və doğulduğu kənddə-atanasının yanında dəfn olundu.

Elə həmin andaca daş mənzilli daş otaqdan bir ixtiyar ana oğlunu görüb fəryad qopardı, nalə çəkdi, lakin bu səsi özündən və istəklı balasından savayı heç kim eşitmədi. Ana oğlunun başını sinəsinə sıxdı, dərdli-dərdli sızıldadı: "Sən bura niyə belə tez gəldin ay oğul? Bura sənə yerin deyil, axı?! Sənin orada hələ çox işlərin var idi. Oğul evləndirməli idin, qızını yerbəyer etməli idin. Sən bu işləri kimə həvalə etdin?! Balalarını kimə tapşırıb gəldin?!"

-Mehriban anam, hər gün başımın üstündə narahat ruhlar dolanırdı. Ruhunuzun dincliyi olsun deyə səni, atamı, bir də qardaşımın عزیز balasını-23 yaşlı Elvini görməyə və ona arxa-dayaq olmağa gəldim. Tez gəldim ki, ruhunuz inciməsin.

Bayaqdan sağ əli ürəyinin başında qalan ixtiyar bir ata çağırılmış gələn "qonağa" zənd ilə baxırdı. Handan-hana oğlunu tanıdı. Heyrətdən gözləri böyüdü, amma addım atıb yaxınlaşmağa təqəti olmadı: "Biz ayrılanda 33 yaş vardı balamın, həmin vaxtdan 23 il keçir. İllərin həsrəti onu çox dəyişdirib". Ata sanki qəflətdən ayıldı, təəccübləndi: "O bura niyə gəlib?! Onu bura kim çağırıb?! Başımızdan aşan dərdimizin üstünə bir dərd də gətirdi".

"Qonaq" çoxdandır ayrıldığı qardaşının oğlu ilə görüşmək istədi. Anası qoymadı:-Toxunma dedi, qoy yatsın, bu gecə yatmayıb. Hər gecə başını dizimin üstünə qoyur, mən də ona layla çağırıram:

Laylay dedim yatasan, Qızıl gülə batasan, Qızıl gülün içində Şirin yuxu tapasan!

Elman müəllim bir qədər arxaya qayıdır. ...Bir vaxt anam ailəmizin sonbəşiyi olan Müşfiqi torpaqla oynamağa qoymazdı, onu gül kimi-çiçək kimi saxlayardı. Ayağını daşdan, gözlərini yaşdan qoruyardı. Torpaqla qardaşımın arasında da-

ha da şiddətlənir. Mən indi bildim ki, insanı qocaldan həyat deyil, insanı qocaldan son mənzilə yola saldıgın əzizini bir daha görə bilməməyindir. Bir vaxt anlayırsan ki, bəzi insanlar ömürlük sənin qəlbində yaşayacaq, amma həyatda olmayacaq...

...Bağışla ana, bağışla ata, əlimdən heç nə gəlmədi, gücüm çatmadı, qardaşımı saxlaya bilmədim...

...Məzarını ziyarət edəndə təsəlli tapmasam da, ürəyimin qara qanlarını içimə dağıda bilirəm. Göz yaşlarım qəlbimdəki qara qanları yuyub təmizləməkdə acizdir. Tez-tez ziyarətinə gəlirəm, əzizim! Təzə, tər çiçəkləri döşəyirəm məzarının üstünə. Eh, daş nə bilir çiçək nədir?!. Ayların ürəyimdə ərp bağlayan nisgilini "əritməyə" çalışıram. Fəqət, buna nail ola bilmirəm. Görüşüb qayıdandan sonra növbəti görüşdək özümdə ola bilmirəm. Ürəyimin qaysaq bilməyən yaraları sızıldayır...

Qeybdən səs:

Bu yol oramı gedir? Aşib oramı gedir? Gözdən yaş tökmək ilə Qəlbədən yaramı gedir?

...Söz də tapa bilmirəm, qardaşımın ruhunun dincliyi üçün. Neyləyim, necə edim ki, Allah ona gözəl qapılar açsın, o dünyada da üzündən gülüş, həyatından sevinc əskik olmasın. Gözəl olan nə varsa, onun nəsibi olsun. "İman gətirən və yaxşı işlər görən kimsələrə müjdə ver; onlar üçün ağacları altından çaylar axan cənnətlər vardır... Onlar orada əbədi qalacaqlar". **"Qurani-Kərim"...**

...Torpağın üzü soyuq olar, insan dünyadan köçəndən bir müddət sonra hər şey tədricən "adiləşir"-deyirlər. Mən bu fikirlə qətiyyənlə razılaşmıram. Qardaşımla aramızdakı məsafə artdıqca, biz daha da yaxınlaşıırıq. Mən nur üzlü qardaşıma daha çox bağlanıram, ona olan sevgimi ölçmək mümkün deyil. Bunun üçün göylər qədər tərəzi vahidi, yer kürəsi boyda çəki daşı azlıq eder...

Qeybdən səs:

Getdi gülüm ağlaram, Oldu zülüm ağlaram

görüşəcəyəm. Yuxusuz qaldığım gecələrimi ona hiss etdirməyəcəyəm. Amma bizim bu görüşümüz daha möhtəşəm olacaqlar...

...Müşfiqlə demək olar ki, eyni peşənin daşıyıcılarıydıq. Ayrı-ayrı müəssisələrdə qəzet-kitab çapı ilə məşğul olurduq. Bəzən mənə aid olan ağır bir işi də o, öz çiyinə götürürdü. Mən isə onun özünü ömrümdə birçə dəfə çiynimə götürdüm!

...Belə bir atalar sözünü xatırlayıram: Dəmiri nəm yeyər, insanı qəm. Bəli mən yıxılmadım, məni dərd yıxdı. "Gecələr yatmayan insanın gündüzə sığmayan dərdləri vardır" (İmam Hüseyn)

... Dünyaya gələndə ailəmizi dünya boyda sevincə qərğ etmişdi, gedəndə də o boyda kədər qoyub getdi. İllər keçdikcə mən bu qədər ağrıya necə dözəcəyəm, ilahi!..

...Gül üzüm, nur çələngim indi haqqın dərgahındasan. Haqqın mübarək, cənnətməkan qardaşım!..

...Qara torpaq, qardaşımdan muğayat ol, ona yaxşı bax. Məndən çox ona yaxın sənəsen. O, sonsuzluğa qədər sənənlə bir olacaq. Ətrini də istədiyin vaxt özün ala bilərsən, mən yox! Hə, indi rahat uyu, qardaşım, heç nədən nigran olma. Sənə əlvəda demirəm, salam deyirəm!...

Müşfiqin ürək dostu, hamımızın sevimlisi, çox hörmətli qardaşımız Teyyub Xəlilovun Müşfiqə həsr etdiyi şeirin bir bəndini təqdim etməyi görkəli bildik.

İndi ürəyimdə yerin boş qalıb, Həsərdən gözümdə donub yaş qalıb Qəlbimdə ağırılı ağır daş qalıb, Səni arayıram hər axşam-səhər Ayırma bizlərdən Müşfiq, qayıt, gəl!

Müşfiq Qasimov necə insan idi? Onun haqqında indiyə qədər bilmədiyimizi bir qəzet yazısında bəyan etmək mümkün deyil. Fikrimiz var ki, gələcəkdə onun barəsində bir kitab yazacaq, yaxud film çəkəcək və indi dəyə bilmədiklərimizi orada şərh edək. İndi isə həmdəmimiz xatirələrdi, acı, ya da şirin, fərq eləməz, xatirələr həmişə əzab verir.

Faiq ŞÜKÜRBƏYLİ, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

ƏDALƏT •

13 iyun 2025-ci il

Şəki şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində Şəki şəhər icra Hakimiyyətinin, Milli Məclisin deputatları, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və Azərbaycan Yazıçılar Birliyi nümayəndələrinin. Ziyalıların, şəhər ictimaiyyəti nümayəndələrinin və universitet tələbələrinin iştirakı ilə iyun ayının 10-da Şəkidə müasir Azərbaycan poeziyasının istedadlı nümayəndəsi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Şəki bölməsinin sədri, şair, publisist, dramaturq Vaqif Aslanın anadan olmasının 75 illiyinə həsr edilmiş yubiley tədbiri keçirilib. Tədbir iştirakçıları şairin indiyə qədər

ŞƏKİDƏ 75 İLLİK YUBİLEY TƏDBİRİ

çap olunan 50-yə qədər kitablarından ibarət sərgi ilə tanış olublar. Yubiley tədbirində qonaqları və tədbir iştirakçıları salamlayan Şəki şəhər icra Hakimiyyətinin Başçısı Elxan Usubov Şəkidə tarixən görkəmli şəxsiyyətlərin yaşadığını və yaratdığını qeyd etdi. Onlardan birinin də məhsuldar və istedadlı qələm ustası Vaqif Aslanın olduğunu bildirdi. İcra başçısı Vaqif Aslanın şeirləri ilə yanaşı, dram əsərlərini, elmi-tədqiqat yaradıcılığını və tərcüməçi kimi də tanıdığını dedi. Elxan Usubov yubiley münasibətilə Şəki ictimaiyyəti adından Vaqif Aslanı təbrik etdi, ona yeni yaradıcılıq uğurları arzuladı.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı, həmyerlimiz, Mahmud Kaşğarı adına Beynəlxalq Fondun Prezidenti, Fəlsəfə üzrə Fəlsəfə doktoru Cavanşir Feyziyev şair Vaqif Aslanın yaradıcılığını təhlil edən geniş məruzə etdi. Sonra Milli Məclisin deputatı, İqtisad elmləri doktoru Əli Məsimli Vaqif Aslan yaradıcılığını yüksək qiymətləndirdi, onu çağdaş ədəbiyyatımızın təkrarolunmaz nümayəndəsi adlandırdı. Sonra Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi Mədəniyyət üzrə elmi-metodiki və ixtisasatırma Mərkəzinin sektor müdiri Fariz Yunisli, AMEA-nın şöbə müdiri, filologiya elmləri doktoru Asif Rüstəmli, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, şair İbrahim İlyaslı, BDU-nun professoru Allahverdi Məmmədli, Filologiya elmləri doktoru, şair İslam Sadıq, Fiziki üzrə Fəlsəfə doktoru, şair Fikrət Əsgərov, Tarix üzrə Fəlsəfə doktoru Nazim Mustafa, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti Şəki filialının direktoru, dosent Vurğun Məmmədov, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin əməkdaşı Taleh Mansur çıxış edərək Vaqif Aslanı 75 illik yubileyi münasibətilə təbrik etdilər, şairin yaradıcılığını, pedaqoji fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib, onun haqqında səmimi ürək sözlərini, xatirələrini bölüşdülər. Həmçinin şairin 75 illik yubileyi münasibətilə hazırlanmış "Ruhlarla danışan adam" adlı kitabı haqqında məlumat verildi.

75 illik yubileyi münasibətilə şair, publisist Vaqif Aslanı Şəki şəhər icra Hakimiyyətinin Fəxri fərmanı və xatirə hədiyyəsi təqdim olundu. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri, Xalq yazıçısı Anarın yubilyara ünvanladığı təbrik məktubu oxundu. Çıxış edənlər tərəfindən yubilyara müxtəlif mükafatlar təqdim edildi. Şair, publisist Vaqif Aslan çıxış edərək yubiley tədbirinin təşkilatçılarına və öz çıxışlarında ona səmimi fikirlərini çatdıranlara dərin təşəkkür etdi.

Tədbirin bədii hissəsində Vaqif Aslanın şeirləri səsləndirildi, həmçinin Şəki-Zaqatala Regional Mədəniyyət İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən 4 saylı uşaq-musiqi məktəbinin təqdimatında şair Vaqif Aslanın sözlərinə bəstələnmiş mahnılar ifa olundu.

Sonda yenice çapdan çıxan "Ruhlarla danışan adam" adlı kitabın təqdimatı keçirildi və tədbir iştirakçılarının hər birinə bu kitab hədiyyə edildi. Vaqif Aslan pərəstişkarlarına hədiyyə edilən kitablara avtoqraf yazdı.

Məmmədağibəy Nağıbəyov
Bakı Dövlət Universiteti
Jurnalistika fakultəsinin tələbəsi

VAQİF YUSİFLİ
Filologiya elmləri doktoru

DUYGULU ÇİÇƏKLƏRDƏN LƏÇƏKLƏR

(Bənövşə Daşdılının yeni şeirlər kitabı haqqında)

Bənövşə Daşdılı (İbadova) Laçın rayonunda dünyaya gəlib. İxtisasca psixoloqdur. Uzun müddət Bakıda, Yasamal rayonunda - 18 sayılı Pilot məktəbində müəllimlik edib. Şeirə, ədəbiyyata həvəs elə Laçında-Daşdılı kəndində-məktəb illərində başlayıb. Sonralar bu həvəs - şeirə sonsuz məhəbbət onu poeziya aləminə gətirdi. Şeirləri ədəbi almanixlarda, qəzet və jurnallarda çap olundu. 2018-ci ildə Türkiyənin Sivas bölgəsinin yazarlar və şairlər birliyində bekir Alimin redaktorluğu ilə dərc olunmuş şeirlər toplusunda onun şeirlərinə də yer ayrılıb. Türkiyədə dərc olunan "100 yilinda 100 kelme" - "ATATÜRK VƏ ÇANAKKALE" hadisələrinə həsr olunmuş şeirləri ödüllərə layiq görüldü. Şairənin indiyə qədər "Yurd həsrəti", "Bənövşəsi solan Laçın", "Səndən aralı", "Sən yanımda olmayan-da", "Ünvanızsız səfərə çıxmağım gəlir", "Unutdum desəm, inanma", "Nə sən həmənkisən, nə mən həmənkisi", "Hərdən məni yada sal" şeir kitabları işıq üzü görmüşdür.

Mən Bənövşə Daşdılının "Ünvanızsız səfərə çıxmağım gəlir" şeirlər kitabına (2016) "Bənövşənin bənövşələri" adlı ön söz yazmışam. Həmin ön söz Bənövşə Daşdılının bu şeiri ilə başlayırdı:

*Həsretn ağırdir, çəke bilmirəm,
Üzümə bağlıdır yolu dağların.
Daha öz yurduma döna bilmirəm,
Uzanılı qalib qolu dağların.*

*Kəkotu, əvəlik, qırxbuğum, şomu,
Özgədir ləzzəti, başqadır tamı.
Min dərdə dəvadır bir gülün qomu,
Sinəsi dərmanla dolu dağların.*

*Beşbulaq yaylağı, Bacılı düzü,
Qatarpdaşın yayı, Qırxqızın yayı,
Kişnəyir köhlənlər, mələşir quzu,
Gözəldir həm sağ, solu dağların.*

*Zirvəsində daşdan qala quraydın,
Keşiyyində gecə-gündüz duraydın,
Bitib bənövşə tək boynun buraydın,
Olaydın Bənövşə, qulu dağların!*

Bu şeir yazılarda Bənövşə Daşdılının doğulduğu Laçın rayonu işğal altında idi. Odur ki, onun həmin kitabda çap olunan şeirlərində Laçın həsrəti şeirlərinin əsas mövzusu idi. Amma indi Laçıq azadlır və mənəce, Bənövşə xanımın yeni şeirlərində azad olmuş Laçının və onun kəndi Daşdılının azadlıq havası, gözəllik dünyası öz əksini tapacaq.

Bənövşə Daşdılının yeni şeirlər kitabı - "İlk sevgimiz nağıl idi əzizim" qar-

şımdadır. Kitabdakı bölmələrdən biri "Vətənə aid şeirlər" adlanır. "Ulu öndərə", "Allah sizi qorusun, ey Ali Baş Komandan", "İlham Əliyevə", "Qarabağın fəatehi Ali Baş Komandan" adlı şeirlərdə yeni Azərbaycanın qurucusu-ulu öndər Heydər Əliyev və Qarabağı işğaldan azad edən, Ordumuzun Baş Komandanı xalqın böyük oğlu İlham Əliyev mədh edilir. Bir azərbaycanlı şairənin bu şeirlərdə səslənən ürək sözləri təkcə onun yox, hamımızın ürək sözüdür. Sonra gəlir azad olmuş Laçına həsr olunan şeirlər...

*Bənövşəyəm, mən arzuma yetəcəm,
Hər kəndinə ziyarətə gedəcəm.
Bir Allaha min yol şükür edəcəm,
Səcdəgahım, qibləgahım, ocağım,
Ata yurdum, həm əbədi, əzəli,
Tapamdadım Laçın kimi gözəli.*

Laçına həsr olunmuş ən yaxşı şeir "Gözün aydın"dır.

*Qayıdıb biz gəlirik,
Torpaqlar, gözün aydın!
Suyundan içəcəyik,
Bulaqlar gözün aydın!*

*Dağından duman itdi,
Dığalar qaçdı getdi.
Gülün bu payız bitdi,
Yarpaqlar, gözün aydın!*

Kitabda olan əksər şeirlər məhəbbət mövzusunda. Əlbəttə, Azərbaycan poeziyasını sevgisiz, məhəbbətsiz təsvir etmək olmaz. Elə bir şair tapamamız ki, sevgidən - bu ali hissdən şeir yazmasın. Azərbaycan poeziyasının Füzuli, Nəsimi, Xətai, Seyid Əzim Şirvani, Əliağa Vahid, Səməd Vurğun, Mikayıl Müşfiq, Bəxtiyar Vahabzadə, Əli Kərim, Nəriman Həsənzadə, Nüsrət Kəmənlili, Əbülfət Mədətoğlu, kimi şairləri ilə yanaşı, Məhşəri Gəncəvi, Xan qızı Nəvəvan, Fatma xanım Kəminə, Mirvarid Dilibazi, Nigar Rəfibəyli xanım

şairlər də sevgiyə-bu ali duyğuya sevgi dolu şeirlər həsr etmişlər. Bənövşə Daşdılının da hissələrin təmizliyindən saflığından yaranan sevgi şeirləri onun ürəyindən qopan duyğulardır.

Nədir məhəbbət, insan iyə cavanlığında da, yaşa dolanda dabu hissəni tərəkətmir? Nədir illər boyu ürəyini yaxıbyandıran? Nədir bu göz yaşları? Bu suallara Bənövşə Daşdılının şeirləri cavab verər:

*Bun ə eşqdi, Allahım?
Gec gəldi, tez də bitdi.
Göyü yandırdı ahım,
Məni də Kərəm etdi.*

*Səni necə sevdirdimi axı özün bilirdin.
Yumub gözlərimi yaz səli kimi çağladım.
Öyrənirəm sənsizliyə yavaş-yavaş.*

*Ayrılıq havası çalır bəzəndə,
Çəməni aradım, çölləri gəzdirdim.
Dəryaya baş vurdum, göllərdə üzəndim
Axtardım, amma ki tapa bilmədim.*

Əlbəttə, belə misalların sayını artırmaq olar. Nəticədə deyə bilərəm ki, Bənövşə Daşdılı heç də uğursuz bir sevginin acılıqlarını qələmə almır, o, sadəcə, unudulmaz, həmişə xəyallarında yaşayan o gözəl sevgidən danışır.

Kitabda müəllifin iki qəzəli ilə də tanış oldum. "Mənə" və "Getdim" redifli qəzəllərdə bəzi sınıqlar, bir-birilə uyşmayan sözlər, ifadələr olsa da, ahəngi, ritmi gözənlilib.

Bənövşə Daşdılının şeirləri içərisində qoşmaları haqqında ayrıca danışmaq olar. O, xalq şeirinin - folklorun heç vaxt öz təravətini itirməyən bu formasında bir neçə gözəl nümunə yarada bilib. Elə onun şeirləri barədə sözümdə də "Mənim" adlı qoşmapısı ilə bitirirəm:

*Mən dağlar qızıyam, dağ vüqarlıyam,
Birce üzüm, birce sözüm var məim.
Qartalda almışam iti baxış,
Baxmağa işıqlı gözüm var mənim.*

*Yazda seyrəngahım, payız ovlağım,
Yay mövsümündə də var Dəlidağım,
Sərin su içməyə çoxdur bulağım
Bacılı düzü tək düzüm var mənim.*

*Çox dağlar aşmışam, dərə keçmişəm,
Ceyran bulağında su da içmişəm.
Otuz il Laçında ayrı düşmüşəm,
Qartallı dağlarda izim var mənim.*

*Bənövşəyəm, oldum qəmlərə sirdaş
Əzəldən düşübdür baxtımə sal daş.
Tikanlı kol oldu ömrümə yoldaş,
Bənövşə həyalı üzüm var mənim.*

25 ilə insanlar 1000 il yaşaya biləcək

Texnologiya və biotibbi sahədə çalışan ekspertlərin fikrincə, bəşəriyyət gen mühəndisliyi, robot texnologiyaları və süni intellekt sahəsindəki irəliləyişlər sayəsində uzunömürlülükdə yeni bir mərhələyə qədəm qoymaq üzrədir. Dünyanın aparıcı futuristləri və tədqiqatçıları artıq bunun baş verəcəyi tarixlərə dair proqnozlar veriblər.

Adale.az xəbər verir ki, proqnoz verənlər arasında Böyük Britaniyadan futurist doktor Yan Pirsən, Quql şirkətinin keçmiş mühəndisi Rey Kurtsveyl və biotibbi mütəxəssis Obri de Qrey də yer alır. Onların hər biri minillik həyat yolunu fərqli görür və hamısı bu gələcəyin uzaqda olmadığını düşünür. Pirsən əmindir ki, 2050-ci ilə qədər ən zəngin insanlar gen

mühəndisliyi, robototexnika və şüurun rəqəmsal köçürülməsi sayəsində 1000 il yaşamaq imkanına sahib olacaqlar. Onun fikrincə, insan şüurunun ya android bədənə, ya da virtual reallığa köçürmək mümkün olacaq. Əvvəlcə bu texnologiyalar yalnız elita üçün əlçatan olacaq, lakin 2060-cı illərdə orta təbəqə də onlardan istifadə edə biləcək.

O əlavə edib ki, gələcəyin tibbi hüceyrə səviyyəsində qocalmanı dayandırmağa və hətta onu geri çevirməyə, həmçinin xərcəng və ürək-damar xəstəlikləri kimi patologiyaları hələ yaranmadan əvvəl müalicə etməyə imkan verəcək.

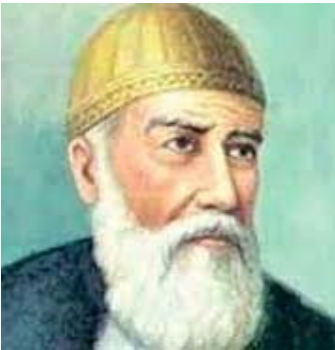
Texnologiyalar sahəsində verdiyi dəqiq proqnozlarla tanınan Rey Kurtsveyl isə hesab edir ki, 2029-cu ilə qədər süni intel-

lekt insan beyni ilə eyni səviyyəyə çatacaq. Bu, onun "singulyarlıq" adlandırdığı dövrün başlanğıcı olacaq. 2045-ci ilə qədər isə insanla maşın tam şəkildə birləşəcək və bu, ölümsüzlüyə yol açacaq.

Kurtsveylin fikrincə, süni intellekt qida və yaşayış kimi əsas ehtiyacları xeyli ucuzlaşdıracaq, İlon Maskın "Neuralink" layihəsi kimi beyin-kompüter interfeysləri vasitəsilə şüur məlumat buluduna qoşula biləcək.

Bu da insan intellektinin milyonlarla dəfə artmasına və şəxsi şüurun köçürülərək yeni bədənə yerləşdirilməsinə səbəb olacaq.

Gerontologiya sahəsində mütəxəssis olan Obri de Qrey isə XXI əsrin tibb elminin qocalmanı geri çevrilə bilən prosesə çevirəcəyini iddia edir. O, 2050-ci ilə qədər qocalığın adı bir xəstəlik kimi qəbul ediləcəyini və müalicə edilə biləcəyini düşünür.

BAYAT

№ 46 (906)

ABBAS ABDULLA

AND

Bu dünyanın işlərinə
Çözüm varsa, gözüm çıxsın.
Giclərinə, biclərinə
Dözüm varsa, gözüm çıxsın.

Canım üzdüm haqdan yana,
Sözü dedim, anlayana.
Anlamayan hər nadana
Sözüm varsa, gözüm çıxsın.

Ömrüm keçdi qeyli-qalda,
Adım çıxdı sağda, solda.
Arsız, hirsiz gedən yolda
İzim varsa, gözüm çıxsın.

Çocuqkən qoştum əməyə,
Varmadım haram yeməyə,
Xalqa yalan söyləməyə
Üzüm varsa, gözüm çıxsın.

Ölüm-qalım bazarında
Can bu gündə, göz yanında.
Fani dünyanın varında
Gözüm varsa, gözüm çıxsın.

NUR

Mən bir dərgahın quluyam,
Gündüzü nur, gecəsi Nur.
Bu dərgahın hər odası,
Hər odanın guşəsi Nur.

Bu dərgahda çilə yoxdur,
Bu dərgahda hiylə yoxdur,
Ağa yoxdur, kölə yoxdur,
Ağası nur, köləsi Nur.

Solanı yox çiçəklərin,
Yalan yox gerçəklərin,
Gəl söyləyən mələklərin
Neçəsi nur, neçəsi Nur.

Mənə şübhələnmə sakın,
Mən bir qulam Haqqa yaxın,
Bu dərgaha axın-axın
Gələsi nur, köçəsi Nur.

Son durağım bu dərgahım
Bu dərgahdır qibləgahım.
Bu dərgahda bir Allahım,
Ucaların, ucası Nur.

HİCRƏT

Yer üzündə nə böhtana,
Nə yalana sığınram.
Göy üzündə var olana
Haqq olan sığınram.

Dinə gələn Həbəş kimi
İşıq saçdım atəş kimi.
Hilal, ulduz, günəş kimi
Bu cahana sığınram.

Səfa sənin, cəfa mənim,
Kibr sənin, vəfa mənim
Məhəmməd Mustafa mənim,
Qulam, ona sığınram.

Sünni, şiyyə, Ələviyəm,
Səlimiyəm, səfəviyəm,
Beyt əhliyəm, Beyt eviyəm,
Bir qurana sığınram.

Üz tutuban pənahıma,
Tövbə etdim günahıma.
Uca, Böyük Allahıma
Qana-qana sığınram.

VARLIQDA YOXLUQ

Bu yol haraya gedir,
Yoxuş çox, enişim yox.
Bir ömür əndişəm var,
Bir anlıq dinişim yox.

Haqqa könül vermişəm,
Bilməm hara ərmişəm,
Yalnızca bir dərvişəm,
Yoldaşım yox, eşim yox.

Öz inancım, öz Tanrım,
Birdir üzüm, astarım!
Haqqa dönük, dostlarım,
Sizlərə dönüşüm yox.

Ululardan uluyam,
Allahımın quluyam,
Rəsulun rəsuluyam,
Başqa bir gərdişim yox.

Bu nə sayaq dünyadır?
Çox baş-ayaq dünyadır...
O dünya haqq dünyadır,
Bu dünyayla, işim yox.

MƏNİM

İmdad elə, ana torpaq,
Vaxtsız solur gülüm mənim.
Budaqlardan yarpaq-yarpaq
Asılıbdı dilim mənim.

Demə günüm keçəsidi,
Baxtım məndən kəsəsidi.
Azadlığın təşnəsidi,
Dirim mənim, ölüm mənim.

Arsız-arsız gülə-gülə
Soruşma gəl, bilə-bilə:
Bu sahilədən o sahilə
Uzalıdır əlim mənim.

ETİRAF

Nə vaxtsa ürəyim yadımdan çıxıb,
Hardasa, kiminsə yanında qalıb.
Evə qayıtmışam, gülüm, ürəksiz
Üzümə baxmısan səssiz-səmirsiz,
Buludtək boşalıb-dolub gözlərin,
Titrək dodağına donub sözlərin:
"Beləmi əzizlər sevən-sevəni"
Bağışla məni.

Gözümü bir qızın gözündə görsən,
Bir anlıq günahı özündə gör sən -
Qoruya bilmirsən niyə sən məni?!

Geriyə qaytarmaq istəsən məni,
Amandır, amandır, dönüb mən olma!
Sən allah, sən allah, deyingən olma,
Tez-tez yada salma olub-keçəni
Bağışla məni.

Bilsən ki, gedirəm, uzaqdır səfər,
Mənsiz mənli olmaq öyrən birtəhər
Evə-eşiyə də bağlan ürekdən.
Unuda bilsəm də mən səni hərdən
Bir cüt qız balamı unudammaram -
Arzunu, Aydanı unudammaram.
Nolar gülrüzlə qarşıla məni,
Bu etirafımda çox gecikmişəm
Bağışla məni...

ANAMIN QƏBRİ ÖNÜNDƏ DÜŞÜNCƏLƏR

Ay ana, oğlunun nəydi günahı, -
Ağlar yaranmışdı, ağlar da qaldı.
Bir ata həsrəti, bir ana ahı
Sinəmə çəkilən dağlarda qaldı.

Ağ günün əlinə çatanda əlin
Tor gördü gözlərin, tutuldu dilin;
Əyildi qamətin, büküldü belin, -
Ahın duman olub dağlarda qaldı.

Dərdini, bəlanı niyə almadım,
Niyə şair oldum, loğman olmadım?!
Yaralı bülbültək könül fəryadım
Vaxtsız xəzan vurmuş bağlarda qaldı.

Məzarın önündə əyilir başım,
Həm ayaq daşınam, həm də başdaşın.
Üç oğlun, üç qızın - könül sirdaşın
Sənsiz gəlib keçən çağlarda qaldı.

KİMLİYİM

Yazı masam həm də yemək masam.
Dünyanın barı-bərəkəti masamın üstündə.
Bu barı-bərəkəti yeməyə həvəsim yox,
Yalnızca qəm yeyirəm.

Evimdə qələbəlik-
Qarım, cocuqlarım,
Qohum-əqrəbalarım,
Gəlib-gedən müsafirlərim...
Amma mən günü-gündən təkləşirəm,-
Haqqa qovuşmağa,

Dağlar arxasında
Kişnəyə-kişnəyə qalıb köhlənəm.

Ağlamasın məni sevənlər,
Ağlamasın bacılarım,
Dünyadan gedişim
Dünyaya gəlişim ola bilər.

SENTYABR

Sentyabr
bir salxım üzüm asdı
divarımdan -
gilələri dupduru,
yupyumru,
pişik gözü kimi.
Açdım təqvimi:
varağı -
tənək yarpağı.

Tənək yarpağı -
ayı pəncəsi.
Divarımda bir salxım keçiməməsi.

DEKABR

Dumana büründü dağ-dərə
qar yağmadı,
ləpir yağdı meşələrə -
irili-xırdalı
çeşid-çeşid.
Ovçu çiyində tüfəng,
yanında it,
bərədə rahatladı yerini.
Ovçunu çaşdırmaq üçün
ləpirlər uddu bir-birini -
pələng ayı ləpirini,
ayı dovşan ləpirini.

Ləpirlər azaldı,
onun torbası doldu,
Ardı-arası kəsilmədi
meşəyə çovuyan güllələrin,
Yazıq heyvanların
gəldi ömür qışa.
Meşələrə qar yağmadı,
yağdı güllə yağışı.

QALA DİVARLARININ NƏĞMƏSİ

Qucağımda Dünənimi aparıram Sabaha,
Dünənimə nağıl demə, Sabahıma əfsanə.
Bircə ovuc torpağımi ovcunuzla sızın siz
Nənələrin göz yaşında Dünənimə axın siz.
Zaman ovmuş daşlarıma, daş deməyin aldanıb.
Babaların yumruqları bir-birinə calanıb!

GÖYGÖL

Gözündən nur alıb dan ulduzunun
Qoca Kəpəzimin yaşadı Göy göl.
Bir ceyran baxışlı Gəncə qızının
Qızıl üzüyünün qaşdı Göy göl.

Ahından yanmadı zaman Əslinin,
Bürüdü yolunu duman Əslinin,
Kərəmin oduna yanan Əslinin
Bəlkə də gözünün yaşdı Göy göl.

Ona bağışlanıb ətri güllərin,
Açıq süfrəsidir bizim ellərin,
Bütün dənizlərin, bütün göllərin
Qövsi-qüzeh taclı başıdı Göy göl.

DAĞLAR... İNSANLAR

Dağlara baxıram, dağlara
Vüqarlı, ulu dağlara.
Dağ olmaq istəyirəm
Eh... dağ hara, mən hara?!

Dağların başında yurd salan,
dağlardan yüksəyə ucalan
dağ vüqarlı insanlar
dağ deyilmi, deyirsən?

Nə deyim, qardaş,
onu dağın özündən soraqlaş,
onda bilərsən.
Səndən, məndən dağ olarmı?

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

№ 22 (2445) 13 iyun 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycan kiçik ölkə olmasına baxmayaraq, bu bir həqiqətdir ki, müstəqillik dövründən sonra həm siyasi, həm iqtisadi, həm də hərbi cəhətdən çox sürətlə inkişaf edib. Təbii ki, bu inkişaf da istər-istəməz ölkəmizin dünya iqtisadiyyatına integrasiyasına böyük təkan verib. Bir vaxtlar ölkəmizə yuxarıdan aşağı baxan və onu bu və ya digər dərəcədə siyasi və iqtisadi cəhətdən sıxmaq istəyən ölkələrin özləri Azərbaycana çox böyük maraq göstərirlər. Çünki hər bir dövlətin öz maraqları olur və o

yüngül sənaye sahələri inkişaf etdirilməlidir. Əgər bir ölkənin ağır və yüngül sənayesi inkişaf etməyibse, yaxud da zəifdirsə, heç şübhəsiz həmin məmləkət dünya iqtisadiyyatına integrasiya olunmaqda bir çox çətinliklərlə üzləşəcək. Bunun üçün isə ilk növbədə bayaq dediyimiz kimi, hər bir ölkənin iqtisadi inkişafı dayanaqlı xətlə yüksəlməli və bu sahədə dünya standartlarına cavab verən islahatlar aparılmalıdır.

Birmənalı olaraq deyə bilərik ki, Azərbaycan da bu gün Avropa və dünya iqtisadiyyatında öz yeri görünən

AZƏRBAYCANIN DÜNYA İQTİSADİYYATINDA YERİ

maraqları da həyata keçirmək üçün müxtəlif yollar axtarır. Bu yol isə Azərbaycana sərmayə qoymaq və bu sərmayədən külli miqdarda vəsait qazanmaq idi.

Elə bu günün özündə də dünya siyasətini müəyyən-ləşdirən və hegemonluq edən

bir ölkədir. Buna da heç də asanlıqla nail olunmayıb. Ən azından ona görə ki, ölkəmiz müstəqillik dövrünə qədəm qoyandan sonra özünün azad və suveren iqtisadiyyatını qurmağa başlayıb. Ölkəmizin demək olar ki, yeraltı və yerüstü sərvətlərlə zəngin-

si sahədə olduğu kimi, iqtisadi sahədə də müstəqil mövqe tutdu. Başqa sözlə demiş olsaq, ölkəmizin var-dövləti, sərvəti, bütün qiymətli nəyi vardısı hamısı özünə məxsus oldu. Əlbəttə, keçmiş SSRİ respublikaları içərisində iki ölkənin müstəqil dövlət olduğundan sonra böyük inkişaf yoluna qədəm qoyacağına SSRİ dövründə bir çox tanınmış siyasətçilər və iqtisadçılar proqnozlar vermişdilər. Həmin proqnozlara əsasən Ukrayna və Azərbaycan müstəqil dövlət olandan sonra çox böyük inkişaf yolu keçməli idi.

Zaman gəldi və həmin proqnozlar özünü təsdiq etməyə başladı. İlk növbədə Azərbaycana dünyanın ən iri və böyük dövlətləri böyük maraq göstərdilər. ABŞ, İngiltərə, Fransa, Türkiyə, Macarıstan, Bolqarıstan, Rusiya, İtaliya və eləcə də digər çoxlu sayda inkişaf etmiş ölkələr Azərbaycanla iqtisadi əlaqələr qurmağa çalışdılar. Onlar görürdülər ki, Azərbaycana qoyacaqları sərmayələr çox yox, uzaqbaşı iki-üç ildən sonra gəlir gətirəcək. Buna görə də adını çəkdiyimiz ölkələrin çoxlu sayda şirkətləri Azərbaycanın iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrinə sərmayələr qoydular. İstər neft, istər qaz və istərsə də digər faydalı qazıntılardan əldə edilən məhsullar böyük dövlətlərin marağında oldu. Və bu məqsədlə Azərbaycanla

həmin dövlətlər arasında müqavilələr imzalandı. Təkcə bir faktı deyək ki, "Əsrin müqaviləsi"nin, yəni Bakı-Ceyhan kəmərinin işə düşməsi Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunu yüksəltdi və onun gəlirlərini artırdı. Dünyaca məşhur olan İngiltərənin BP şirkəti bütün beynəlxalq aləmə sübut etdi ki, Azərbaycanda hər hansı bir sahəyə qoyulmuş sərmayə bir neçə ildən sonra maya dəyərini çıxarmaqla böyük izafi dəyər də qazandırır. Heç şübhəsiz, BP şirkətinin neft və qaz sahəsindəki Azərbaycana yatırdığı sərmayələr istər-istəməz böyük gəlirlərin və sərvətin əldə edilməsinə münbət şərait yaratdı. Bundan sonra dünyanın digər ölkələrinin, xüsusən də İtaliyanın, Bolqarıstanın, Rusiyanın Azərbaycana maraqları bir-bəş artdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev dünyaya sübut etdi ki, Azərbaycan balaca ölkə olmasına baxmayaraq, dünya iqtisadiyyatına integrasiya olunmağı bacardı və Avropanı neft-qazla təmin etdi. Avropa da gördü ki, Azərbaycan heç də Cənubi Qafqazda zəif dövlət deyil, Ermənistan və Gürcüstandan iqtisadiyyatı qat-qat güclü olan və Avropaya arxa duran, iqtisadi cəhətdən qüdrətli və güclü döv-

lətdir. Əlbəttə, ölkəmizin gündən-günə iqtisadi göstəricilərin artması və dünya iqtisadiyyatına töhfələr verməsi onu deməyə əsas verirdi ki, bu ölkəyə istənilən qədər sərmayə qoymaq olar və bunun da xeyirini görmək mümkündür.

Bu gün heç kimə sirr deyil ki, dünyanın ən böyük dövlətlərinin, özü də hegemon ölkələrin Azərbaycanla siyasi-iqtisadi əlaqələrin qurulması onu deməyə əsas verir ki, ölkəmiz dünyaya integrasiya olunmaqla böyük dövlətlərin diqqət mərkəzindədir. Son vaxtlar dünyanın ən nəhəng dövləti olan Çin Xalq Respublikası ilə iqtisadi əlaqələrin möhkəmlənməsi Azərbaycana Çinin müxtəlif şirkətlərinin marağı onu deməyə əsas verir ki, yaxın gələcəkdə bizim bu nəhəng dövlətlə böyük iqtisadi əlaqələrimiz olacaq və bu da hər iki ölkənin inkişafına, insanların rifah halının yüksəlməsinə müsbət təsir edəcəkdir. Heç şübhəsiz, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki nüfuzu ölkəmizə bundan sonra da böyük maraq yaradacaq və məmləkətimizdə həmin dövlətlər sərmayə yatırıcaqlar.

EMİL FAİQOĞLU

iqtisadi cəhətdən güclü olan dövlətlərdir. O dövlətlər ki, onların iqtisadiyyatı güclü olduğu kimi, hərbi sənaye kompleksi də çox möhtəşəmdir. Təbii ki, dövlətin büdcəsi çox olanda həmin büdcədən istənilən sahəyə istənilən qədər vəsait ayrılır. Bunu heç də asanlıqla əldə etmək mümkün deyildir. Xüsusən də yenidən inkişaf edən ölkələrin iqtisadiyyatının əsaslı surətdə qurulması üçün çox böyük layihələr həyata keçirilməli, islahatlar aparılmalı, ağır və

liyi onun inkişafına və iqtisadiyyatının tərəqqisinə çox böyük təkan verir. Belə ki, məmləkətimiz başqa ölkələrdən, eləcə də keçmiş SSRİ-dən asılı olarkən heç vaxt müstəqil iqtisadi siyasət həyata keçirə bilməyib. Yəni onun var-dövləti digər ölkənin nəzarətində olub və onların razılığı əsasında hansısa bir iqtisadi addımlar atmaq, beynəlxalq müqavilələr imzalamaq mümkün idi. Amma Azərbaycan öz müstəqilliyini qazanandan sonra siya-

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

Aşıq sənəti Azərbaycan xalq ədəbiyyatının, bütövlükdə mədəniyyətimizin qədim tarixə və zəngin ənənələrə malik qollarından biridir. Min illərdir xalqı sevgiyə, mübarizəyə səsləyən ozan-aşıq sənəti sadə, xalqı olduğu qədər də zəngindir, özündə mürəkkəb ifaçılıq mədəniyyəti strukturunu birləşdirir.

Bu sənət elə bir ecazkar dünyadır ki, onu qoruyub inkişaf etdirərək dünya miqyasında Azərbaycanın milli varlığının bir parçası kimi təqdim etmək bu gün təkcə bir yaradıcılıq təşkilatının, müvafiq nazirliyin deyil, bütövlükdə cəmiyyətin hər bir üzvünün qarşısında duran mühüm vəzifədir. Son illərdə mədəniyyətimizin inkişafı, milli-mənəvi sərvətlərimizin qorunub saxlanması və dünyəvi mədəniyyət inciləri sırasında öz layiqli yerini tutması sahəsində həyata keçirilən məqsədyönlü işlər öz bəhrəsini verməkdədir. Xüsusilə də 2009-cu ilin oktyabrında aşıq sənətinin də xalqımızın milli mədəni sərvəti kimi

rica ofisinin olmaması, digər yaradıcılıq təşkilatları ilə müqayisədə bu sahədə bir növ ögey münasibətlə qarşılaşmasıdır. Belə ki, bütün yaradıcılıq təşkilatlarının Bakıda (hamısı da şəhərin mərkəzində, bir-birindən bir neçə addımlıq məsafədə) möhtəşəm iqamətgahları olduğu halda, yaradılmasından qırx ildən artıq vaxt keçməsinə baxmayaraq, 500 nəfərədək üzvü olan Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin hələ də özünün ayrıca ofisi yoxdur, digər yaradıcılıq təşkilatları ilə müqayisədə mərkəzdən bir qədər aralıda kirayə olunmuş darısqal bir mənzilə yerləşir. O qədər darısqal ki, nəinki əməkdaşların normal fəaliyyət göstərmələri, hətta heç olmasa 30 nəfərlə bir iclas keçirmək üçün belə burada normal şərait yoxdur. Bununla bağlı hələ illər öncə dəfələrlə müvafiq qurumlara müraciət olunsada, təəssüf ki, heç bir nəticəsi olmayıb. Belə bir şəraitdə genişmiqyaslı fəaliyyət göstərmək isə, təbii ki, işimizdə əlavə çətinliklər törə

rilmayıb. Vacib məsələlərdən biri də aşıqların yaradıcılığının stimullaşdırılması, onların sosial müdafiəsi ilə bağlıdır. Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu gün aşıqların sosial müdafiəsi ilə bağlı, demək olar ki, heç bir iş görülmür. Digər yaradıcılıq təşkilatları ilə müqayisədə, Aşıqlar Birliyinin üzvləri bu sahədə də niyəsə unudulub.

Baxın, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin möhtəşəm iqamətgahı, ayrıca poliklinikası, yaradıcılıq evi var, hər il Birliyin üzvlərindən 50 nəfərdən çoxuna birillik Prezident təqaüdü proqramı mövcuddur, son illərdə bir neçə dəfə bu təşkilatdan mənzil alanlar da olub. Əlbəttə, bu, yaxşı haldır və təqdir edirik, yaradıcı insanlara qayğı göstərilməlidir. Bəs, eyni münasibət aşıqlara niyə göstərilir? Aşıqlara mənzil vermək bir yana, niyə bu gün Aşıqlar Birliyinin özü kirayələrdə qalıb? Doğrudanmı, ildə heç olmasa 15-20 nəfər aşığa da eyni qaydada təqaüd ayırmaq

AŞIQQ SƏNƏTİ QAYĞI TƏLƏB EDİR

Aşıqlar Birliyinin özünün ayrıca ofisi hələ də yoxdur

UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs üzrə rəprezentativ siyahısına daxil edilməsi təkcə respublikamızda deyil, beynəlxalq aləmdə də bu sənətin təbliğinə geniş imkanlar açdı.

Azərbaycan aşıqlarının ilk Qurultayı 1928-ci ildə (II qurultay 1938, III Qurultay isə 1961-ci ildə keçirilib) keçirilsə də, Azərbaycan Aşıqlar Birliyi 1984-cü ildə aşıqların IV Qurultayında yaradılıb və mərhum Xalq şairi Hüseyn Arif Birliyin ilk sədri seçilib. 1992-ci ildə Hüseyn Arif rəhmətə getdikdən sonra isə Birliyin normal fəaliyyət ahəngi bir qədər pozulub, yalnız 2008-ci ildə keçirilən V Qurultaydan sonra (Xalq şairi Zəlimxan Yaqub Birliyin sədri seçilib) xalqımızın milli sərvəti olan ozan-aşıq sənətinə dövlət səviyyəsində qayğı daha da artıb ki, bu da həm bu sənətin daşıyıcıları, həm də bütövlükdə xalqımız tərəfindən çox böyük minnətdarlıqla qarşılanıb, bu sənətin daşıyıcılarına yeni stimula verilib.

V Qurultaydan sonra Aşıqlar Birliyi həm də aşıq sənəti ilə bağlı bir növ tədqiqat mərkəzinə çevrilib. Birliyin əməkdaşları tərəfindən bu istiqamətdə mühüm layihələr həyata keçirilir. İndiyədək "Ustad aşıqlarımız" və "Günümüzün ustad aşıqları" seiyasından kitablar, eləcə də "Ozan-aşıq dünyası", üçcildlik "Aşıq dastanları", "Qərbi Azərbaycan aşıqları (poeziya antologiyası)", "Aşıq Ələsgərlə bağlı dastan-rəvayətlər", "Aşıq, bağrına bas sədəfli sazi", "Aşıq divaniləri və müxəmməsləri", "Aşıq deyışmələri", "Aşıq təcnisləri", Seçmə aşıq şeirləri antologiyası" və s. toplular nəşr olunub.

"Aşıqlar Vətən müharibəsində Qələbəni tərənnüm edir", "Çağdaş Qərbi Azərbaycan aşıqlarının musiqi repertuarı", eləcə də ayrı-ayrı ustad aşıqların ifalarından ibarət video-audiodisklər hazırlanıb, hər il ustad aşıqların yubileyləri təntənəli şəkildə qeyd olunur ki, bütün bunlar təşkilatın daxili imkanları hesabına həyata keçirilir. Bu layihələr klassiklərə və günümüzün ustad aşıqlarının yaradıcılığına diqqət və sayğı olmaqla yanaşı, həm də sənətə yeni gələn gənclər üçün qiymətli bir mənbədir. Ozan-aşıq sənətinin dünəni və bu günü, təkcə Azərbaycanda deyil, eyni zamanda İranda, Türkiyədə, Gürcüstanda, Rusiyada (Dağıstanda) və digər ölkələrdə yaşayıb fəaliyyət göstərmiş ustad aşıqlar, onların həyat və yaradıcılığı, aşıq sənətinin bu günkü uğurları və problemləri və s. məsələlərlə bağlı tanınmış folklorşünas alimlərin, saz-söz ustalarının, məşhur şair və yazıçıların, ictimai xadimlərin elmi məqalələrinin yer aldığı toplu nəşr olunur. Musiqi mədəniyyətimizin bünövrəsini təşkil edən aşıq sənətinin daha da inkişaf etdirilməsi, onun beynəlxalq aləmdə təbliği, ustad sənətkarlarımızın yaradıcılıq yolunun öyrənilməsi, yeniyetmə və gənclərdə bu sənətə meylin gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirmək istədiyimiz tədbirlər planı isə daha genişdir. Ancaq təəssüf ki, bəzi səbəblərdən bu işlərin hamısını həyata keçirə bilmirik. Bu gün Aşıqlar Birliyinin ən böyük problemi özünün ay-

dır. Üstəlik maddi durumumuzun da o qədər də qənaətbəxş olmaması üzündən hər hansı bir kiçik tədbir keçirəndə belə, yer problemi ilə üzləşir, ayrı-ayrı mədəniyyət ocaqlarına ağız açıq, yaxud da kömək üçün Mədəniyyət nazirliyinə üz tutmalı olur.

Birliyin fəaliyyəti təkcə Azərbaycanla məhdudlaşmır, Türkiyədə, İranda, Gürcüstanda, Dağıstanda və digər ölkələrdə yaşayan aşıqlar da bizə üz tutur, bizimlə əlaqə saxlayır, tez-tez qonağımız olur, bizdən elmi-metodiki, mənəvi kömək umurlar və biz onları qarşılayıb-yola salmaqda, görüşlər keçirməkdə bir sıra çətinliklərlə üzləşirik. Nəzərə alsaq ki, ölkəmizə tez-tez xaricdən qonaqlar gəlir və onlar xalqımızın qədim sənəti olan ozan-aşıq sənəti ilə də maraqlanırlar, bu sənətlə daha yaxından tanış olmaq, aşıqlarımızla canlı ünsiyyət qurmaq istəyirlər, o zaman üzləşdiyimiz çətinlikləri daha aydın təsəvvür etmək olar.

2008-ci ilin avqustunda Azərbaycan aşıqlarının V Qurultayında səsləndirilmiş aşıqlar üçün şəhərin mərkəzində "Ozan evi" tikilməsi bu gün də elə arzu olaraq qalmaqdadır. On il bundan əvvəl paytaxda "Beynəlxalq Muğam Mərkəzi" kimi, ayrıca bir möhtəşəm "Aşıq Mərkəzi"nin tikilməsindən söhbət getmə, hətta tikiləcək binanın layihələndirmə işləri görülsə də, nədənsə, sonradan unuduldu. Halbuki aşıqlar üçün belə bir şəraitin yaradılması burada geniş tədbirlər keçirməklə yanaşı, həm də aşıq muzeyinin, aşıqlar üçün səsyzama studiyasının təşkil olunmasına, məşhur usatd aşıqlarla bağlı ayrıca guşələrin yaradılmasına, onların heç olmasa bu binada bərelyefflərinin qoyulmasına imkan verərdi. Axı, sirs deyil ki, bu gün Bakıda ayrıca Ozan-aşıq muzeyi də yoxdur.

Aşıqlar Birliyinə Bakıda yer ayrılması bir yana, Şabranda yaradıcılıq təşkilatları (bəstəkar, rəssam və yazıçılar) üçün şəhərcik salınarkən də xalqımızın ən qiymətli milli-mənəvi sərvəti kimi tarixi minilliklərin o üzündən gələn ozan-aşıq sənətinin daşıyıcıları olan aşıqlar niyəsə yada düşməyib, burada da onlara yer ay-

çətindir? Axı, şair və yazıçıların eksəriyyətinin daimi iş yerləri olsa da, aşıqlardan daimi iş yerləri olanı olduqca azdır və bu səbəbdən də qocalanda pensiya almaqda da çətinliklə üzləşirlər.

Fəxri adlar və Prezident təqaüdünə layiq görülmə məsələsində də aşıqların bəxti gətirməyib. Bu gün fəxri adı ("Əməkdar mədəniyyət işçisi") olan aşıqların sayı olduqca azdır, son beş ildə isə bu ada layiq görülmə aşıq olmayıb. Bu gün Prezident təqaüdü alan aşıq isə bir neçə nəfərdir.

Aşıq sənətinin beşiyi sayılan Azərbaycanda niyə dövlət musiqi qurumlarından birini nəzərdə (məsələn, Dövlət Filarmoniyasında) ayrıca aşıqlar ansamblı və yaradılmayıb bu gündə? Belə bir ansamblın yaradılması təkcə bir neçə aşığın işlə təmin olunması yox, həm də sənətin inceliklərinin dövlət səviyyəsində qorunub saxlanılması, sənət ənənələrinin etibarlı şəkildə gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından əhəmiyyətli bir addımdır. "Dastan teatrı"nın yaradılması isə dastanlarımızın yaşadılması üçün yeni imkanlar açmış olardı.

Diqqət yetirilməsi vacib olan başqa bir məsələ isə, Bakının mərkəzi hissəsində, yaxşı olar ki, xarici qonaqların daha çox ziyarət etdiyi İçərişəhərdə "Ozan-aşıq" muzeyinin yaradılmasıdır.

Bu gün diqqətdən kənarda qalan həm də aşıq sənətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan saz-bəndlik sənəti və bu sənəti fərdi qaydada yaşadan saz-bəndlərdir. Sazbəndlik aşıq sənəti ilə qoşa addımlayıb həmişə. Aşıq varsa, deməli, saz-bənd də var. Daha doğrusu, saz-bəndsiz aşıq sənətinə təsəvvür etmək olmaz. Sazbəndlik bir sənət sahəsi kimi, ayrı-ayrı sənətkarlar tərəfindən bu gün də qorunub yaşadılmaqdadır. Hazırda Bakıda və respublikamızın digər rayonlarında, eləcə də soydaşlarımızın kompakt halda yaşadıqları digər ölkələrdə peşəkar el sənətkarları bu sənət ənənəsini uğurla davam etdirirlər. Sazbəndlik nəsilən-nəsilə yalnız fərdi qaydada, əsasən atadan oğula ötürülməklə günümüze gəlib çatıb. Bu səbəbdəndir ki, bu gün usta saz-bəndləri barmatqla saymaq olar. Onların heç birinin normal emalatxanası yoxdur, bu saz-bəndlərin hamısı özlərinə birtəhər iş şəraiti yarıdırlar. Halbuki rassamlara olduğu kimi, saz-bəndlərə də emalatxana üçün yer ayırmaq olar və lazımdır. Onların sayı elə də çox deyil və şərait yaradılması da çətin olmaz. Bu, həm də sənətin qorunub saxlanması, yaşadılması üçün vacibdir.

Sazbəndliklə bağlı bu gün vacib olan bir məsələ də usta saz-bəndlərin potensialından istifadə etməklə, heç olmasa bir peşə liseyində bu sənətin tədris olunması, gənclərə öyrədilməsidir ki, bu sənət gələcək nəsillərə daha etibarlı şəkildə ötürülsün.

Musa NƏBİOĞLU

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin katibi,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Harda gedib çimmək olar?

3 ən gözəl və vəhşi çimərlik

Yay mövsümünün gəlməsinə az qalıb. Odur ki, çimərliklərə maraq artmağa başlayıb. Düzdür, Azərbaycanda da, Xəzər dənizinin sahilində də çimərliklər var. Hətta ötən aydan çimərliklərdə dəniz suyunun keyfiyyət göstəricilərinin laborator tədqiqatının aparılması məqsədilə monitorinqlər başlayıb.

Səhiyyə Nazirliyi Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzindən bildirilib ki, yoxlamalar başa çatdıqdan sonra nəticələri barədə ictimaiyyətə ətraflı məlumat veriləcək".

Yeri gəlmişkən, bu ilin aprel ayında 11 sayılı Regional Ekologiya və Təbii Sərvətlər İdarəsinin rəisi Qafar Ağayev Qaradağ rayonu, Lökbatan qəsəbəsində "Sədərək" və "Binə" ticarət mərkəzlərinin tullantı sularının Xəzər dənizinə axıdılması ilə bağlı sosial şəbəkələrdə yayılmış görüntülərdən danışmışdı.

Demişdi ki, aparılan araşdırma və monitorinq zamanı sözügedən ərazidəki borunun ADSEA-nın balansındakı nasosxanaya aid olduğu, Qaradağ və Səbail rayonları ərazisindən tullantı sularının zərərsizləşdirilmədən həmin boru vasitəsilə Xəzər dənizinə axıdıldığı müəyyən edilib:

"Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsinin mütəxəssisləri tərəfindən analiz aparılması üçün boru vasitəsilə dənizə axan sudan nümunələr götürülüb. Analizin nəticələri nə görə su nümunəsində zərərli maddələrin miqdarının yol verilən həddən artıq olduğu məlum olub.

Faktla bağlı akt və protokol tərtib edilərək İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinin hüquqi şəxs qismində 12500 manat məbləğində cərimələnməsi üçün toplanmış materiallar Qaradağ Rayon Məhkəməsinə göndərilib.

Eyni zamanda, nöqsanların aradan qaldırılması üçün İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinə xəbərdarlıq məktubu ünvanlanıb".

Məktub ünvanlandı, tədbir görüldü, çirkab suların dənizə axıdılmasının qarşısı alındı - bunu dəqiq bilmirik. Hətta bəzi təxribatçılar, sosial şəbəkədə iddia edirlər ki, hələlik çirkab dənizə axmaqda davam edir.

Amma belə, tələsiyənlərə, mavi suların qoynuna daha tez atlanmaq istəyənlərə məsləhətimiz var. Siz, bu il xaricdəki çimərliklərdə dənizin kəfini çıxarın.

1. İbiza- İspaniyanın Balear adalarına aid olan, Aralıq dənizində yerləşən və xüsusilə yay aylarında milyonlarla turist axın etdiyi məşhur adalardan biridir. İbiza təkcə diskotekaları və gecə həyatı ilə tanınmır, həm də tarixi, təbiəti, mədəniyyəti və coğrafi mövqeyi ilə maraqlıdır.

Sahəsi 571 kvadrat kilometr olan İbiza adası təxminən 210 kilometr sahil xəttinə malikdir. Adanın ərazisi əsasən təpəlik və dağlıq olsa da, düzənlik sahələr və vadilər də mövcuddur. Bu müxtəlif relyef formaları turizm və kənd təsərrüfatı üçün əlverişli şərait yaradır. Dənizin suyu da dıpdırq göz yaş kimi, çünki ərazi göz-bəbəyi kimi qorunur və ora kanalizasiya suları axıdılmır.

Bir ayıbı var ki, bu ada azadlıq simvolu hesab olunur, çünki burada əslində heç bir qayda və əxlaq qanunlarının olmadığı böyük bir məkana çevrilib. Yeni buraya dincəlməyə gələnlərin əynində sadəcə "əyni" olur. Başqa heç nə! Yərinizə salım, İspaniyanın bu məşhur İbiza kurortunda bizim bir məmurun balasının 1 milyon funt sterlinqlik saatının oğurlanmışdır. Dünyada 75 nüsxə ilə buraxılan Richard Mille 50-03 McLaren F1 saatlarından birini məhz 22 yaşlı "papaanın gül balası"ydı... Saatınızdan muğayət olun.

2. Cap d'Agde - Fransada yerləşən və dünyanın ən məşhur yerlərindən olan çimərliyə hər il on minlərlə turist axın edir. Fransada çılpaqlıq qeyri-təbii sayılır. Baxmayaraq ki, təbii ki, burada çılpaq gəzmək qadağandır. Marsel yaxınlığında bir yer istisna olmaqla. Cap d'Agde Avropanın ən böyük nudist (çılpaq) çimərliyi.

Burada yalnız çılpaq üzmək deyil, həm də mağazalara, restoranlara, əyləncələrə baş çəkə bilərsiniz. Bir də Fransaya gedənləriniz olsa, Grande Plaj Biarits, Biarits adlı çimərliyi unutmayın 2-3 il əvvəl ən gözəl xidmət nominasiyası qazanmışdı. Deyilənə görə, bəlkə də, Avropada heç bir ölkə çimərliklərin sayına, sahillərin gözəlliyinə və iqlim müxtəlifliyinə görə Fransa ilə rəqabət edə bilməz.

3. Hollandiya çimərlikləri - Hər kəs Hollandiyaya tətillə getməyə risk etməz. Burada suyun temperaturu nadir hallarda 17 dərəcəni keçir. Ancaq yerli çimərliklərə gələnlər üçün heç bir məhdudiyyət yoxdur. Son olaraq : Rusiyaya məxsus səyahətlər saytı olan brainberries.co -dan bu məlumatları sizin üçün seçərkən suyun təmiz, xidmətin yüksək olduğunu bildirmək idi. Hər üç çimərlik eyni dərəcədə gözəldir və çılpaqdır. Məsləhət mənəndən qərar sizdən!

Əntiqə Rəşid

Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən Hacıyev Əliəkbər Ziyabi oğluna verilmiş xidməti vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS	Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmə və "Son dəqiqə" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.	KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı. kod: 200112 hñh Müxbir hesab: 0137010001994 S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N: 38070019411100451111 VOEN: 1300456161 İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100	Ünvan: Bakı AZ.1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə. Telefon: 538-05-50, 538-51-31. 534-55-98 Faks: 539-80-26 adaletqezeti@rambler.ru adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az	Tiraj: 1500 Sifariş: 233 Çapa imzalanmışdır: 12.06.2025
Baş redaktor: İradə TUNCAY	Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.			

ƏDALƏT •

13 iyun 2025-ci il